

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

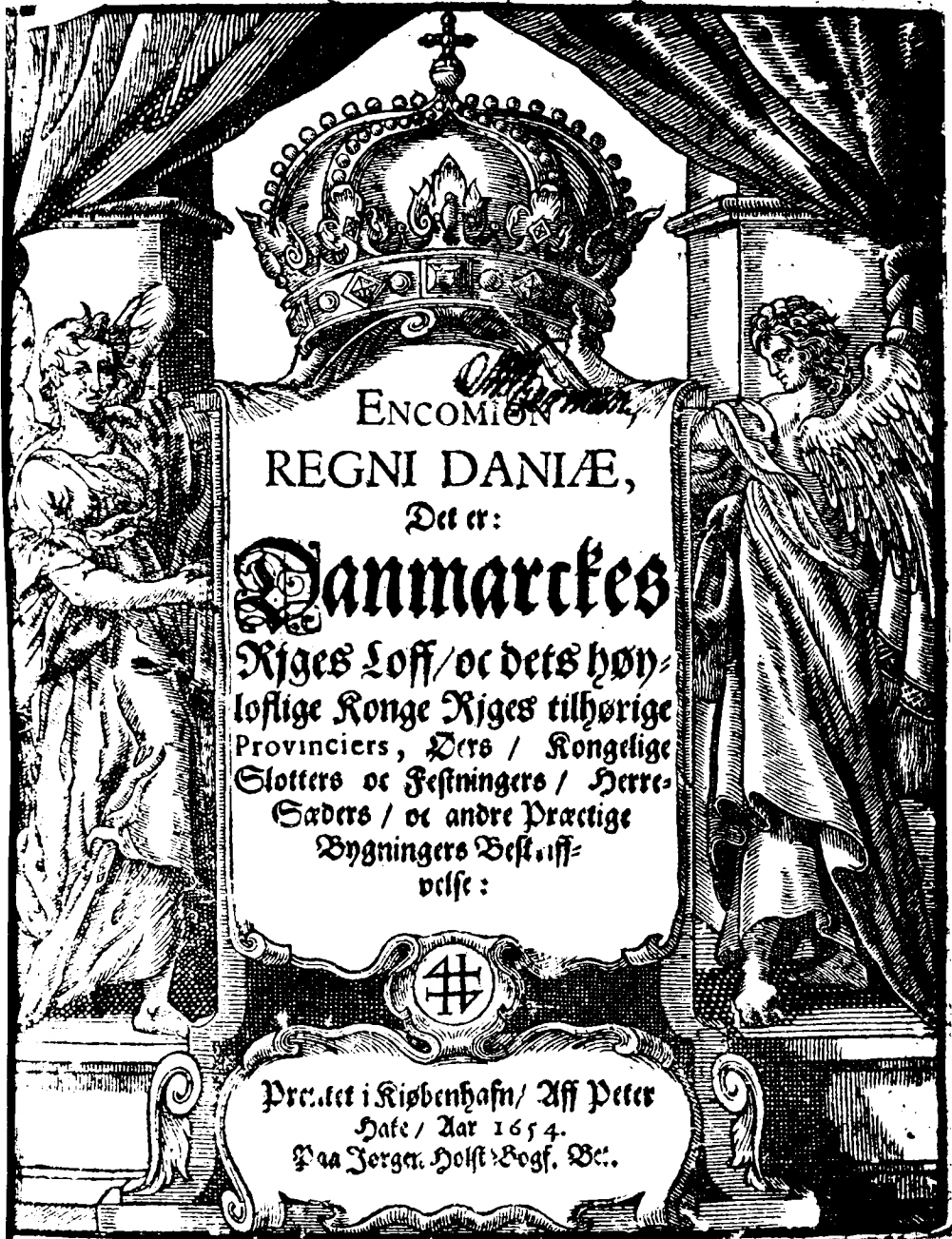
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ENCOMION

REGNI DANIAE,

Dat er:

Danmarckes

Kiges Loff/oc dets høyloftige Konge Kiges tilhørigc Provinciers, Ders / Kongelige Slotters oc Fæstningers / Herresæders / oc andre Præctige Bygningers Bescriffelse:

Pre. tet i Kjøbenhavn/ Aff Peter Hafe / Aar 1654. Paa Jørgen. Holst. Bogf. Bcc.

Photografisk Genoptryk

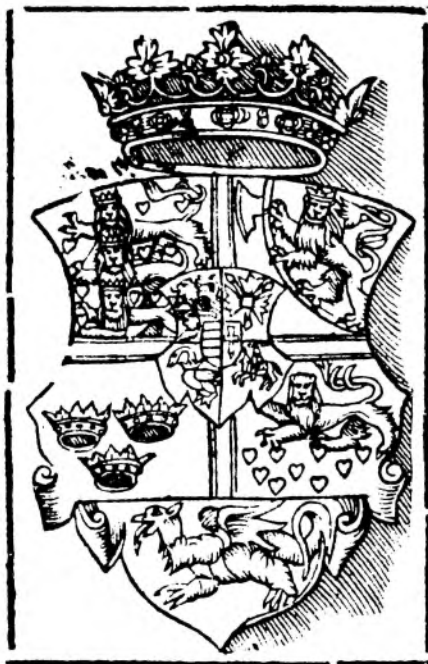
Udgivet af

Dansk-Skaansk Forening

København 1977

Niho Tryk, København

SIGNUM REGALIORUM.
Dannarckes Riges Vaaben.

i. Petri 2.

Fryct G V D / Vere Kongen.

ENCOMION
REGNI DANIAE.

Det er:

Danmarks Riges

Lof/oc dets høyloftige Konges tilhørige
Provinciers, Vers/ Kongelige Slotters oc Fesnim-
gers/ Herre-Sæders oc andre prectige Bygningers
Beskrivelse:

Item / Kongelig Kroninger / fornemme
Kidderstand oc Udel/ oc des Heroiske loftige Bedrifter;
Gamle mechtige Kongers/ Dronningers/ Førstelige Personers /
Herrers oc Herre Biscopers Monumenter oc Begravvelser / end oc at-
skillige om Biscop Siccers/ Capitulers/ Kirckers/ Klosters/ Hospitalers /
Academiens, Gymnaasiers oc Skolers Fundering oc Erffuelse. I lige
Maade om Sogner / Herreder oc Kiøbstæder / naar nogle aff demnem ere
bygde / oc deres Raffne / Baaben oc Privilegier hafve bekommet /
Saa oc om deres Indbyggers Brug / Væring oc Kiøbmand-
skaff / som udi høyloftig Konges Tid oprettet er.

Til en udsødelig Ihukommelsis Opliusning for
Dyen stillet/ nøttigt oc lystigt at vjde/ oc med Fjhd efter
stor Begjæring oc Dnsst iilsammenstreffvet

Aff

Jens Lauritsøn Wolf, Bogh.

Prentet i Kiøbenhavn / Aff Peter Hake / Aar 1654.
Paa Jørgen Holst Bogførers Bekostning.

Ronning DAN.

Disse 3. Himmelblaa Lower paa
en gul Bوند / betyder:

De 3. Strømme / som ere:

Orsund / Belt oc Meelfartsund.

Om den Provincie Skaane.

Under dette høyloflige Danmarkes be-
rømmelige Kongertge/ er oc den Provincie Skaane/ som
er en Lem oc Part/ ja en aff de synderligste Danmarkes
Niges Lande/ hvilcket Land billigen maa haffve sit Nafn aff sine
Fructbare mangfoldige skionne Gafver/ som det aff **S** B D i Natu-
ren til all Lyft er begaffuet oc beprydet med.

Dette skionne Land det grenker med den
Nordost Side til Sverrig/ oc med den Norde Side til Halland/
med den Vestre oc Søndre Side til Soen eller Haffvet/ oc med
den Østre Side til Blegind.

I fordom Dage haffver der under denne
Skaane eller skionne Lands Side ofverflodig Sild tilgaet/ at mand
udenBarn kunde med Hænderne sage dennem/ Indbyggjerne udi det-
te Land kalder mand Skaaninger eller Skonste. Dette Land helbes
at være 12 Mile bred/ oc 18. Mile langt. Aff dette Skaane eller
Land/ kand mand komme fra Helsingborg oc ofver til Helsingør
eller Kroneberg oc Sieland en liden Dge Soes.

Udi denne Skaane eller skionne Provincz/
er mange herlige Riobstader/ iblant hvilcke den Principaliste be-
rømmeligste oc største er Malmoe.

Malmoe.

Malmoe er en gammel vel besticket oc vide
bekient Lands Ting frij See oc Handel Stad udi Skaane.

Der Komning **ERICH** den Femte /
Komning **WADEMAR**s Son/ giffet sin Eldste Daatter
fra sig til Komning **WADEMAR** som vaar Komning udi
Sverrig/ da stod deres Bryllup til Eimektøping/ med saadan Stads
oc Pral/ som udi de Dage sedvanligt var / da gaff hand Malmoe

A a a

Skaane
en Pro-
vincie un-
der Dan-
mark.

Malmoe
en See-
sted.

oc

Sunderet
allerførst
aff Kong
Eric
Meenved.

oc Trellsberg til Hiemgiffte med hende / oc meere Guds som vaar hendis *Patrimonialia*. Denne Kiofstæd Malmoe / hafver icke paa den Tid været sunderet paa den Stæd som den nu bygget er / men den er siden udi Komning ERICH Meenveds Tid / som (1319.) vaar den 89. Komning udi Danmark / oc den sivende aff det Nafn/en Bijs oc Forstandig Herre / allerførst begynt at bygges / oc sunderet paa den Stæd som den nu staaer / hvilcken Stæd siges at hafve været icke Fjstelse / oc kaldes Stualperup / udi hvilcket Aar hand ved Døden affgick / udi hans Regimentes Tid / da gaff H. K. N. dette Skaane eller stionne Land / mange herlige Friheder.

Efter hans dødelig Affgang / da bleff Hert.

ERICH EDSER den Anden / som først vaar Lands herre udi Estland / Komning udi Danmark / hvor efter Malmoe siden bleff gifven (1336.) oc siden aff Komning WALDEMAR den Fierde aff det Nafn / Frihed / hvor efter Malmoe Aar efter Aar hertig hafver udi Handel oc Brug meget tiltaget / oc udi sin Bygning sig / hertig forbedret / oc er bleffven anseet. Hand meddeeler dem saadan Frihed / at Malmoes Indbyggere oc Borgere / maatte igiennem Danmarks Rige med deres Kiobmandskab / Handel oc Brug / paa nogle Aars Tid / foruden Told fri Kænse oc Passere. Denne velbesticket Malmoes Kiofstæd / er aff Komning ERICH / hoylostig Dronning MARGARETES Søster Søn / der hand vaar bleffven Komning ofver Danmark / Norrig oc Sverrig / meddeeler oc gifvet sit meget stionne anseelig oc berømmelig Byes Baaben oc Stads Secret (1437.) som de bruge oc besegle med / hvilcket er icke Gribskoffvet med en rød Hals oc røde Dren / oc paa Hoffvedet hafvende en forgylt Krone udi icke hvit Feld / med en Bust / røde oc hvide Struds Feyre mit paa Kronen.

Malmoes
Byes
Baaben
oc Stads
Secret.

Hand

Hand haffver oc giffvet denne Stads

Borgemestere oc Raad/ oc deres Esterkommere Raadet udi Malmøe/ for den mangfoldig Trostaff/ Billighed oc tro Tieniste/ som de haffde bewiist Kong WILHELM oc Dronning MARGARE/ den Frshed / at de udi tilkommende Tider maa bære Guld oc Sorglyt / som andre Frskaarne/ oc det med Hans Mayt. Raads Raad oc Samtycke

Denne herlige berømte oc Raffkundige

Søested Malmøe/ er en fast By / funderet aff Gud oc Naturen paa en meget besenderlig Plaz oc Stad / som icke er lættelig til at rvinges eller undergraffves/all den Stund at den hafver Søefarten fri / thi den hafver liggende for sig en Moras paa den Side til Markten / oc paa den anden Side hafver den Stranden oc det store Haff / saa den icke undergraffves kand. Imellem Stranden oc Byen/ er der en meget skøn/ stor/ sterck oc fast Mur 1437. ser Anfald meget beqvemmelig muret/oc aff Arilds Tid funderet. Denne Stad er nu meget meere fortificeret, end den tilforn hafver været.

Vdi Malmøe seer mand oc saa mange oc

meget anseelig store aff Grunden opmurede herlige Huse oc Bygninger / der aff mand kand eracte / hvad for en meget ypperlig oc berømmelig Klobstad Malmøe udi fordum Dage været hafver/ oc er denne Bye en eldre Klobstad end Landskrone / da vaar der udi forsten en gammel Tøllergaard der udi Staden / forordnet Malmøes Slot at være / men udi den Tumult som vaar udi Danmark i Grefuens Feyde / efter Konning CHRISTIAN den Andens Vndvigelse her aff Riget / da i det Dyrer oc Væenighed / som Grefuen med sit Anhang stifret her inde / paa den entvigeet Konges Beyne/ bleff der stor Væenighed imellem Stenderne ofver alt Riget / saa at somme aff dem falt en/oc somme en anden Part til/da udi samme luddiurdis Tumult oc Dyrer/ hvitæet oc bleff anseet ligesom under it Skin at det vaar for Religionens Forandring/ da udi den deres Hastighed / løbe Borgerne til / oc paa fierde Dagen efter Pings Hellige Dage / anfaldt de paa oc udi Grund samme

A a a ij

Slot

Malmøe
en fast
Bye.Stærkelige
anseelige
Huse oc
Bygninger
i Malmøe.

Slot ned slog/oc udi deris hastige u-berenckte Sind/ endda sig ander meere foretog.

Der effter bleff Malmøe hart belagt / udi hvilcken Beleyring den Edle oc Velb. Ridder Her Tyge Krabbe/ for en Feldt-Oberst bleff forordnet/ oc der Malmøe bleff der efter opgisvet/ samvækte Borgemeistere oc Raad med Borgerstaffvet/ at Hans Mayt. ville hvor det best bequemed / lade it Slot oc Fæstning igien bygge/ hvor det H. M. lystede/ der efter Grundvollen bleff lagt / oc Sletter som det nu staaer bygget er. Siden begaf-vede hand Malmøes Stad med mange stionne oc herlige Privilegier oc Friheder / hvor udi andre høyloftige Konger udi Danmark hannem efterfølger hafver/ oc Byen ligesaa med synderlige Privilegier benaadet. At det hafver udi fordum Dage været/ oc endnu er en meget stion Handel Stad Malmøe er at kiende oc døme/ om det meget stionne vel bygget Raadhuus / som funderet er (1546.) Paa dette Raadhuus er en kostelig Ofver-Sal/ meget vel med alle Danske Kongers oc nogle Dromingers Contrafeyer omfæt / oc med store Møsing Kroner beprydet. Der paa denne Sal/ holder de om Pinke Dags Tid/ deres S. Knuds Gilde med stor Lyftighed. Ellers holdes der oc saa mange Adelige oc Borgelige Bryllupper. Hos bemelte Raadhuus er deres meget store Axel Torg/ paa hvilcket Torg mange stionne det Lands gode Vahre forhandles. Paa dette Torg/ er en meget stion oc stor Brønd funderet/ til hvilcken Vandet/ som Staden icke kand fratages eller affstærts igiennem Jorden ved Kender ledsaget er / hvilcket en hver paa den Sted udi Almindelighed bruger / foruden ellers andre fornemine Borgere / som der fra samme Vand igiennem Kender i Jorden lagt / ind udi deres stionne velbyggede Gaarde nyde oc bruge/ samme Vand hafver den Natur oc Kraft/ at det All som udi Malmøe der aff brygges/ er besønderlig frem for andet Danske All berømt oc affholdet.

Vdi denne berømmelig Riibstæd / er de allerførste vores Danske Kircke Psalmer prentet/ som udi Kirckerne i Danmark oc Norri3 siunges.

Der

Malmøes
Slot
først fun-
deret oc
bygget.

Det første
Vand
kand Mal-
møe icke
fratages.

Der haffoer oc udi denne berømmelige
Kiøbstad/ en Mynt varet oprettet/ hver paa Danste Penge slagne
oc myntet er.

Mynt udi
Malmøe
udi for-
dum Tid.

Der haffoer oc vœret udi Malmøes By/
mange Kircker oc Kloster hvilcke efter Reformationen steed vaar/ da
blefve de odslagde / hves Herlighed oc Tillæg til Byens/ de Fattig-
ges/ oc Kirckens Gavn oc Brug anvendi er.

Vdi Konning CHRISZTIAN den
Andens Regimentes Tid / da er der allersørst lagt Volde om Mal-
møes Bye/ hvilcket steede under en Borgemeester ved Nafn Hans
Mickelsen som der beede. Hand lod oc giøre den Østre Søe/ hand
tog sig oc for Gaderne udi Staden herligen at lade forhøye / som
en anden Borgemeester udi Malmøe ved Nafn Jørgen Kock lod
fuldfærdige / effter at Hans Mickelsen vaar med Konning
CHRISZTIAN her aff Riger udrenst/ sem icke igien her udi
Danmarck indtom.

Volde
først lagt
oc giøre
om Mal-
møe.

Der alle Kiøbstæderne udi Skaane ginge
Konning FREDERICH den Første til Naande/ efter Konning
CHRISZTIANES den Andens Entvigelse aff Danmarck/
da holde Malmøe endda paa Konning CHRISZTIANES
Side / hvorføre at hand lod bestille / at all den Skaanste Adel/ oc
nogle Jennicke Knechte skulle ligge omkring Malmøe / oc der om-
kring Scritte / saa at Byen ingen Tilførsel eller Vndfærning kunde
bekomme/ hvor efter at det steede / at en Skermys imellem Mal-
møes Borgere oc Adelen forarsagedes oc angick / da bleff Her Tyge
Brahe Ridder / oc en anden aff Adel ved Nafn Eoffren Trudsen
slagen / hvor efter de Stenste Herrer forsamledes paa Staberfœ-
gaard / hvilcke blefve aff Krigs-Folcket forspændt/ som udfalt aff
Malmøe oc ville fange dennem/ men de finge der om visi Kundstaff/
oc undflyde hver fra hves de hafde / oc da bleff Staberfœ brende.
Men icke lange der efter/ da bestanget Adelen sig for Malmøe/ oc der
med blefve de saa fri fra deres Vdsald. Omfider tom det til en
venlig Affsteed med høyleflig Konning FREDERICH oc

A a a u

Mal.

Malmøes Indbyggere / at Byen for H. M. skulle opgivves / oc bleff dennem saa giort en venlig Fordrag imellem / at all Stæde / Forderff / Krig / Orlog oc Blodstryning bleff affstæffer / oc udi Riger stifet oc saa igien Fred oc Relighed epraget / hvilket Freds Forhandling oc Fordrag med Malmøe / Artickels Wijs forfatter bleff.

Der den Tumult oc Fyngde vel stillet vaar /

da bleff Niels Haack aff Heckebyerrig / som endda vaar udi Malmøe fangen / ført hen esver til Kiøbenhavn / hvor hand der / efter Dom oc Process bleff Halsbuggen / fordi at hand forlod Ridderstaffvet / oc ick ville svære Kong FREDERICH med dennem / hand hafde opvact Almuen til Oprør / oc hafde udi Fyngden begifvet sig ind udi Malmøe til dem.

Vdi denne berømmelig Kiøbstæd Malmøe /

haffver høyloflig Konning FREDERICH den Forste / oc Konning GORGE aff Sverrig været forsamlet / at handle med hver andre om disse Rigers Tvistighed / eftersom Sverrig udi Kenning CHRISTIANES Envigelse fra Danmark / affsalden vaar / oc de Sønste imidler Tid / udvalde sig GORGE / som vaar en Adelsmand udi Sverrig til Konge igien / at regiere ofver sig oc Riger Sverrig.

Da bleff dennem udi Malmøe saaledis

seraffsteedet / aff de fem Vendeste Stæder som der til vaar kaldet oc med forsamlet / hvor med de paa begge Sider blefve tilfreds / oc sig lod befale.

Denne Malmøes By der aff oc berømes /

at den stet med alle / fra salt den Papistiske Religion udi alle deres Kircker / oc den Papistiske Mess: affgaade / oc den reene Evangeliske Lærdom igien / der udi Byen allmindelia prædicket. De paa der at saadant almindelige igien kunde blifve betrefet oc stadfastet / da streff de H. M. deres Naadige Herre oc Kenning til / udi hvilket Brev / de gafve tilkiende viløfsigt nock / Aarsage til denne deres Sierning oc den forsværet.

Kong
Frederich
den For-
ste høylof-
lig Jhu-
kommelse
oc Kong
Goste udi
Sverrig
forfamlet
udi Mal.

Malmøes
Indbyg-
gere aff-
saldt fra
Papistes-
ric.

Der

Der Hans Kongl. M. haffde bekommet

deres Bress / da lod Hans Raade sig der befale/oc paa det at deris Gudelige oc Christelige Forsæt kunde faa des bedre Fremgang / da hafver H. R. M. Raadigste bevilget demnem udi Malmoe/at der Geistlige Godes samme Stæds / som vaar Gaarde / Huse / Grunder oc Eyendommer / til Ordenss Tienere oc de Fattiges Ophold oc Brug skulde være/ oc at de der udi Staden / maatte oprette en *Theologiske Skole* eller *Gymnasium*, hvor der udi Begyndelsen bleff alforordnet oc besticket fire Læsemestere oc Prædicantere. som vaar den ene *Doctor Olaus Chrysofomus*, den anden *H. Claus* / den tredie *H. Anders* som tilforn hafde været en Munct / den fjerde vaar *Lector Franz Carmelite*, disse fire baade med det de læste udi det ny oprette *Gymnasio* udi Malmoe/oc offentlig udi deres Prædicen foreklaredet det reene Evangelium udi Kircken/ da gjorde de paa en kort Tid en stor Fruct oc Fremgang udi den Lutherske Kirckes Opbyggelse.

En *Theologiske Skole* eller *Gymnasium* udi Malmoe oprettet.

Deres Fattige Hospitals Lemmer udi

Malmoe/ underholdes rundelige oc vel/ med hves Rødtørst den nem fernøden oc tienligt behøves / de oc hafve deris egen Prædicant/som for demnem prædicter oc gior Tieniste. Ellers forses oc deris Husarme med god Almisse / baade den som Sorgen Mytter oc hans Hustru som daglige for Malmoes Raadhuus udgifves/hves Capital oc Hoffved-Stoel anseelig er/saavel som oc/hvad ellers andre got Folck *Liberalig*, de Fattige giffvet haffver/dem paa Rente udsætte til Ophold.

Hospital udi Malmoe.

Vdi denne Kiobstæd er icke uden en Skion

Sogne Kircke/ med en Sogneherre oc 3. Capellaner/ hvilcken kaldes *S. Peders Kircke* / som inden udi er med en sinucl vel udstafferet Alter Tasse oc Choer / Prædickestoel / Daarb / Orgelverck oc fem store herlige Messing Brener oc megen anden Herlighed / den er med beprydet / foruden ellers andre hendis Ornamente oc *Epitaphii* som der er at see ofver fornerumme Sal. Folck at være opset.

En Sogne Kircke udi Malmoe.

Sam-

Samme Kircke hafver it herligt høyt oc anseelig Taarn / paa hvilcket Taarn er en meget skøn anseelig høy Spjtz opsat / som er med Kobber/ligesom Kircken betecket/oc kand sanne Spjtz for sin Høyheds skyld/ lang Ven der fra/nogle Mile sees / oc ofver Hafvet fire Vgeføes til Kiøbenhafn. Paa Muren aff samme Taarn er opsat paa alle fire Sider/paa hver sin Side en stor velforgylt oc herlig stafferet Seyer-Stiffve/paa hvilcken mand kand langt fra see hvad Klocken er/ som er paa den Stad en stor anseelig Zirar.

Malmøes
Stole.

Der er udi Malmøe en god Trivial Skole udi hvilcken er en Rector oc fire Locater eller Høret / til hvilcken Sogner denem der uden for Malmøe er lagt/oc sticles der fra soune Skole / smucke vel sunderede Personer/ til det høyloftige Kiøbenhafns Academie at deponere. Samme Skole er it Vicarie tillagt/ som tilforn en ved Nafn Abraham Brodersen sunderet er.

Vdi denne Kiøbstæd vaar den Nafnkundig oc vde berømmelig Mand *Philosophus, Medicus oc Theologus, Doct. CASPARUS PARTHOLINUS*, forðum *Academiæ Professor* udi Kiøbenhafn fød.

Malmøes
Slot oc
Lehn ind-
rømmer
H. Frederich
den
Anden/
De
Her Christi-
stian den
Semte.

Effter at Hertug Frederich / høyloftlig Konning CHRISZIAN den Fyredes Son / siden Konning udi Danmark/ hand vaar hylde udi Skaane/ da bleff Hans Førstelig Naade denne berømmelige Kiøbstæd/ med Malmøes Slot oc Lehn indrømmer / at holde sig aff/oc bleff Erlig oc Velb. Eyler Hardenberg/Hans Førstelig Naades Hofmester / disligeste bleff hannem oc 10. eller 12 Herremænd forordnet/ som skulle opvarde Hans Førstelig Naade.

Ligesaa bleff oc denne Kiøbstæd med Slot oc Lehn / (1628.) indrømmer den høyloftige udvalde Prins oc Herre/Her CHRISZIAN / høyloftig Thukommelse / efter at Hans Førstelig Naade vaar udi Kiøbenhafn/ aff alle Stænderne hylde.

Der

Der det uformodelige oc uadvarede Indfald skeede aff de Svenske udi Holsteen/ Jydland oc Skaane/ 1643. da flyde aff Skaane Land mange hundrede aff Indbyggerne/ Mand/ Qvinder oc Børn ind udi Malmoe/ sig for de Svendstes plukelig Ofverfald / at bestærme / oc sig der i Eraden at cpholde/ foruden ellers Borgerstafvet oc Indbyggerne/ med deres Hustruer/ Børn oc Tiunde/ hvilcke som vaare ellers nogle tusinde / til hvilcke alle/ der vaar it got Forrad udi Byen dennem med at cpholde / der uanseet/ da vaar der foruden inde udi samme fast Stad Malmoe/ offver siorten tusinde med Rytter Soldater / oc endda flere som daglige tilkom / hvilcke udi den gandske Beleyring/ der inde bleff cpholder oc rundelig forserget/ hvor til. H. R. M. hafde en god Behag/ at det gode Borgerstaf/ den Besværlighed udstaa kunde/ oc dem der aff hoyelig berømmet/ imidler Tid da belagde de Svendste Malmoe/ oc kom for Øster Port / oc der med de Danske paa 3. Timers Tid stermyheret / siden begynte de Svendste sig at leyre udi Vester Streblinge oc der omkring / hvor efter de Malmoes Jæ. Diord borttog som gick uden for Synder Port / oc saa der efter affbrende de alle Byens Bædermøller/ som ubi mod all Krigs Gebrug icke sædvanligt er / saa fattedes dennem dog icke udi Malmoe noget derfor. Men hvorledis de baader der aff/ at de Jæ. Diorden borttog/ det haffver mand siden Freden bleff giort/ vel hert oc spurt/ hvor vamodeligen de Svenske Bønder haffver klaget sig oc sagt/ at den Kersfærdige G. D. hafde en u-naturlig Siugdom deres Qvæg oc Fenned paa fert / saa at icke alleemiste det som bleff rasvet oc taget fra Malmoe/ oc andensteds udi Skaane / Halland oc Wiegind/ hordøde / oc i saa Maade icke er blesven Menniskene til Nøtte oc Brug / men de Bilde Diur/ saa som Refve / Rafne oc Hunde til Spise. Oc efter den Jldskade / som de gjorde paa Møllerne for Malmoe/ da er den Kersfærdige G. D. kommen/ oc med Jdebrand ladet/ som Tidende der em gick/ Calmar Bye / Øbe udi Findland/ Telle oc Besseraads/ der undgielde oc straffet.

Bbbb

Dc

Hans W.
reyste ef-
ver til
Malmee
til sin Ar-
mee.

Svensken
med sin
Leyer fra
Strebli-
nge opbrød
oc maatte
remme
for H. W.

De der Hans W. høyloftig Thukommelse/
 vaar kommen til Kiebenhavn med sin Flode/ fra det Lyckelig Slag/
 som hand udstod udi Niersøen/ da begaff hand sig ofver til Armeen
 som laa udi Malmee/ oc der hand vaar ofverkommen/ begaff hand
 sig med Armeen (dog endda Malmoe vel besæt) som vaar nogle
 tusinde til Heste oc Fod ud imod Sienden/ oc slog hand sin Leyer paa
 Høhoy eller som mand det kalder paa Fosicborg/ hvor hans Mays.
 de Svenske stor Affbrect / Skade oc Nederlag gjorde / oc dennem
 saa hart berenckte / med Fordeelen dennem at affstare oc betage/
 at de endelige der fra maatte med deres Føld affvige oc rømme/
 hvorfore Svensken ved Natte Tide maatte med sin Leyer fra
 Stræblinge opbrøde / oc igien til Opagte sig Lenger / hvor H. W.
 dennem paa Fod eftersatte oc følger / oc slog saa Hans Mays. sin
 Lenger igien ved Burloff / aff hvilcken de gick paa Sienden/ oc den-
 nem veldelig angreiff oc paa sætte / hvor til G. W. gaff Hans W.
 god Lycke oc Fremgang/ oc Stærkmyerer H. W. oc hans dapper
 Rytter oc Soldater med Sienden de Svenske / at de ved Bepingte
 meget aff deres Føld mistet oc blefve frastaget/ som paa Stræden der
 efter vaar at see/ oc tilsiune/ med døde Svenske oc Heste/ som paa
 Marken fandres. De gaff G. W. H. W. saaledis Fordeelen fra
 dennem/ at de hannem icke kunde undgaa/ der de Svenske/ som blefve
 iagen til fange / med samdrechtig Mundheld/ bekiende oc aabenbarlig
 sagde/ dem at være ligesom udi en Seck indjaget oc beklemmt/ hvilck
 der den Grandste Befant/ som icke vaar lange der fra/ men nær udi
 Eiqnen der fornem / at G. W. gaff H. W. saadan Fortum oc
 Fremgang med Nederlag paa sine Stender/ da som der siges gjorde
 hand / H. W. formeddelt den Svenske Feltøverstes store Tilfagen/
 der Løste : At H. W. skulle med en Repateertlig Fred blifve om for-
 sikret / hvor effter dog de Svenske forandrede deres Tilfagen/ oc
 blefve stormodige aff den See Victoria som de hafde haft/ hvilck
 de loze paatiende med der efter / at der icke bleff efterkommen som
 den Grandste Befant med store Ord oc Løfter/ vaar tilforn tofvede.

Den

Den høyloflig Herre oc Konning/ for den meget store udstaaende Besværlighed/ tro Tieniste/ Indqvartering/ Befostning oc Skade/ som Borgemeester oc Raad udi Malmøe/ saavelsom oc meenige Borgerstaff sammesteds udi den uadvarete oc besværlige Svenske Krig oc Beleyring de lid og udstaaet hafde/ som dennem til en u-dodelige Ere oc Berømmelse eftersiges kand. Naadigste udi 10. Aar der effter gaff dennem frj for Star Foid Accise.

Vdi Taarnet offver Sønder Port i Malmøe/ hafver Belvise Borgemeestere oc Raad paa Byens Befostning/ ladet ophenge en Klocke som slar hver Time / oc paa Siderne aff Taarnet er Skilvæ / hvor paa vises hvad Klocken er.

Denne Riobstæd Malmøe / er ligesom Riobenhavn Lands Ting frj / oc hafver fire Borgemeestere oc otte Raadmand/ som med Kongl. Mayt. Lehnsmænd der paa Festninggen / Borgerne oc Indbyggerne vel forstaaer / oc med dennem Inspection hafver/ at det der udi Staden i alle Naade skickeliger/ løstige oc vel tilgaar.

I midler Tid oc all den Stund / at den Fængde oc Krig paa stod / da resideret Bispen aff Lund / aff Fryce for de Svenske udi Malmøe / hvor hand Ordineret Præster til Guds Tieneste i Kirckerne at betiene oc forrette / naar noget Kalb udi Skaane / Halland oc Blegind ledige vaar.

Lund.

Vdi denne Provincie som er det luffige/ skionne Lund. oc meget Fructbare Land (paa Korn/ Sa/ Skou/ Fiskevand oc Bilt) Skaane/ er den fornemme gamle Riobstæd Lund/ aff hvem eller naar Lund (som paa Danske betynder saa meget som en løstige oc skion Plaz oc Stæd) sunderet oc først bygget er/ hafver jeg icke

W b b ij

endnu

endnu last eller fundet/ ickē des mindre/ da hafve de forðum Danske Fædre der om rimet oc sagt:

Den Tid Christus lod sig fødē /

Da stod Lund oc Skaanør i feyerste Grøde.

Lunde
Domkir-
kes Be-
striffvelse/
oc hvad
for en
Saugen
oc Tale
der om
haffver
været oc
endnu er.

Under Konning DETHD / som vaar den

Tredsiindstiuufvende oc ottende Konning udi Danmark / Norrig oc Engeland / som vaar en Gudfryctig Herre / da er den præctig (1012.) Lunde Kirckes første Grundbold lagt / oc saa begynt at bygges med huggen Steen / oc siden der den færdig vaar / med Vly ofver alt berectet / hvor aff oc meget med den Kirckes Bygning / udi Konning **SVENDS ESZYDSONS** / saavel som udi Konning **RNVDG** Tid er kommen til Ende.

Osten for bemelte Kircke / imder fornessnde Kirckes Schoer / er en anden liden Kircke / Krafts Kircke kaldet / udi hvilcken er at see / en meget herlig Brønd aff Steen / med offverallmaade lifligt oc velsmagendes Vand / paa denne Brønd aff Steen opbyggt / seer mand staa udhugget en Luus / som haffver it Saar udi sin Mund / hvilcken Luus meener sig samme Saar at ville fortæere oc opæde. Bemelte Krafts Kircke / er funderet paa nogle Steen Pillere / udi blant hvilcke Pillere paa den eene er at see staa udhugget en Trolld / som omfaußner samme Piller til den Ende / at vilde den nedbryde / oc bemelte Kircke kuldkaste / paa den anden Piller / seer mand oc staa udhuggen fornessne Trolld

Trolde Qvinde / med sine Børn udi Armen /
 Aarsagen hvorforre at denne Trolde saaledis
 Pilleren omsauffner / oc Kircken vilde kuldkaste
 siges at være denne: Nemlig at der bemelte
 Kircke stod udi Bygning / da gick S. Laurenti-
 tius ved sig at offervene oc betracte / ved hvad
 Middell Kircken kunde bliffve gandske fuldfær-
 diget / oc eftersom der fattedes meget paa hendis
 Bygning / hvor til ingen Forraad vaar / der nu
 S. Lauritz saa gick udi sine besværlige oc om-
 hyggelige Tæncker / siges en Trolde at være kom-
 men til hannem / oc erbødet sig at ville denne Kir-
 cke med en hast fuldfærdige / med saadan *Condi-*
tion oc Vilkaar / at S. Lauritz skulde sige han-
 nem sit Naffn / oc hvad hand heed / hoes hand
 icke det kunde giøre / skulle S. Lauritz forskaffe
 oc giffve hannem Soel oc Maane / oc dersom
 S. Lauritz end det icke kunde efterkomme / da
 skulle oc vilde Trolde sticke S. Lauritzes
 Dytte ud / det oc S. Lauritz samtøckte oc bevil-
 get: Men see hvad skeede der? Trolde for-
 sømmede sig icke / men snarlig Kircken opbygte /
 oc der Laurentius det saae / bleff hand saare be-
 drøffvet / thi hannem stod trende onde Vilfor-
 fore: Det ene Trolde Naffn at paa finde /

Bbbb ij

vaar

vaar hannem u:mugeligt oc besvœrligt / Soel
 oc Maane aff Himmelen at kunde nedtage / det
 vaar endda u:mugeligere / oc for det tredie / da
 vilde S. Lauritz nødigt miste begge sine Dne /
 udi saadan stor oc meget høy Bekymring / gick
 S. Lauritz uden for Lund oc spadserede / oc aff
 saadan Spadsering oc vancelmødige Tancker
 bleff hand træet oc modig / oc saa omsider ned-
 lagde sig ved en Høy / oc at hvile / oc imidler
 Tid hand saa ligger at hvile / da hørde hand
 Troidens Troid Bnger oc Børn at skrige oc
 græde / hvor ud offver Moderen som vaar inde
 talede til det ene Barn / med saadanne Ord /
 sigendis: Tjig stille Sønnen min / i Stæd
 kommer Gind Faderen din / oc skal giffve dig
 Soel oc Maane at lege med / eller begge S.
 Lauritzses Dne. Der denne bedrøffet S.
 Lauritz hørde denne Samtale inellem Troid-
 inden oc hendis Børn / oc udi sønderlighed hør-
 de det Ord / som vaar Gind / Troidens Raffen /
 da bleff hand meget glad / oc strax begaff sig
 ind i Lund / med Glæde oc stor Frimodighed.
 De som S. Lauritz sig nu en Dag til Kircken
 forsøyet / dens fuldkomne Bygning som nu til-
 stundet / at vilde see / da indstille Troiden sig for
 S. Lau.

S. Lauritz / oc kreffver aff hannem sin Løn oc Betalning for sit Urbend / hvor til S. Lauritz hannem skulde haffve svaret oc sagt saaledis : Sind / ingen Løn giffver jeg dig : Sønd Kircken er sær dig tro du mig. Der Trolden hørde dette Ord Sind / at S. Lauritz saa viste at nessne hans Naffn / da bleff hand der udoffver saa vred oc grum / at hand den ene Piller med begge sine Arme omfaußnet / oc udi saa Maade ville den gandske Bygning kuldkaste / hvilcket S. Lauritz hannem formeente aff den Nact som hand haffde aff den / som vaar Nectiger oc Sterckere end Trolden / hvor efter at Trolden med sin Troldinde oc Børn bleff paa Pilleren staaendes / som endnu er tilsiune. Her aff maa en hør tro saa meget som hand self vil / ic.

Vdi Lunde Dom = Kircke er at see den stionne Alter-Tafle oc Alter / som med Kirckens store Beføstning / ubi den Eddels oc Velb. Mandes Her Eyles Grubbes Tid / som vaar Danmarks Riges Canseler oc Raad / Dom Proffvest ubi Lunde Capittel / da bleff opsæt.

Der haffver oc været at see det meget kostige oc kostelige Seyer-verck (*quo ad obseruationes Astronomicas & simulacra apposita*) om enddog det er gammelt / saa er det vel at beromme.

Spad

Alter-Taf-
len udi
Lunde
Dom-
Kircke.

Hvad den fire Klocke anlanger/som kaldes
 Bryn Klocken/hvilken fordam vaar der at see/da siges om den/ at
 den vaar udi sin Heyde/ som fire Sielands Aln/hvilken udi den meget
 berømmelig Biscop Bygges Tid bleff staer/som oc gaff den der Nafn/
 at den skulde kaldes *Maria Lauretana*. oc efter som den vaar Taarner
 meget u-beqvem at bygge/ da lod høyloftig Ihukommelse Romning
FRÆDERJES den Anden/ aff den fire Andre Klocker stabe.
 Denne Klocke vaar bygget (1275.) lige stoe ved den til Esfuer/ udi
 sin *Circumferens* oc Størrelshed storten Sielandsste Aln.

Vdi fordi i Tid vaar der i Lund 27. store
 oc smaa Kircker.

Lunde
 Dom-
 Kirkes
 Capittel.

Til denne Dom-Kircke er et Geistligt Ca-
 pittelis Huus / udi hvilket de Eddele oc Velb. Hæderlige Høye oc
 Bellarde Ferstandige, *Domini et Capituli Capituli Lunde* med
 hver andre forsamles at Raadsla/ oc Ecclestabs Sager om Aaret
 tvende Tider/ Næmlig for Paaste oc Jul at demme udi/ med andet
 meere som deres Tidgamle høyloftige Kongelige *Privilegier*, oc
 Capittelis Statuter dennem tilholder. Til dette Capittel er fire
Prælater, Næmlig *Decanus*, *Præpositus*, *Archidiaconus* oc *Cantor*.
 For Krigen da vaar der ved *Lectariet* tvende *Professores*, men nu er
 der ickun tvende: Disse *Prælater Canicher* oc *Vicariet*, er stiont
 Gode tillagt med saadan Herlighed/ saa som *Jus Patronatus* til
 Kircker/ Steu/ Fiskevand Stedsmaal aff Bønder-Gaarde oc
 Møller. Jern/ Sagefald/ Boelgalt oc Olden Svjn / Penge/
 Rug/ Byg/ Haffre/ Meel aff Møller/ Smer/ Lam/ Gies/ Høns
 oc andet /c. Til disse Kanickedomme/hafver aff **NYDS** Tid
 været *Residenzer*/ som en Part der fra afhendter er.

Lunde
 Latina
 Skole.

Ved Dom-Kircken er den berømmelig
Latina Skole/ med en *Rektor Scholæ* oc *Conrektor* oc *Locater*, som
 udi deres Bestilling ere vel aslagde/ oc hafve Hørerne Kost-Penge/
 oc 12. *Disciple* aff Skolen hafve deres Kost daglige hos Kanickere-
 ne/ foruden andre *Beneficia* dennem tillagt er.

Fra

Fra denne Skole sendes aarlige smucke
Personer til Kiøbenhafns høyloflige *Academie* at deponere.

Denne ypperlige oc bergante Kiøbstæd
Lund/hæfver udi forðum Tid været med Volde
oc Græfver ombefestet / oc med Porte derfor/
som nu er øde / derfore er nu Furten ud oc ind
paa andre Veye/end den udi de Dage vaar.

Der er udi denne By / oc paa it Raadhús
med it strom Torg hæs / paa hvilket Raadhús Lunde Lands Ting
holdtes tilforn.

Lunde Byes Vaaben siges at være St.
Knud Konning.

Her udi Lund hæfver (1322.) Konning
WALDEMAR den Tredie / ladet sin Son
Kronen paascette. Samme Kong WAL-
DEMAR / gaff Borgerne udi Lund saadan
Frihed / at de maatte reyse gantze Daumarek
igiennem / oc deres Kiøbmandskab med anden
Handel Toldfri at driffve.

Vdi denne By da holte Konning ERIC
sit Bryllup / for hendis anseelig Veremmelse tyld.

Der høyloflig Konning CHRISTIAN
den Tredie / (1552.) vaar her aff Danmæck udreyst / til Vils-
nach at tale med sin Sveger Churfursten aff Brandenburg oc
andre Herrer oc Forster / som hand hæfde did forstreffvet at møde
sig / da udi hans Graværelse / indfalt Kong KARL KNUD-
SON aff Sverrig udi Skaane / oc udi hæs it anden Offervold
som hand drefte / da brende hand Lunde Bye / men Biscops Gaarden

Om Lunde By
hæfver været
Beld udi for-
ðum Tid.

Lands
Ting hel-
des paa
Raadh.

Lunde
Berægere
Toldfri
udi Dan-
marck i
forðum
Tid.

Kong
Karl
Knuds.
Indfald
aff Sver-
rig ind udi
Skaane i

Eccc

oc

oc Domkircken/beslyttede Ercebispen ved Masn **RHE**/oc nogle
Riddermands Mand / Borgere oc deris Svenne / hvor aff de
giorde it Mandeligt Vern.

Her **Iffver Uxelsen** som vaar en tapper
Abels Mand oc Ridder/ som vel torde bie sin Giende/da hand for-
mercke Konning **RAR**/ at vare for Haanden/rad hand med en
hast inde paa Lunde Biscop Gaard en Morgen tilig / oc lod Erce-
bispen til sig udfalde/ at ville tale med hannem/ hvor ved at Erce-
bispen bleff selffsom oc underlig / ferdi de vaare Venner med
hver andre.

Saa kom Bispen ud paa Svalen at tale
med hannem / hvor Her **Iffver** raabte op til
hannem oc sagde: Her Ercebiscope / I drages
vel til Minde / hvad I oc jeg haffve med hver
andre / nu ville vi lade vores Venstak staa
tilbage indtil paa en anden Tid / her om er nu
icke Tid at handle / Kong **RAR RVD**
SON sagde hand/ er nu her neder udi Skaa-
ne / at brende / røffve oc skende / derfor samler
I eders Folck med en hast/ jeg vil samle Adelen/
oc alt det Folck som jeg opbringe kand / at vi
kunde giøre hannem samled Modstand. Der
Kong **RAR** kom for Lund / da tilbød hand
Ercebispen store Løffte / hannem der med at
offvertale / sig at vilde tilfalde / oc løffvede at
vilde giøre hannem til saadan en Mand oc
mechtig Herre / at hand skulde tacke hannem
derfore

derfore alle de Dage som hand lefvede. Bispen
 svarede hannem / at ville tage det udi Betenck-
 ning nogle Dage. I midler Tid gjorde Bispen
 sig saa sterck med Folck / som hannem meest mu-
 geligt vaar / under des brende oc skiende Kong
 KARL andensteds omkring Lund / oc slog
 ved. 2000. Bønder hos Dalbye Kloster / som
 sig der forsamlet haffde / hvor effter at hand
 kom saa for Lund igien / oc befandt Biscopen
 at være nu anderledes til Guds / hvorfore at
 Kong KARL truede hannem / at hand skulde
 gjøre hannem saa fattig at hand intet skulde
 haffve: Men der paa svarede Biscopen han-
 nem / at hand tilforn tilbød hannem / at gjøre
 til en mechtig Mand / hves Lige icke skulle være /
 saa kunde hand nu icke gjøre hannem større end
 hand er / thi saa sagde Biscopen / at hand vaar
 en Erkebiscop / oc der til med Sverriges Ri-
 ges Første / oc Passvelig Legat. Hand tilforn
 truede Erkebiscpen at gjøre hannem arm oc
 fattig / saa kunde hand icke gjøre hannem fatti-
 gere / sagde Bispen / end hand haffde tilforn
 været / thi hand haffde været en fattig Pebling /
 oc bedet om Almisse udi GODE Naffn for
 got Folckes Døre. For saadan Svar bleff

Gccc ij

Kong

Kong RAR vrod / oc stact Ild paa Lunde By / oc brende den udi Aske / oc stormede hand nogle Gange til Erkebiscop Gaarden oc Domkircken / men hand fick der stor Skade paa sit Folck / oc bleff der fangen ved to tusinde Suenste / dog bleff Domkircken / Bispegaarden oc mange Steenhuse bevaeret. De begaff Kongen sig der fra / der hand fornam sig intet paa Bispen kunde baade / eller noget med hannem udrette. Denne hans stolte Hoffmod oc Offverbold / bleff hannem om Sommeren der efter aff Komning SHXJSEJAN betalet.

Der haffver oc udi Lunde By / vœret udi ferdum Tid en Menn.

Konning Svend fortrød: at ville lade sig med Tilnaffn kalde efter sin Fader.

Konning SVEND den Tredie / med til Naffn / ESXJDS EN / den iiii oc tyffvunde Konning udi Danmark / en meget vijs oc sarsfaren Herre / som meget elskte oc helte aff de Lærde / oc vaar en lofflig Herre udi alle Kongelig Dyder / Guds Kirckes oc Ords Forfremmere / hannem fortrød det at lade sig kalde eller nesne / med Tilnaffn efter sin arrige Fader / hves Naffn vaar Biff / hvileken som med lofgaetug oc svigetuld foregiffende / kom udi Ecclestaff med Konning SVENS Moder / oc som hand udi sin Ungdom oc Opvæxt / kom udi Forfarenhed oc Kunestaff der om / da misliagede det hannem hans Fæderne Naffn / hvorfore hand lod sig kalde oc striffve efter sin Høybaarne Moder / som vaar en Vijs / Forstandia oc Dydelig Dronning ved Naffn ESXJD / der Historien oc hendes Testamente om hendes høyloffige Dyder vidner.

De

De efftersom at dette Skaane eller Skønne Land / hafver sit Naasn aff sin Fruchtbarhed / oc mange skønne Gafver / som det aff GUD udi Naturen er med begafvet oc herlig beprydet / da hafver den bemelte henloflig Konning SVEEN DERNIS DEN / lagt sig efter at anrette oc forsørge udi Skaane / Kirckerne med Biscoper / som ellers tilforn / hafde altid været Biscoperne udi Noesthild undergifne: Derfor bleff der tiffær oc samnyct paa en Tid tillige ofver Lunde Stiet tvende Biscoper / den ene at residere udi Lunde Kiobstad / oc den anden udi Dalbye / men icke ienge der efter / da gaff den Biscop aff Dalbye ved Naasn Hendrich / self Naasage til / med sin store Driick oc Sylderj / til sin egen Død oc Afgang / sig self til stor Spot oc Vanære / oc alle sine Kircker til icke skadeligt Exempel oc Efiertale / udi saa Maade da bleff der efter / Dalby Biscopdomme begynt / oc hasteligen ved hannem igien endet / oc kom saa all den Jurisdiction til Lunde Biscop / som den Tid vaar en ved Naasn EYVNE / hos hvilcken / hans Efterkommere det endnu er paa denne Dag. De førend disse tvende blefve Biscoper / da prædicke de før uti Skaane.

Under dette Lunde Stiet / er disse effter skreffne Kiobstæder / Nemlig: Malmøe / som tilforn skreffvet er. Landstrone / Helsingborg / Lund / Nøstet / Christianstad / Simmershafn / Baastet / Nahuus.

Vdi Blegind ere disse / Nemlig: Svløfzborg / Kønnebye / Christiannopel.

Vdi Halland er Lauholm / Halmsfæd / Wardberg / Kongsback / Falckenberg.

Provincie under Skaane eller Lunde Stiet er Borringholm / med sine Kiobstæder / som er: Rodne / Nere / Svauicke / oc Hasle.

Eccc ij

Effter

Konning
Svond
Estridson
anrettet
forst
Biscoper
udi Skaane.

Kiobstæ
dernes
Naasne i
Lunde
Stiet.

Efter at høyloflig oc meget berømmelig
 Konning/Konning **SVEND ESTRICHSEN**/ vaar blef-
 ven Konning udi Danmark oc **GUILHELMUS** var blefven Biscop
 udi Keethyd/ som **ALBERTUS** Erkebiscop i Hamburg indviet/ da
 hafver den høyloflig Herre oc Konning/ stunder efter / at anrette
 her udi Danmarckes Rige flere Biscopdomme end her tilforn va-
 rer hafde/ at hand med Tiden efter Pafvelige Tilfagen oc Løfte/ kun-
 de hafve udi dette Rige sin egen Erkebiscop / oc icke saa vide efter
 den Geistlige Rets uden Lands søge. Da bleff der i Lunde Stier
 først sat en Forstander oc Biscop ved **Nassa**/

EGINUS.

Forste
Biscop
offver
Lunde
Stier.

EGINUS, hand bleff aff **ALEXANDRO** Pafve
 den Anden aff der Nassin / indviet : Denne Biscop lefvede udi be-
 mælte Konning **SVENDS**/ saavelsom udi begge hans Seners
 Tid/ som vaar Konning **HARALD** oc Konning **RNUD**/
 hvilcke Sadereu udi Regimentet *succederet*, Konning **RNUD**
 besitter sig meget paa / at fuldkomme Lunde Kirckes herliae Byg-
 ning / som tilforn under Konning **SVEND** den Første begynte
 vaar/ hvor til bemælte hans Son meget hialp / forend at hand udi
 Orthenke ved Osvervold oc Jorraderj blefve udi **S. Albani** Kircke
 ihjelslagen. Denne Biscop strifves om / at hafve udi 20. Aar
 Stieret forstander / men hvor hand døde/ oc er blefven begrafven/
 der om veed mand intet at strifve.

RICHVALDUS.

Zvende
Biscoper
offver
Lunde
Stier.

Efter EGINUS vaar død / udi Konning
RNUDS Regimentes Tid/ da kom **RICHVALDUS**, som var den
 anden Biscop udi Lund/ hand bleff *Ordineret* aff Pafve **GEORGIO**
 den sivende aff der Nassin/ som lofvede at sende hannem **PALLIUM**,
 det er : At giøre hannem til Erkebiscop/ men forend det Leste fuld-
 kommedes/ da bortdøde hand.

Konning

Konning RNUD udi sit Regimentes femte Aar/som vaar det Aar 1085. 12. Kalend. Junii, da begaffuede hand Lunde Kircke / oc forordnede en Proust oc ni Præbender til Præster / oc Skolens Rente / aff det som før vaar stænkct oc offret Kircken/som udi Kongens Bress om formeldes.

Vdi Konning RNUDES Tid / som kand forstaaes aff samme første Fundamis Bresset / vaar alleene tilsticket en Formand oc Scrstandere / for det forordnede Collegio, oc kaldes Præpositus, Kanikerne vaare alleene ni / oc kaldes alle tilfammen Brødre / hvilket Collegio Skolen oc saa vaar tillagt.

Kongen kalder sig udi Bresset Cnutonen, den Tierde / aff det Nasn iblant Kongerne / den store Konges / det er Kong SVENDS Son. De Konning SVEND kaldes retteligen den Store / det er en fornemme oc Nasnfundig Konge paa de Tiede / baade for Religionens skyld / som vaar beeynt oc helres ved Maect / oc for hand vaar Fader til nogle meente oc vjde berømmelige Konger.

Bressets Tjdhold hafver tvende Sider / paa den ene Side / som viser Kongens Contrafactur oc Billedet / siddendis paa en Kongelige Stoel / oc læses dette Vers :

Præsentî Regem signo cognosce Cnutonem.

Paa den anden Side er udgraffuet en Rytter paa en Hest / oc seer mand dette Vers :

Hic natum Regis Magni sub nomine cernis.

Dette er sagt om Konning RNUDES sine beseglet Bress oc Bulla.

Kon

Konning
Knuds
Liberali-
tet oc
Gaffve
Mildhed.

Konning **KND** haffde oc undt oc efter-
lat dem/ som efter Tiden blefve Forstandere udi
Lund til Forcering / den fierde Part aff Myn-
ten/ den fierde Part aff Borgelige Skat / den
fierde Part aff Sommer-Sise oc Told/ oc der
til ævindelich Eyedom at besidde.

Hand oc icke med ringe Guld forsbaret de
Lowe hand udi sær gaff Clericiet, aff dem som ligger paa Kanice
Guds / lod hand moxen all Kongelige Sagfald oc Rettighed fal-
de/ hvilcket de selff som vaare tilstrefne / oc besticte de at tiene udi
Choret skulle oppebare / men Straffen aff dem som neccede at fare
udi leding oc ofver Fred brydere / oc ofver deres Arffvegods som
uden Arfvinge bort dede / ville hand sig forbeholdet haffve Hand
var oc icke mindre bevaagen til at forære Kircken stor Frihed / oc at
bevise den Kongelige Friheder oc Belgierninger. Oc paa det at
hans Lowe kunde være udi en ævig Ihufommelse/ underlagde hand
dem alle Bispernes Forbandelse / sem der udi mod gjorde.

Med forbemelte Ord kommer oc saa off-
vereens det som findis udi Kongens obne be-
seglede Bress/ befattet udi saa Maade: Hvad
Kongelig Rettighed tilhører / aff hvad som
heldst Sag det være kand aff fornefinde Jorde
(thi udi Bressvet tales om visse Gaarde oc
Jorde) Skal det være udi Proustens Mact oc
de andre Brødres / som tiene **GD** udi dette
Stæd / 3. Marcß Sag undertagende. Blif-
ver hand Fredløs / da tiebe sin Fred igien aff
Kon-

Kongen / Hans Boeslaad tager Prousten oc
 Broderne / forsommer hand at fare udi Veding/
 bøde da imod Kongen / Posthæste skal de icke
 holde tilstede / uden at naar Kongen self komer.

Mand er udi den Meening / at Biscoperne
 ere først tagne udi Danmarckes Øffverste
 Raad / aff Hellig Romning RNB / som om
 hammen skrives / at hand hæfver giffoed de
 Geistlige sin Ære / Værdighed / oc Stand / oc
 dem som forestoed Præstedomene / hæfver hand
 med stor Raade beaaffvet oc ophøyet. Oc
 der hand saae / at Biscoperne vedesfaredes aff
 den groffve Almuge / ringere end tilbørlig Ære
 oc Affhold / da paa det hand icke skulle lade
 dem / som hæfde saa høye Ræffne være for-
 ladne / da hæfver hand tilladt dem / forme-
 delst forsiumlig Befalning oc Glijd at indtages
 iblant Førsterne / oc tillagde dem / iblant de for-
 nemste / ligesom Hertugerne Rum oc Stæd /
 forhverffvendes dem ved samme Høyhed Ære /
 Myndighed oc Anseelse. Denne Biscop hæf-
 ver sidet udi sexten Aar.

ADZERUS.

Effter Richvald bleff Adzer den Tredie
 Biscop udi Lund / oc den første Erkebiscop / som stæde under
 D d d d

Den første
 Erke-
 biscop i
 Lund.
 Kon.

Konning **DVBS HVNSEN** sem vaar Konning **RNVDS** Broder / hvilcken hannem i det Kongelige Regimente efterfølger. Denne Biscop **ADZER** / vaar fød aff høn Stamme udi Jydland / som der Skere haffver været Mafiskundig udi Danmark. Denne Ercebiscope haffver sidet udi fire Kongere Tid / som Kong **ERICH** den Gode / Kong **HARALD** / Kong **MJES** oc Kong **ERICH ENVD**.

For hans Tid haffver alle Kircker oc Biscoper udi Danmark / oc alle disse Nordeste Lande befient / den Hamburgeske Kirckes Forstandere / for Hofvet oc Ercebiscope / hvilcket nu forandret bleff / der Biscop **ADZER** bleff Ercebiscope offver Lunde Siect / fordi at hand bleff indviet under Konning **ERICH** den Gode / som vaar **RNVDS** oc **DVBS** Broder / oc hannem bleff *Pallium* , sem de det udi de Dage kallede / sendt til Lund fra Pafve **PASCALI**, den Anden / ud aff det Mafin (1184.) som vaar under Konning **HARALD ERICH** Sen.

Cardinalis ALBERICUS bleff send her ind udi Danmark / at besec om beleslig Plas / hvor samme Ercebiscope sig Eade kunde være / hand tog saa **ADZER** til sig / oc visiteret alle Siicter / oc loed lese Paffvens Bress / som **ADZER** fortlarede for dem paa Danste / som icke Latina forstode / hand saae itngen beqvemmeligere Stad end Lund / udi det skionne Land Staahe / som vaar beleyligere for it Ercebiscope sig Eade til disse Nordeste Lande.

Der med bleff saa Lund giort til it Ercebiscope Dom / for disse 3. Riger Danmark / Norrig oc Sverrig / hvor fra de der effter toge deris Biscoper. Aarsagen hvorfore at Konning **ERICH** dross oc styrcket dette / at her bleff en Ercebiscope / det vaar : At andre Nationer haffde deris egne Biscoper / som kunde affrige demrem Dom oc Kat / men disse Nordeste Lande / skulde søge deris Kat uden Lands aff Riger. Saa haffde Pafve **BENEDICTUS** loffvet tilforn / at om her udi Danmark fandres sem Biscopdomme / som Ercebiscope kunde foreskaa / da skulle det

der stee. Til med endoc da hafde Biscopen aff Hamborg (som udi de Dage raade her offver) truet Kongen med Vand / som noget strengelig hafde ladet straffe de Dprorstle til Julin/ for samme Aarsage styld / da reyste Kongen til Rom / oc omsider formaatte saa meget hos Paffven/ at disse Nordeste Lande / icke lenger skulle være under den Hamborgeste Jurudiction. Saa bleff Lunde Ercebisceop sat offver disse tre Riger/ Danmark/ Norrig oc Everrig. Strax der efter bleff Hamborg Biscop Dom forskyt til Bremen/ den offverste Biscop udi de Lande / oc kaldes det Bremmerste Biscopdom / som tilforn kaldtes det Hamborgeste Ercebisceop Dom.

Vdi denne Ercebisceops (1120.) er Presterne tilnødde som tilforn vaare giste / at forlade oc esvergifve deres Hustruer / som icke Disticon der om almindelig fores / oc liuder skaledis :

*M. C. Bisq̄ decem Danorum Clerus abegit
Uxores ductas, non sine clade gravi.*

CALIXTUS den Anden / som vaar Kommerste Paffve / hand holt icke *Concilium* til Rhemis, hver hand loed forbuide de Eltste (*Presbyteris*) udi det Geistlige Collegio, Deane / oc Sub-Degne / baade at hafve Hustruer / oc med Hustruer under deres Embede oc Kentes Fortabelse / hvileket Forbud er troeligt at Ercebisceop ADZEX efterkommet haffver.

Denne Ercebisceop haffver (1123.) prid. Kal. July, indviet Kresten udi den store Kircke udi Lund. S. Hans Baptst oc alle Christi Propheter oc Patriarker til Loff oc Ere / som Bressvet der paa formelder.

Lunde skionne Kircke haffver denne Ercebisceop rundelig med stort Guds begafvet / som hand den tillagde. Hand stifrede den oc saa *Præbender* som mand dem kalder aff hans Guds udi Harsvestad / Borreby / Stribruis / men alle det Guds som baade laae til *Præbender* oc til Kircker / (som hand en Pare

Dddd ij

forme

formedelst sit eget Arbejd / forhvervet / en Part kiøbt aff hans
Frender oc Blods Forvante / oc aff deres Arfvinge som velvil-
lige gaff der til / hvilket Gods hand dog icke ville / at skulle være
siert for intet gifvet) stilde hand fra Erkebiscops Sæde / at det skulle
høre Brodrene til / det er Canickerne.

Denne Erkebiscop ADZEX døde 1138.
effter at hand hafde sidet hen ved 34 Aar / oc vaar hand hen ved thi
Aar oc noget der ofver Erkebiscop alleene.

II. ERZED.

Der Erkebiscop ADZEX vaar død / kom
en ved Nafn **ERZED** efter hannem / som vaar **ADZENS**
Broders Son / oc tilforn Profvest udi Lund / men vaar nu Biscop
udi Koestild / hvor der ud aff naes i en Sundag / som de det kaldet /
udi hans Faders oc Fader Broders Stad / bleff hand Kirckens
Fader / som tilforn vaar en Sen.

Hand sad udi **Konning ERZES LANS** /
Konning **BEEDS** / Konning **KNDD** / oc nogen Tid
udi Konning **WADENAR** den Stores Tid

Vdi hans Erkebiscop Doms Begyndelse /
loed hand tilfige at holde et Mode udi Lund / hvor der vaar tilstæde
Paffvens Legat, **THEODIGNUS**, med Biscopen aff Slebvig / oc
andre Biscoper aff Danmark / Norrig oc Sverrig.

Der EUGENIUS den Tredie aff det
Nafn / vaar Paffve / (1145.) *ipsis Kalend. Septemb.* hafver
Erkebiscop **ERZED** indviet / udi hans Embeds ottende
Aar / den store Kircke udi Lund / Jomfru Maria oc Sanct Lau-
ris til Løff / som Døfferstriffen liuder / nærværendis fire Bisper /
Konning **BEED** / Hertug **ERZES** oc hans Son-
ner / oc mange andre Abeder / Preuster oc Læg Folck. **Vdi**
samme Indvielse / stiftede hand nogle dignitates eller *Præla-
turer* som Kircken icke tilforn hafde / oc tillagde hand den
Vardighed icke ringe Gods / oc forøgte Kirckens Gods meget /
som

som hannem siunces/hvor om dette efterfølgende læses i Fundagen. Hand stiftet it Erckedegendom i Byen / aff Biscopelige Xæet oc Sagefald / Bispnen haffde der udi Byen / oc det befalede hand saa at bliffve til ævig Tjd. Hand forøgte oc tillagde aff sin egen Kundheds Belgierning oc Degnedom / oc tillagde det Starby Kircke / oc nest hos liggende Capel med mange Landsbye Gaarde / Tiender oc Biscopelig Tieniste.

Hand vaar den første der begaffvede *Theauriarum* med Værdighed oc Belgierninger / at det nedactig Embede skulle hafve en hæderlig Profit/Dyette oc Gavn / tilforordnendes hannem Sroe Kircke / med nogle Landsbye Gaarde / Tiender / oc Biscopelig Arbend (hvo denne *Theaurarius*, oc hvor den samme Herlighed været hafvet / er icke lettelig at sig / dog er det vist at den største Part aff dette Gods som her næfnes / besiddes nu aff den som kaldes Kirckens *Decanus*.)

SkoleXente som udi de Dage/var alleeniste to Marck / forøgte hand aff sit Biscops Kammer / derforuden med sex Marck / at alle skulle hafve sin Tilgang / oc at inret maatte nu ydermeere trefves aff de Fattige oc Fremmede. Hand stiftet oc fleere *Præbender*, oc tillagde dem nogle Gaarde / oc en viss Penge aff Lunde Byes oc andre Byers Indkomst. Hand forordnet *Cantores* udi Kircken / oc Befolding til dem / oc besticket deres Tieniste at være nogen viss Sang.

Hand stænkte Kircken store Prydelse / Klæder at isere / oc andet meere / hvilket Fundagen næfner med groffve Gloser. Item / Skabe at gjemme oc forvare Hellige Mands Been udi. Taster oc Kar / alsammens dyrebart / hvilket hand loed kiøbe / for sine egne Penge / oc Beføstning / oc det udi alle

deres Narræelse / loed hand hensætte. Hand gaff oc Kircker denne Kundhed aff sit eget / oc den Frihed at dersom nogen aff Broderne døde / som hadde it got *Præbende*, da skulde den eldste Broder / det for sin Tiensite nyde / hvilcket alsammen næsten med samme Ord / dog noget villostigere skrives oc forklares udi fornemnde Erckeby **ESKJES** Fundag.

Konning SVEND loed fange Ercke-
biscop **ESKJED** / oc eferdi der vaar intet Taarn ved Haanden / da loed hand hannem hensætte offverst paa Hvelsningen udi Domkircken i Lund / men fordi at Kongen fryede for Kirckens Vand / da gaff hand hannem snartig løb / oc begafver hannem med en stion Landsbnye / oc en stor Pære aff Borringholm / paa det at Venstæff skulle være tregt oc u-rygkelig imellem demnem / hvilcket oc alle Erckebiscoper siden til ævrig Tid skulle beholde.

Vdi denne Erckebiscop **ESKJES** Tid / da stæc Norrig sin egen Erckebiscop / efter den *Cardinals NICOLAI* Befordring / som tilforn vaar udsendt aff Paffve *EUGENIO* den Tredie aff det Nassu / som det bestillet / hvilcket stæede (1154) oc bleff samme Tid / der imod Erckebiscop **ESKJED** forerdnet til Pafvelig Legat / offver alle disse Nordeste Lande / oc Sverriges Forste / hvilcke Titelet hans Esterkommere Lunde Erckebiscoper hafver fra den Tid brugt / at de skulle kaldes oc skrives Pafvens Legater oc Sverriges Forster.

Denne Erckebiscop **ESKJED** / forundte Canickerne i Lund / all Tiende aff hver sine egne *Præbende* Gaarde / om hvilcken hans Gaffve findes disse Ord : Vdi den hellige u-adskillige Trefoldigheds Nassu / hafver ieg **ESKJED** den hellige Lunde Kirckes Erckebiscop / oc det hellige Apostoliske Sædes Legat / Danmarckes
oc

oc Sverriges Første / undt oc skenct sine elskelige Børn / S. Lauritz Canicker aff Gudfrøctigheds Indseende / all Tiende / baade aff deres Prebenders Gods oc Herlighed / distligeste aff deres egne Boliger til ævig Tid at besidde / meenendis sandelig tilbørligt at være / at mand kommer den hellige Kirckes Børn til Hielp / hoes Huusholdings Nødtørfft / kiendis at være større / end som vel burde at være: Dette fordrer oc udresser Gudfrøctighed oc retskaffen Kierlighed / at mand med all Redebonhed / kommer dem der haves ringe Gods til Hielp. Hand tillaaede samme Stad sædvanlig Forbandelser / om nogen ville fordrifte sig til saadan hans Befalning oc Forordning til ineret at gøre.

Der Konning WALDEMAR haffde begynte Krig med de Vender / vaar Erkebiscop ERKJED med hannem paa det Tog nogen Tid / som udi de Dage icke vaar u-sædvanligt / at Bisperne droge udi Krig / men formedelst stor Storm som hand icke vaar vande til at kunde være udi / kom hand snart tilbage igien / hvileket Kongen hannem self forlofvede.

Der optom en Tvedract eller *Schisma* efter Paffve ADRIANI den Fierdes Død / imellem ALEXANDRUM den Tredie oc OCTAVIANUM, som vaar imod Paffven ANTI-PAPA, oc fallede sig en Seyervinder / oc Erkebiscop ERKJED holt med Paffve ALEXANDRO, oc derfor stod Konning WALDEMAR imod / oc noale Bisper her udi Riger / da begynte Kongen at faa Bvilge til Erkebiscopen meest derfor / saa oc for anden Sag / at hand icke meente / eller talede vel om Kongen.

Denne

som tilforn hafde været en Abed udi samme Kloster/for hans Gudfryerighed / Dyd / oc Lærdom/ oc vaar paa den Tid meger berømt oc Naafkundig/med hvilcken hand tilforn/ hafde haft god Omgengele oc besynderlig Venstæff / hvor hand oc døde (1182.) den 6. Septemb. oc ligger der sammesteds begravet/ hos St. BERNHARDI Moder. Hand hafde udi 40. Aar været Erkebiscop / oc lefvede fire Aar efter at hand resigneret sit Embede/eller Erkebiscopellig Bestilling.

III. ABSOLON.

Absolon som var aff det ypperligste Sleete udi Danmark paa de Tiede / aff de Hvider / som vaar Stialm Hindes Sonne Son / aff Siemskloff / som heed Adzer Rog / H. Ebbem Snares Broder / oc Erkebiscop Eskilds / Sleet oc Blods Forvante.

Den tredje Erkebiscop ofver Lunde Stiect.

Samme Absolon var tilforn Biscop udi Roestid / efter en Biscop som heed Adzer / hvilcken Koning WADENAR den Store samtyctre / saavel som alle Seystlige oc Leegsolk. Hand kom nu udi Erkebiscop Eskilds Stæd / oc bleff Erkebiscop udi Lund / oc der med oc efter Pafvens Tilladelse beholt hand Roestid Kircke.

Hand bleff *Ordineret* til Erkebiscop udi Lund / aff en heed Galandus, som vaar Pafvens Legat / hvor hand anden Dagen der efter hafver udi samme Legates Marværelse viet en heed *Homerum*, som bleff Biscop udi Ribe.

Denne Biscop Absolons Faders Fader heed Her Stialm Hvide / hand hafde været S. Knud Hertugs Tuctemester Hand forde udi sit Vaaben en Fugl / staaende paa et Vierrig / hvilcket Vaabens ofverste Fæld vaar Hvid / det andet Blaaf / oc saa fremdectis need ad / Brunt / oc Fuglen Hvid.

Denne Erkebiscop Absolon stiftet Sorøe Kloster / saavel som andet meere / som hand berømmeligen udreeret hafver / som tilforn sagt er.

¶ ¶ ¶

Hand

1201. den
21. Mart.

Hand døde udi hans Alders 75. Aar/ oc
ligger begrafven udi Sorø. Om hamnem er skrevet saaledis:

*Terrarum terror regitur, ne terre potentes
Terreat, hoc ejus est esse, scis q̄ fuisse ferre.*

IV. ANDREAS.

4. Ercke-
biscop of
ver Lunde
Stiit.

Andreas en Sicelands Far/ Sunis Son/
Ebbes Sonne Son/ bleff udi Lund Erckebiscop efter Abjols
Død/ hand vaar en vel lærd Mand/ oc *Juris Doctor*, hvilcken efter
at hand hafde igiennem renst mange Lande/ Næmlig Italien/ Fran-
ckerij/ Engeland oc Tyskland/ da bleff hand Konning RUDS
WADEMAR SONS *Secreterer*.

Efter Konning RUDS Død (1203.)
frenet hand Kong WADEMAR RUDS Broder/ den
Kong WADEMAR som Sener kaldes.

Denne Erckebiscop Anders/ sende Konning
WADEMAR til Tyskland/ med en stor Krigs-Mact at under-
tvinge samme Land/ oc at nøde dennem til at tage ved den Christlige
Tro/ som tilforn vaar begynte off en Muncch til Segeberg/ heed
Menardus, den første Evange'iske udi Tyskland/ 1200.

Erckebiscop Anders forunte oc efterloed
Lunde Capitel oc deres Efterkommere fri *Jus Patronatus* til den
sere vor Frue Kircke i Lund/ avindelig at beholde/ med all Guds
oc Ehedom/ ligendis til samme Kircke.

Samme Aar kom til Danmark en ved
Nafn *Gregorius De resentiis*, Degen/ Cardinal oc Apostoliske Sa-
des Legat/ hvilcken der hand hafde vandret iatennem alle Biscop-
domme her udi Danmark/ oc Præsterne ville icke stille sig fra de-
res Hustruere/ enddog at Biscoperne drefve der hart paa/ oc Præ-
sterne indstode sig til et almindeligt *Concilium*, da hafver samme
Legat omsider forordnet udi Bispernes almindeligt *Concilium* oc
Forsam-

Forfaling / til at spørge Præsternes Morvællighed og Halsstarrig-
hed: At ingen Præstebørn skulle arve efter deres Forældre: Men
samme Befaling stod icke længe paa.

Erkebiscop Anders lagde til it Bord/heder
Arnedal, all Biscoppelig Tiende aff *Uppered Sogn* udi *Suissher-*
ret / at forøge samme *Mensalia* med.

Der denne Erkebiscop haffde udi 22. Aar
forestander sin Erkebiscops Bestilling / forlod hand Biscopde-
met. fordi at hannem tilfogs Spedalskhed / hvorfors at hand ud-
valde sig en Volig og Sæde paa *Jffvesøe* udi *Billands Herret* / hvor
der om hannem siges at hand hafver levet it eenligt og særdeelis
Lefnet. Oc der hand vaar paa samme *De* / siges om hannem
(hvad heller det er sandt eller u-vist / maa en hver tro der aff saa
meget som hannem lystet:) At en *Jule Aften* som hans *Tienere*
efter den *Tids Sedvane* vare lystige / oc dennem fattedis *Vijn* / da
sendt hand en aff dennem hen at øse *Vand* aff den neste *Brønd* / der
det *Vand* fremkom / vaar det *Vijn*. Samme *Tienere* bleff anden
gang udsendt / oc endnu igien indbar *Vijn* for *Vand* / *Bispen* udsende
hannem tredie gang / oc forbød hannem strengelig / at hand det icke
skulle smage forend at hand der med indkom. Men *Tieneren* for-
aetter sin *Herres* Befaling / oc smagede den *Bedste* som hand op-
øste / oc da seede det at hand saa meget andet int bar end bart *Vand* /
der ved hand bleff forrømt / oc bestylde hannem for en *Dantro* oc
u-*tro* *Tienere*.

Erkebiscop Anders døde (1228. 8. *Kalend.*
Jul. er den 24. *Junii.*) oc siges hand at vare begrafven udi det
Norre Choer udi *Sunde Kirke* under *Vinduet* som vender ud til
Norden / moen i *Kirke Muren* / paa hvilcken *Stad* i *fordum*
Dage stod *S. Martha Capel*.

Samme Erkebiscop skreff en *Bog* *Hexa-*
meron Carmine, indeholdent is Fortællingen paa de synderligste
Article udi den *Himmelske Ræd* / hvilcken *Bog* ent nu findes
E e e u udi

ubt Lunde Kircke/ med en anden Beg ogsaa paa Vers/om de Siu
den Christen Kirckes Sacramenter.

ANDRÆE EPITAPHIUM et saaledis:

Tu flos dulcoris tu vas, tu fructus honoris,

Præsul es ANDRÆA, tu Scaniensis honor,

Tu virtute Viros, placide vigore virilis,

Nominis exponis significata tui,

*Dulce tamen nomen, Vir dulcis, amabile
carum,*

Carus amabilis & Religione sacer

*Tu vas non vacuum, sed plenum nectare ple-
num,*

Vas oleo, retinens, Balsama, mella, merum,

Es cælum celsum, quod mystica dedicisti

Cælica verba doces, dogmata vera tonens.

Es flos, nativo candore nitens quoq; Virgo,

Munere divino, Flos tua munda caro,

*Heu mihi quod nostro, Flos hic non crevit
in horto*

Deperit & lesa damna pudore fero,

O felix, qui fece cares, fetoreq; Carnis,

Cujus anima patent, spirat amicus odor

Fælix tu tellus Syalandica, flore venusto

Terra ferax, de qua, prodiit iste decor.

Demic

Denne Erkebiscop Anders / udsætte den Staanste Lov paa Latina / som paa almindelig Skonste Maal var streffven / hvilcken Erlig oc Velb. Mand / Salig **A R J E D H V J E E D** / forðum Kongl. Maye. Oberste Secreterer / oc siden Rigens Cankler oc Danmarckis Riges Raad den paa Tryck leed udgaa / saavel som oc alle vores høyestlige Danske Kongers Historier / som nu igien alle paa Ny in folio er tryckt. **SAXO GRAMMATICUS** voris første Danske Historias Skrifver hafver tilskrevet samme Erkebiscop sin Historia / efter Erkebiscop Absolons Raad / som udi Fortalen i samme **SAXONIS** Krennickte er at see.

V. PETRUS den Første.

Der Erkebiscop Anders vaar med den Spedalskthed beslagen / da siges denne Peder at være hannem tilforordnet som en Medhielp / at skulle med hannem Erkebiscopdommet forestaa / hand bleff (1224.) viet.

5. Erkebiscop of-
ver Lunde
Stiit.

Hvad hand haffver besillet / oc hvor hand vaar fød / er u-vist / men det er vist / som førre sagt er / at Erkebiscop Anders haffde en Broder ved Navn Peder / Biscop udi Roestylb / om hand er tilsticket udi Broderens Stad oc Embede / for hans Strøbeligheds skyld / er icke saa vist at sige. Mand siger oc at begge disse Brodre ere døde paa it Aars Tid. **Petrus** døde 6. idus Julij, det er den 10. Julij. Andre ere udi den Mcening / at denne Peder for Profvest / skal hafve været **SAXONIS GRAMMATICI** Sen / hand, sad 4. Aar / oc døde det samme Aar Erkebiscop Anders døde.

VI. OFFO.

Offo eller Bffe / er saa meget sagt som **Chriksker** / hand bleff Erkebiscop efter Anders oc Peder / udi Kong **WALDEMARIS** den Andens Tid / oc under Kong **ERICH**

6. Erkebiscop of-
ver Lunde
oc Stiit.

Eccc iij

oc ABE / som vaar WADEMARZ Sonner. Hand bleff
(1230.) viet / aff Otthone Cardinale Pafvens Legat.

Formedelt denne Ercebiscope Siect / hafver
først Franciscaner, som kaldes Graabrødre eller Fratres minores,
beaynt at bygge udi Lund / (1232.) eller som andre 1238.
skriffver.)

Samme Bffo døde (1254. 18. Kalend.
Januari) det er den 15. Dag Decemb. der hand hafde siden hen ved
24. Aar.

VII. Jacob Erlandson.

7 Erce-
biscep of-
ver Lunde
Siect.

Jacob Erlandson den første aff det Nafn/
hand bleff efter Bffo den siende Ercebiscep ofver Lunde Siect/
hand sad under Konning CHRYSODORER oc hans Son
ERZEH. En anden Stads læses / at hand skulle hafve været
Pafve Innocentij fjerde Capellan / hvilcken oc for sin Dyd oc Lær-
dom satte hannem først til Biscop udi Koesthyd / (1245.) oc saa
der efter (1249.) til Ercebiscep udi Lund.

Denne
Biscop
gaf meget
Jorde-
Gode til
Lunde
Kircke / oc
til 12.
Stole
Børns
Opfold.

Denne Ercebiscep gaff (1256.) til Lunde
Kircke alt sit Gode / rørendis oc u-rørendis
udi Hovidstrup / Dagstrup / Særsløff / oc
Nørrevidinge. Item / en Mølle udi Trene
til ævindelich at eye oc nyde / at nogle fattige
Stole Børn / om hvilcke vaar god Forhaab-
ning / der aff skulle haffve deris Underholding /
dog forbeholdt hand sig / at Ercebisperne
hans Efferkommere / samme Gode at raade
offver.

Nogle Aar der efter bleff forordnet it viss
Tal paa Stole Børn / thi det vaar stadssest / at tolf Stole Børn /
skulde

skulde hafve dets Ophold aff samme Guds / hvor til og meere Guds bleff lagt.

Hen ved det ottende Aar udi hans Ercke-
biscopsdom / som nogle vil som vaar (1259.) den Aar for St.
Agathe Dags det er den 5. Febr. da bleff Ercebiscpen fangen aff
Kong E H R J S E D S J E R i en Landabye udi Skaane ved
Nash Gisleberg / oc ført til Hagenskon udi Juen / hvor hand bleff
sæt udi Jengsel / derfor kom Riget udi Forbud eller Interdict, hen
ved 9 Aars Tid.

Hvad ret Aarsag der hafver været imellem
Kongen oc Ercebiscpen til den Venighed findes icke / uden at der ic
Stads findes strefvet / at nogle aff Kongens Underføtter ere
ihvilskaene / icke langt fra Næstæd oc Lathrebroe / hvor til at Ercke-
biscpen skulle hafve været Aarsage / oc hans Svoger Peder Bang/
Biscop udi Koeskyld / som den Tid der skeede / vaar icke langt fra
samme Stad / dersom Striden stod / ja vaar en Dufferst for
de Oprørske / oc hafde udi Folge med sig / Første Jermær aff
Nyen.

Dette skeede det samme Aar Kong E H R J
S E D S J E R døde / hvorfors at Dronning M A R G R E T
leed strax cybiade / Mand aff Huse ofver all Etaland / men der
icke udgick flere / end som gierne ville / hvitke være 1000. som alle
blefve slagen / hvor efter Jermær brugte ster Ofvermed oc Mær-
udi Etaland udi Kjøbstæder oc Landbyer / oc om sid er kom hand til
Kjøbenhavn / femte Dagen efter Paaste Dag igiennem Volden
som den Skanke nu staar / hvulken fordi hand der indkom / sit
Nash siden effter hannem / at den kalles Jermær Skanke. Paa
den Tid vaar det læt at komme der ind igiennem / fordi der vaar icke
saadan en Graff oc Vand som nu er. Vdi hoyloftia Komma
E H R J S E J A N den Fierdes Tid / vaar der paa samme
Skanke en Badermolle opsæt / hvulken sig der icke beqvemmer /
hvorfor den bleff ødelagt.

Hvor aff
den Skan-
ke in allem
Vester oc
Dorres-
Port haf-
ver sit
Nash be-
kommet.

Denne

Der denne Første Termer aff Xyen/hatde
 lenge nock Tyrant Wiis rumsteret udi Sialand / foer hand ofver til
 Borrhholm/oc der belagde Daniers Huus: Dette Stot trengde
 hand saa lenge til de maatte gifve dem/oc fangede 200. Menniste/
 hviecte hand en Deel lod rette/oc de fangen bortført at rangeneres/
 Men som hand kom tilbage aff samme Reyse
 til Skaane / bleff hand ihjelslagen aff en Dvin-
 de med en Kniff/ hvor hand sammesteds en By
 ville indtage oc plyndre / oc saa fick hand sin til-
 børlig Løn/ aff den som hand ringe actet.

Erkebiscop Jacob Erlandson døde (1274.)

den 18. Febr. forlat nesten aff alle sine Venner.

VIII. Erland.

8. Erke-
 biscop of-
 ver Lunde
 Eric.

Erland som tilforn vaar Erkedegen udi
 Lund / bleff efter Jacob udvald til Erkebiscop under Konning
 ERICH Slipping / oc neppelig sad udi it Aar / hvorfere nogle
 hafve icke regnet hannem iblant Erkebisperne hand ville heller vare
 Landshyctig end Kirckerne fereskaa/ for Kongens Brede.

Gods stif-
 tet oc lagt
 til Deca-
 num i
 Lund/ oc
 til Kircken
 oc Capitel.

Aff denne Erland er noget Gods lagt til
Decanum i Lund / hoilcket Gods er liggende i
 de Landsbher/ Gledie / oc Totterup / hvor aff
 Aarlig Begicengelse skulle holdes.

Hand haffver oc stiftet andet Gods til
 Kircken oc Capittel/som er en Mølle i Gledie til
 Ganickernes Bord.

Hvad hand meere haffver giort/oc hvor hand
 døde/er ingensteds optegnet/men dette alleeniste findis in *Datio li-
 bello, Ecclesia Lundensis*, at hand 1276. den 23 August. døde.

IX. TRU-

IX. FRUGOTUS.

Frugels Tostenson som tilforn var Canick udi Lund / bleff efter Erland annammet til Ercebiscep / under bemeste Konning ERICH.

9. Ercebiscep of-
ver Lunde
Stiit.

Hand bleff viet aff Pafven self udi Rom / enten fordi hand ville / eller det var fornøden at saa stee skulle. Thi alle forige Ercebisceper udi Danmark ere viede udi Riget / derfor efterdi hand drog til Rom / hafver hand der med udrettet / at Lunde Kircke efter den Dag / er bleven det Romerske Cade meere undergiffven / fordi at denne Ercebiscep nødes til at serpluce sig oc sine Efterkommere at betale for sin Ercebiscepelig *Pallio* som der kaldes / oc for Indvielse / naar som heldst Ercebiscepedømmet bleff ledigt / lte ringere end 4000. Kinst Gylde / hvilcken Summa er dog der efter forringet aff Paffve *Martino* den Semte / oc er sat paa 2000. Gylde / der Peder *Encke* var Ercebiscep.

Hand gaff til Lunde Kircke oc Capittel / tvende Gaarde / liggendis udi Giodersløff.

Hand døde (1280. den 11. Maj.) der hand hadde siddet udi fem Aars Tid.

X. JOHANNES DROES.

Hans den første Ercebiscep aff det Nasn / med det Tilnavn *Droes*, hand bleff Ercebiscep efter Frugels / (1282.) hand var tilforn Canick i Lund.

10. Ercebiscep of-
ver Lunde
Stiit.

Under denne Ercebiscep hafver Ercevedegen ved Nasn Haagen funderet *S. Vincentij* Alter / oc begavede det / oc hvad Guds som var lagt til de fattige Skole Børn / hafver hand forbedret / oc tillagt meere udi Trene / Søersløff oc

*S. Vincen-
ti* Alter
funderet.

¶¶¶

Hoff

Hoffvedstrup / foruden det som tilforne aff Jacob Erlandson var giffven til den Brug oc Nytte.

Hand haffver oc stiftet Gods til Lunde Kirckes Bygning / oc til Sanickernes Bord / hvilcket Bord endnu sinnes at hafve været ic for dennem alle / eller mange aff dem at hafve ic Bord tilfællts.

S. Johannis Baptiste Alter stiftet.

Hand haffver (1286.) stiftet S. Johannis Baptiste Alter udi Kræffts Kircken / oc begaffvede det / oc lagde nogle Boder der til / oc nogle Gaarde udi Lunde Bye / med en Gaard udi Glackerup. *Præsentaßen* ville hand at skulle være hos *Decanum* til Lunde Kircke.

Hand døde (1289.) 4. Kalend. Febr. er den 29. Januarij.)

S. Hans oc Evangelistes oc S. Karine Alter stiftet.

M. Trugels *Præpositus* stiftet samme Aaret Alter / S. Hans Evangelist oc S. Karine til Loff / hos hvilcket hand ligger begraffven. Til samme Altar gaff hand meget Gods udi Oster Odersleff / Vester Odersleff oc Kamsø. Hand gaff oc til Kircken sit Gods liggendes udi Sandbye / hvor aff holdes Aarlig Besøgengelse / naar Kloken er 12. *Præsentaßen* skulle høre til Kircken.

XI. 70.

XI. JOHANNES GRAND.

Johannes den Anden Erkebiscop / aff det Naffn / med Tilnaffn Grand / var fød udi Sieland / en aff de Hviders Stamme / hand bleff (1289.) Erkebiscop. Denne Johannes var Doctor Juris oc i Begyndelsen en Proffvest i Roesthld / næsten paa den Tid som Konning ERICH bleff ihjelstagen aff de sammen sorne. Der hand bleff Erkebiscop / var Konning ERICH Meenved / oc hans Broder Konning CHRISTOPHER hannem meget gram / ferdi hand hafde besvoret sig med dennem / som sloge fornemde Kongens Fader ihjel / hvorfore denne Erkebiscops Svoger oc Blods Forvance var paa den Tid mistenct.

12. Erke-
biscop of-
ver Lunde
Stiit.

Der hand var udvalt til Erkebiscop / maatte hand giere sin sædvanlige Sed udi Roesthld Domkircke / nærværendes Kong ERICH Meenved / Dronningen hans Moder / Biscopen aff Roesthld / Aarhus oc Dithensee udi mange Kongens Adel oc andre / at hand altid skulle vare Kongen huld oc tro / oc følgactig udi Alting / besynderlig at hand icke skulle haffve Raad med de færdrefue oc Landsflyctige / som hafde ihjelstaget Konning ERICH / icke heller bevise dennem nogen Befordring eller Hielp / ey heller Arbejde der paa / at de igien skulle komme ud i Riget.

Effter at hand var udvald / reyste hand til Rom / oc bleff vier aff Paffve Niels den 4. aff det Naffn.

Vdi hans Erkebiscopdoms Begyndelse (1290.) eller ved det Paff / da hasver en ved Naffn Anders Torckildson stiftet it Altar udi Sanct Lauritz Kircke i den søndre Side ved Tornet / oc lagde Gods der til udi Beltinge / Baagerup oc Bielderup. Item til Kirckens

3fff ij

Bvg.

Bygning gaff hand en Gaard udi Biørnesløff.
 Til Capittel gaff hand sin egen Gaard/ liggende
 udi Lunde By paa Torsovet / Osten imellem
 de Boder som kalles Kiobmands Boder.

I midler Tid hafver Konning ERICH
 med største Glid dette bestillet/ at hans Faders Manddrabere maatte
 sættes udi Band aff Paffven/ hvilcket hand oc lættelig forhverver.
 Hvorfore Ercebiscope Jens Grand/ bleff aff Paffvens Legat be-
 faltet paa den Tid ofver all Danmark oc Tydland aabenbarlig
 iblant sine at forthynde Bands Straff/ ofver samme Manddrabere/
 hvilcket Ercebispen traadzellig neetede/ oc bedreff oc saa ellers meget
 under hans Embedes Stim/ hvor med hand gjorde sig mistenck
 hos Kongen/ oc opvacte hannem oc hans Broder til sterre For-
 ternelse/ hvor aff det oc kom at fierde Aar udi hans Ercebiscopeellig
 Embede/ som vaar (1294.) hand bleff fangen/ aff Herrug
 Christoffer Kongens Broder/ oc bleff ført til Søeborg/ hvor hand
 bleff sat udi et stude Fængsel 2. Aar/ der med Kongen saae igien
 Sindre

Icke lunge der effter / at Ercebispen var
 fangen bortført/ da oc bleff paa greben oc fangen / en heed M.
 Jacob Lang/ som da var Proffvest udi Lunde Kircke/ som oc bleff
 sat u i Fængsel paa Søeborg udi 27. Ager/ fordi at mand meente
 hannem at holde med Ercebispen/ hand kom siden aff Fængsel/
 dog hemmelig den Nat for Lucia Dag (1295.) Der findes
 icke Bestiermelse Breff *Conservatorium* som det kalles/ ud-
 givret til Clericiet udi Lund aff Kong ERICH (1294. *Feria*
6. post divisionem Apostolorum, hvilcken Dag indfaldet den
 15. July) udi hvilcket Breff disse Ord iblant andre lases:
 Vi ville icke at den hellige Kircke vor Moder
 eller Clericiet i fornejdende Stiet/ enddog Kircken
 haff

haffver nu ingen Hyrde / skal undertryckes oc
besværes udi hendis Gods / Ræt oc Frihe-
der / formedelst Vretsfærdige Enramers Had
oc Forfølgelse.

Aff hvilcke Ord er klart at forstaa / at
Erkebispnen paa den Tid var fangen / oc Kircken derfor sumtes at
være forlat uden Hyrde.

Vdi samme Beskicermelse Breff / tales
intet hreerken om Erkebispnen eller Prælaterne / men eenfoldig nef-
nes der *Domini, Dei anus Oeconimi*, oc Lunde Capittel med *Clericis*
udi Lunde Eric.

Erkebispnen slap løs aff sit Fængsel (1295.) Erkebi-
oc skynder sig hemmelig til Hammers Huus paa Verringholm / oc spen und-
effterdi hand icke befant sig der ring for Kongen / vandret hand til kom af sit
Eybeck / oc klager sig høytlig / imidler Tid den Vrat / som hennem Fængsel oc
oc hans steed var for Pafve *Bonifacio* den 8. oc anaaffver Ken- rømte aff
gen oc hans Broder for Pafven paa sin egen oc Jacob Prouffens Diger.
Begne, ved hans suldmæctæe *Reginaldum de Secia*. Kenæen tværr
imod udsende sin Canzeler *M. Morten* oc *Guidnem*, som Presvest
oc Canick udi Ribe / som paa Kongens Beyne skulle svare til Erke-
bispens Klagemaal / hvilcket steede (1296) udi hvilcke Aar 3.
Nonas, Majas, det er den 5. Maij. *M. Morten* Kongens Canzeler
oc forbemelte *Guido*, blefve forordnede / at skulle være Kongens
Suldmæctia udi fornesnde Sag.

Haffver en heed *Gotbo*, som var Canick
udi Lund / oc *Cellerarius*, giffvet (1297.) sit
Geds til *S. Staphans* Alter / liggendis udi
en Landsbye heder *Lockerup* / at det skulle
være under hans Vergemaal / som var For-

ffff iii

svar

svær for Bygningen eller Kirckevergen/oc skulle der aff holde en Narlig Begjængelse.

Fornefnde **M. Morten Kongens Cantzeler**/ hand lod Kongens Sag / først ved sig self / dernest ved en heed *Georgius de Interamine* som hand stielde udi sin Stæd / Sagen at forhandle imod Ercebispen / Pafven tilstuelde tvende som samme Sag skulle sig foretage / oc der paa kiende oc grandst / som var *Johannes Presbyter Cardinalis S. Marcellini & Petri, & Nicolaus Presbyter Cardinalis S. Laurentij in Damasa.* Der Sagen var nu handlet hos Pafven / sættes Riget i *interdict* oc Kongen bleff tildømt / at gifve Ercebispen oc Lunde Kirck 40000. Marck pure Guld; efter Lunde Becc.

Aff samme Paffvens Dom / at skulle efterkommis oc fuldiores; sendes *Isnarus* Paffvens Legat hid ind i Danmark / som siden bleff Ercebiscope efter Jens Grand.

Hand kom til Lybeck udi August. (1298.) eller ved det paf / hvor hand talede med Ercebispen udi Novemb. Maanet / oc udretter dog intet synderlig i den Sag.

Paa den Tid / var nu **M. Jacob Lang** ded / Profvest udi Lund.

Haffver Biscop **Hendrich** (1299.) aff Kessvel Kongens Procurator i Sagen / tilbude Ercebispen til Dithensee 3000 Marck Solff at betale paa en forstrefven Tid / til Bederlag for den Skade som hannem vaar gjort / nærværendis fornefne *Isnaro* Pafvens Legat / som nu hafde kundgiort Paffven *Interdict*, oc varede alleene paa fem Aars Tid / men efterdi at samme Biscop Hendrick aff Kessvel icke strax hafde Pengene tilstæde / da bleff Sagen opsæt til et andet Møde / at holde udi Kiebenhavn.

I midler Tid reyste *Isnarus* til Aalborg / oc stref Kongen venligen til om Fastelafns Tid / dog icke uden
Trusel.

Trusel / hvilket Bresss Indhold er dette: Kongen skal betale Erkebiscoppen effter Passvens Dom 3000. Marck Solff / for det Guds hand hafver mist/oc 6000 for Skade oc Interesse, oc 4000. for hand lod fange oc Fængsle hannem oc for anden B. r. / eller Kongen skal legge Bind paa/ ventligen at forliges med hannem / oc udi hvad Naade der være kand/ stille Erkebispem tilfreds/ vil Kongen der icke giøre/ da skal det stee/ at der skal noget som verre er efterfølge/ sem er Vand oc andet saadant.

Men Isnarus udrettet intet hos Kongen paa Erkebispens Beyne/ uden fick ic Bress/ at Erkebispem maatte fickes komme til Riobenhavn.

Samme Aar udi Junij Maanet / der Erkebispem icke sulde sig torde forlade sig paa samme Leyde Bress/ hvilket maa stee/ kom hannem forside tilhaande / holde hand sig stille paa Hammers Huus, oc sende Nicolaum til Riobenhavn/ som taltes Duncteslod/ hand var Cam. i Keesstyd / som oc siden bleff Canick udi Lund.

Paa Kongens Side var hans Fuldmæctig Este Jul tilstade / den Tid Canick udi Ribe/ oc siden Biscop udi Aarhus / oc der effter Erkebiscop udi Lund / som her effter siges skal.

Der Sagen lenge var beradslaget / svart Isnarus for Erkebiscoppen/ oc tildommer hannem de tre Parter aff Lunde By / de tre Parter aff Mynnen / oc Skat som Kongen der udi Byen pleyede at annamme. Item / alt det Guds Kongen hafde paa Borringsholm / hand oc tildomde Erkebispem Byer/ Stader/ Slotte/ Tinge/ Sogner/ Skoffve/ Fisterj/ Marckeder/ oc alt andet Guds / som Kongen hafde oc besad / enen ved sig seiff eller andre udi Lunde Stiet/ med all Aar oc Tilhoring/ Dette oc Indkomst / Profit oc Sagefald/ eller Arvelta tilfallende Guds med fuld Herstaff/ Halland undertagendis: Duse Ord findis udi Isarni affsagde Dom,

Sam

Samme Isarnus antvordet Erkebispens Suldmærtig alt dette Guds paa Erkebispens Bøyne/ med sædvanlige Stic som der til brugedes/ indtil Kongen betalede alt det som Pafven hannem hafde paalagt.

Der bleff oc sæt Forsvar oc Befalings- Mand ofver alt dette Guds / oc Erkebispens trengde hare paa sin Ræt/ men fordi at Kongen var endnu vred oc fortørnet / arbejdede de Suldmærtige gandske forgielvis i alle Raade.

Erkebispens maatte paa det sidste undvoige Riget / oc oplade *Isnaro*, som kom efter hannem Lunde Success Erkebiscopdomme.

Erkebiscop Jens Grand kom (1301.) tilbage til Borringholm / hvor hand var ilde ijd aff den fleeste Part baade Geistlige oc andre/ men der hand fornem / at hand forgielvis arbejdede der paa / at faa det igien hand mest hafde/er hand bortsejler om Baaren/ i nest efterfølgende Aar/ oc kom icke meere siden til Danmark.

Der hand var entvoiget Riget/begaff hand sig til Paris i Franckerij hvor hand holt Hus en Tidlang/oc imidler Tid forundt Pafve *Benedictus* den XI. som blef Pafve efter *Bonifacium*, hannem Refvels Erkebiscoppsdom/ som maa stee/ da ledigt var / til hvilket Stic hand dog aldrig kom/ men lod det fare/ icke lenge der efter / der hand icke ville ofvergifve den Tæncke / at komme igien til Lunde Stic/men der hand nu paa det sidste / icke meere tænckte paa Lund/ oc *Florentius* som var den Bremerste Kirckes Forstandere var død/ hafver Pafve *Clemens* den Femte / sat hannem til Biscop i Bremen / effter fornemnde *Florentio*.

Vdi samme Stic er hannem oc atskillig Klæmmeri met / fordi hand lod sig snarlig operre tit Brede/oc var uroligt Menniske oc stuf udi Omgense / hvorfore hand icke stod vel hos sine egne eller hos sine Naboer/derfore nødes hand til at forrense til Paff.

Pafven at bestyrcke sig / oc i saa Raade forde dem Eratte paa /
hvilcke hand bleff u-eens med.

Tyffve Aar efter at hand var bleffven
Biscop til Bremen / døde hand udi Franckerige til *Avenion* den 30.
Maj hvor hand bleff begrafven mit udi vor Frue Kircke.

Dette siges berømmeligen om denne Er-
cke-biscop Jens Grand at være giort / at hand
stiftet her inde der hand var udi Floer / sex
Præbender udi Kjøstild Kircke / hvilcke kaldes
Præbenda Sex, som nu ere de Høylærde udi
Kiøbenhavn tillagde / hvilcke skyder halftiende
Lester oc halffierde Pund / 56. Bønder yder /
oc er der hos god Skou.

*Præbenda
Sex udi
Kjøstild
stiftet.*

XII. JSNARUS.

Efter Jens Grand / indtredde *Jsnarus* i
Lunde Biscop Sædet / den næste Dag for *simonis Juda* Apostels
Dag (1302.) hand var fød udi Franckerig / som nogle meener
eller udi Italien / der hand nu nogle Aar / hafde handlet forbemele
Jens Brands Ercke-biscops Sag / hos Kenning *ERJEH* efter
Paffvens Befaling / oc hand nu aff Fryet for Kongen / var Ercke-
bispren fareet ud aff Danmark.

12. Ercke-
biscop of-
der Lunde
Stiftet.

Samme Aar som *Jsnarus* bleff udvalt /
renste hand til Rom / hafver en ved *Masin An-*
ders / som var *Præpositus*, stiftet *S. Andrea*
Altar / ved Seyerkerket / oc lagt noget Gods
der til / liggendis udi Vesterkjøbinge / Kircke
kjøbinge / Stobeterp oc Stivie udi Skjeds

S. Andrea
Altar stif-
tet udi
Lunde
Kircke.

GGGG

Her

Herret/ med en Volig oc *Residentz* udi Lund/ i
S. Jbs Sogen/ Prousten skulle unde den hoem
hand ville samme Gods oc Volig.

Efter at *Jfnarus* var udvalt / reyste hand
til Rom at forhverve sig *Pallium*, oc *Confirmaz* paa *Sticet* aff
Pafven/ hvor efter hand igjen kom hjem til Lund.

Der haffver ingen aff Lunde Kirckes
Forstandere oc Biscoper / enten før eller eff-
ter samme *Jfnarum*, lagt flere Kircker til
Canickernis Præbender, udi saa kort en Tid.
Ehi hand (som var en udlending/ paa det at
hand kunde skaffe sig *Yndest* hos de Geistlige/
oc giøre sig dem des meere bevaaget/ oc større
Venner) ville udi hvad Maade hand kunde/
hjelpe oc forfremme Kirckens Gavn/ oc forbed-
re de *Præbender*, som hand fant for sig/ hvil-
cke ellers var flere/ end som der pleyede at væ-
re / oc største Parten gandske ringe. Haffver
hand derfor besynderlig tillagt (1305.) disse
Kircker/ med hver deres særdeelis *Præbender*,
Besbne / *Saxeldorp* / *Carup* oc *Greffoie*.
Hand tillagde oc *Canickernes Præbender*,
Burloff Kircke oc *Kedelstrup Kircke*.

Om *Jfarno* skrives at hand døde den 19.
Octorb. 1310.

XIII. ES.

XIII. *ESGERUS* Zuel.

Eske Zuel som tilforn var Biscop udi **Nar** ²³ Ercke-
huus/ bleff nu Erckebiscop udi **Lund** (1310.) Hand sad under
Konning **ERIK** Mesned / oc hans Broder Konning
ERIKS **EDSSEK**.
biscop es-
ver Lund
Sielt.

Samme Nar som var hans Erckebiscop
dems første Aar / da lod hand Bressve offentlig udgaa ved *mar-*
thini Tid/ at alle Tydste/ som var udi **Lund**/ oc icke hafde self Huus
oc deres egne Gaarde/ skulle altid der efter icke søge anden Kircke/
end den Kircke eller Capel udi **Kraffen**/ som kalles **Sogne** **Capel**/
hvilcken udi fordom Dage er indviet til *s. Agedium* oc *Blasium*,
oc skulle være deres **Sogne Kircke**.

Erckebiscop Eske gaff en **Loov** (1313.) at
hver **Canick** skulle holde en *Vicarium Choralom*, hvilcke *Vicarij*
var icke udi tilforn. Hand forornede tolf **Marck** **Præste** **Pen-**
ge til hver **Præst** / men til *Diacones* som vare *Vicarij* forordnede
hand 10 **Marck** / eller oc icke fræt **Word** for samme **Penge** / baade til
Præsterne oc *Diacones*.

Guido Decanus udi **Lund** / **Kong Erichs**
Caniker hafver gifvet en aff sine Gaarde / liagendis i **Dagistorp**/
til de **Stole** **Børns** **Underholdning** / som hafde nogen **præbende** at
oppholdes aff / som tilforn under **Jacob Erlandsen** streffvet
findes

Pod Erckebiscop Eske en **Befaling** udgaa
(1316.) om de **Caniker** som icke vare *reciderende*, hvor udi hand
var befalende / oc hver **Canick** skulle hafve sin **Fuldmæctig** (*Procu-*
curatorem) udi **Capitlet**.

Hafver Ascerus Presbyter (1317.) stiftet ^{S Michae-}
S. Michaelis **Altar** / under **Orgelvercket** / hvil-
cket **Kircke** **Berge** skulle hafve **Mact** at raade ^{under Or-}
gylvercket ^{stiftet.}
Gggg ij fore/

fore / oc lagde nogle Gaarde der til / liggendis i Landsbyerne / som er i Lundekuebel oc Bemmindchøner. Hand vaar Procest til S. Michels Kircke i Lund / udi Fundatzen kalles Kirckevergen *Procurator Fabricæ*, oc siunes det / at en alleeniste hafver paa de Tider vceret saadan *Procurator*.

S. Hans
Apostels
oc Euan-
gelistes
Altar
stiftet.

Haffver Olaus Auerlianus Canick udi Lund / (1318.) stiftet St. Hans Apostels oc Evangelistes Altar / hvor til hand lagde nogle Gaarde liggendis udi Julie Hvelinge / Verlinge / Bemmindighøne oc Streblinge / med en *Residentz* udi Lund / liggendis i S. Povels Sogen / hvor aff skulle betales *pro Anniversario 3. Martii / denariorum*, Presentatzen skulle høre til *Tutorem Fabricæ*.

Samme Aar hafver M. Thomas Canick i Lund / givet en sin Gaard til Capitlet / liggendis udi Giødersleff / for deres Begicengelse at holde.

Denne Erkebiscop lagde nogle Kircker til Canickdommene besynderlige disse / Bescrup oc Bram / Kiøbinge Kircke lagde hand til det *Præbende* Giørdshøn.

Ercke

Erkebiscop Eske stiftet it *Cantorie* aff ny/
oc lagde noget Gods der til/ ligendis udi Raa-
bye lille/ oc noget til *S. Marthe* Alter. Den
første *Cantor* var en heed Hans Hansøn.

It *Cantorie*
stiftet.

Denne Erkebiscop gaff (1323.) for Skifte
oc Bytte at giøre udi Choret/ Canickerne 100.
Marck denariorum aff Lunde Mynt/ at betales
til *S. Mortens* Dag/ oc det *Cathedraticum*
aff Blegind oc Lyster. Item/ aff Billands-
Herret / Albe-Herret / Gierds- Herret Gids-
dinge-Herret / oc søndre Usbo- Herret / med
den Tiende udi Gjødingherret. Disse Penge
ville hand at skulle skiftes alleene iblant dem
som boe hos Capitlet / oc lige meget til hver /
oc at de icke skulle holdes for *Recidentibus* som
lenger var borte end tilstæde.

Erkebiscop Eske døde (1325. 16. *Kalend.*
Febr. det er den 17. *Febr.*) der hand haffde si-
det ved 14. *Mar.* Mand seer endnu en hoid
Marmorsteen liggendes udi *S. Laurik* Kircke
i Lund/ med en Døvskrift som haffver denne
Begyndelse: *Sum Julia natus, ESGERUS*
Jul. vocitatus. De andre Ord udi samme
Døvskrift/ ere slit ud med Fodder/ at mand
dem icke læse kand.

Gggg iii

XIV. CA-

XIV. CAROLUS.

Effter forneffnde Ercebiscope Este Jul / kom Karl / hoes Fader heed Erich oc var hand tilforn Provest udi Lund.

Vdi hans Ercebiscope doms Begyndelse (1325.) gaff Peder Trugelsen Ganick i Lund / en Residentz til Sogne Præsten / eller Vicarien til Krafft Kircken / hvilcken Residentz var liggendis i lille vor Frue Kircke Sogen.

S. Dymnes Capel
funderet
oc Altar
der inde

Lod Ercebiscope Karl (1329.) bygge it Capel S. Dymnis til Ære / oc fonedede det til Lunde Kirckes Bygning / paa den Søndre Side / hvilcket Capel med S. Dymnes Alter hand begaffuede meget rundelig med stort Gods. Hand gaff oc til Capittel noget Gods paa Borringsholm / oc en Gaard udi den Landsby Esperød. Hwad Penning der kom for Manddrab / oc tilhørde Ercebispen / undte hand Ganickerne ofver all Riget / undertagen den Borringsholm / oc Ercebispens Folck oc det Gods som var tillagt det Capel / hand selff lod bygge / hvilcket er skeet udi forneffnde Aar ved S. Dionysii Dags Tid / oc hvad samme Penninge oc Manddrabs Bøder var anlængendes / ville hand at skulle skiffes iblant de Ganicker som

som siunge udi Ghoret / saa at det siunes at samme Ercebiscep haßver haßft stor Lust til Ghoral Sang.

Hand haßver rundelig mit Canickerne som søgte Choret de 100. Marck aff ny Staaenske Penge oc Lunde Mynt/ som Ercebiscep Este haßde gifvet Canickerne / oc om S. Morthens Dag hannem tilkom oc plictig var. Dristigst lige saa mange Marck / aff Tienden aff Biding-Herret / med det Offer der falt paa høye Altar / hvilcket Ercebiscep Anders tilforn haßde foruinde Capitel / oc dennem oc saa samme Gasve stadsæste. Hand lod oc forordne / saavel som hans Formand / at de Canicker / som noget lengre var borte end nærværendes / skulle icke holdes for nogle nærværendes oc reciderendes Canicker. Hvilcken Forandring oc skal siunes at gifve tilkiende / at somme Canicker / haßde da maa stee / enten for deres Lust skyld / eller forhindret udi andre Bestillinger / i lang Tid været borte fra Kircken / oc der med seractet oc forsommet Kirckens Cerimonier.

Haßver Ercebiscep Karl (1331.) lagt Børstrop Kircke oc en Mølle til it Præbende, lige saa oc Arsted Kircke.

Samme Aar haßver hand skjødet Capitel sit Gods udi de Landsbyer / Berpinge / Glæckerup oc Broserup til 3. Fester at hellig holde / som udi de Dage sædvanligt skulle være / hvilcke Dage var Hellig Vegens Dag / Marice undfangelses Dag / oc Matthice Apostfels Dag.

Dette

Dette Gods er forbytt oc omstift (1408.)
 der Jacob Bertson var Erkebiscop til noget andet Gods / som var
 til en Gaard i Nerretnestrup oc til fire *Colonias* (saa kaldes de
Prædia minora, almindelig kaldes de Fester.) Jem til en Gaard i
 Vestre Bielderup / oc en udi Aindal.

Gods
 lagt til S.
 Marthæ
 Alter.

Samme Aar hafver hand stadfæstet det
Cantorie som Erkebiscop Est. stiftede / men tog noget Gods der
 fra / oc lagde to Aar der efter / to Gaarde udi Jlose til S. Marthæ
 Alter / oc Barckager Kircke til samme Altar.

M. Peder Eskildson som var Præst til
 S. Nicolai Kircke udi Lund / gaff (1330.) en
 Gaard til Lunde Capittel / liggendis udi
 Bram.

Denne Erkebiscop døde (1334.) Kalend.
Junij det er den 16. *Maj*) oc begravnen udi Lund / i S. Dnyis Ca-
 pel / som hand lod bygge / der hand hafde sidet hen ved 10. Aar.

Hans Broder ved Nafn Hans Erichson /
 Lehnsmand paa Borringsholms Slot oc Lands-Herre offver sam-
 me De / gaff oc noget Gods til Capitlet.

XV. PETRUS.

15. Erke-
 biscop of-
 ver Lunde
 Stict.

Effter Karl bleff Peder den Anden aff det
 Nafn Erkebiscop i Lund / hand hafver stiftet noget Gods til Lunde
 Capittel / liggendis udi Bragerup som mand meener / oc lagt noget
 Gods til S. Anna Alter / besonderlig den *Residens* udi S. Mich:is
 Sogen i Lund / oc noget Gods udi Biedersløff / Norden Aa
 med en Vandmølle. Jrem / noget Gods med en Vædermølle
 oc med *Colonia* (Feste) sammesteds. Jrem / en Gaard udi
 Greffvet.

Hand

Hand forbedret oc Cantoris Indkomst/ oc tillagde Streblinge Kircke/forflarede oc Cantoris dignitet oc Vardighed / hvileken hand siger sig udi sit Bress at hafve befunden saa arm oc forfalden udi Guds Rettighed oc Eyendom / at ingen aff Canickerne hafde den begjæret.

Samme Ercke-biscop stadfæstet (1346.) at Præbender oc Canicker skulle hafve Naadens Aar / oc tilfætte Fogeder som skulle optage Renten / oc der aff betale Dagsit oc Sielb/ oc siden lade den efverblefne Part komme til rette Arsvinge. De naar den sands forfømmelig / som skulle klare giere: Hvad der var udi Testamenter befattet/ befalet hand en aff Capitlet at tilfættes/ til en Fuldmæctig som skulle opbære/all Indkomst it gandske Aar/ oc foruden Svig der aff betale det som skulle betales/ oc fuldkommelig fornøye Arsvingene.

Under denne Ercke-biscop haffver en ved Mafn Mogens Nielsen Canick stiftet it Altar udi Lunde Kircke / til hvileket hand lagde noget Guds udi Øster Streblinge/ Præsentalen ville hand at skulle vare hos Bispen. Til samme Altar/ lagde oc Hans Buncckeslod/ som var Agerust Kirckes Forstander oc Rektor sit Guds liggendis udi Arrie/ oc en Bædermølle udi Middelfte Gieffe.

Her Niels Buncckeslod stiftet oc it Altar/ vor Frue til Loff hos det Altar som kaldes *scholarium*. Til Præsents Underholding/ da haffver hand lagt nogle Gaarde/ udi disse Landsbyer/ Beggetorp / Ørroste / Gybe / Erckilstrup / Rædelstrup oc Middell Grefve med it *Residens* udi S. Michels Sogen udi Lund.

Samme H. Niels Buncckeslod / stiftede oc med Erckebispens Samtycke oc Bevilling / S. Peders oc S. Andersis Altar/ som nu kaldes *Hippoliti* Altar / til hvileket er lagt Guds udi Qverbye Østergaardstange/ Bidmerloff/ Bulcofte / oc neder Malmøge.

Canickernes Naadens Aar stadfæst. Testatore negligente

Vor Frue Altar stiftet/ oc Guds lagt til Præsents Underholding.

H h h h

Haf

Vor Frue
Alter stiftet ved den
Søndre
Side.

S. Mor-
rens Alter.

Haffver Niels Manderup under denne
Erkebiscop / som ihjelslog sin egen Broder Knud Nielsen / oc gifvet
sit Guds liggendis i den Landsbbye Camite / med en Badermølle / til
vor Frue Altare / hviletet hand stiftet i Lunde Kircke / ved den Søn-
dre Side.

En ved **Nassin Stigotus Pedersen** / hafver
stiftet (1348.) S. Mortens Altar / oc begafvede det med Guds i
Ormelle / Vester Benmiddeby / Ddeloff Bierrefe / Strangby / Dstre-
gaardstange / oc Bielderup.

Samme Nar hafver Erkebiscop Peder /
forordnet til de Canicker som søgte Choret 150. Mark aff ny
Staanste Penninge / oc Lunde Wyne / sin Lifs Tid / 50. Mark
skulle betales til S. Mortens Dag / 50. til Midfaste Sondag / oc
50 til Maria Himmelfart / hvilette Penge hand befalede sin Wyntem-
mester udi Lund at levere Capittel.

Samme Erkebiscop hafver (1349.) for-
ordnet at Landsbby Præsters Arfvinge / oc andre som døde / oc icke
giorde Testament / skulle nyde all den Indkomst som falt fra deris
Død / til den næste Sondag efter Paaste / som er *Quasi modo geniti* /
dog saa at de samme Arfvinge skulle midler Tid forsiune Kirckerne
med Præsterne paa deris egen Befostning. Dette skulle oc saa
holdes om Kirckerne blefve forbyttet / ee en gaff sig fra en Kircke
til en anden / tiifrom vaar intet vist forordnet eller actet her om.

S. Andrea
Alter ved
den Nørre
Side i
Lunde
Kircke
stiftet.

Samme Nar stiftet Peder Svendsen
Canick oc *Cellerarius* S. Andrea Altar ved den Nørre Side i Lunde
Kircke / til hviletet bleff lagt Guds i de Landsbbyer Balagre / Herstef
Fierstad oc Kamlos / *Præsentaren* ville hand at skulle staa hos Bi-
spen / samme Peder Svendsen stiftede oc S. Raars Altare aff no-
get Guds / udi de Landsbbyer Gyrrar oc Fierdestad / til hviletet Guds
M. Peder Canick / hafver der efter lagt en Gaard i Tostrup / liggend-
des i Bilbeberg Sogen / oc en anden Gaard i Leyrede / hviletet Guds
hand kiøbte for sine egne Penge.

Sam-

Samme Aar haffver Gerille Hendrich Frederichsøns Børgerske udi Lunde / Husfrue oc Essterlesverste / stiftet ic Præbende i Lunde Kircke / Godset der til ligger udi de Landsbhyer / Øverneby / Øresøe oc Kalckebye / fornemfnde Ericille haffver herforuden oc saa gifvet noget Gods til Lunde Capittel liggende udi Blimager Sogen. Item / noget liggendis i Børdorp / Holstorp / middelske Øresøe oc Bielderup nogle Landsbhyer / hylket er lagt til Canickernes Børd. Hun haffver oc stiftet noget Gods at stiftes udi Choret iblant Canickerne / liggendis udi de Landsbhyer Hurebiørg oc Hesteholt / med noget andet Gods.

Er oc noget Gods (1350.) gifvet til Capittel / liggende udi Hageløse / for at holde Niels Plades Canickes i Koeslyd Aarlig Begiangelse.

Samme Aar haffver H. Matz Pederson Canick i Lunde oc Koeslyd / lagt sin egen Gaard / liggendis i s. *Thomas* Sogen udi Lunde / til ic Præbende, der hand siel i Lunde Kircke / efter Niels Bunctesøds Død.

Samme Aar haffver Niels Mogensøn Canick / stiftet sin egen Begiangelse aff en Gaard oc Eyendoms liggendis udi den Landsby Keylinge udi Arrie Sogen / udi Oxie-Herret.

Haffver Erckebispens Søster ved Nassin Ingefred lagt (1351.) sit Gods liggendis udi Hoagstrup oc Scroe til ic Aker som tilforn var bygt / aff en heed Frue Inaer.

Haffver Peder Zermer Canick udi Lunde oc Koeslyd / (1352.) stencket Kircken en Gaard i den Landsbhye Øresøe / udi King Sogen / for sin oc sine Forældres Begyndelse oc Hoytids Dage.

Samme Aar haffver M. Zoen Lille gifvet en Gaard til Capittel liggendis udi Biernetuld / for sin oc sine Brødres Aarlig Begiangelse

Hhhh ij

Den

Denne Erkebiscop Peder er (1355. 17. Kalend. Maj, det er den 15. Dag Aprilis) død / og begrafvet udi S. Lauris Kircke / imellem S. Jørgens Capel og Nørre Kircke Dør mit paa Gulfoet / hoes Graff er ofverlagt med en bred Kobber Plade / og med denne Dffver. Griffe paa.

Hic jacet Petrus DEI gratia Lundensis Ecclesie quondam Archiepiscopus Suecia primas, qui obiit Kal. Maj Anno 1355. Cujus anima per DEI misericordiam perpetua requiescat in pace, Amen.

XVI. JACOBUS NICOLAI.

16 Erke-
biscop of-
ver Lunde
Slet.

Jacob den Anden aff det Nafn Erkebiscop / bleff udvalt den 8. Junii / efter Erkebiscop Peders Død.

Hand gaff Capittelet Frihed icke at skulle udgisse *Cathedraticum*, og at være fri for Erkebiscopelig Tynge / og det udi de Kircker som ere lagde til deris *Prabender* og *Var- dighed*.

Sammeledis bevilget hand demnem all Erkebiscoplig *Jurisdiction* ofver deris eget Guds Kircke Guds og Verdslig Eyendom. Hand efterlod dem og udi lige Maade Mact at straffe ofver deres egne Halskarrige og Morvillige / efter Kircke Loven.

Denne Biscop bleff fangen (1359.) den 5. Febr. aff Kong ERJES Overrig, der han hafte Skaane / Halland og Blegind inde fra Danmark / fordi han icke ville op- lade

lade Kongen Borringsholm / som hørde til Bispens Sæde / men Bispens slæg omsider løs.

De som *Johan. Gothus* skriffver / da bleff Kong *MARSHS* Kong *ERZES* Fader aff de Evenste fordrefven / oc hans Søn Konning *ERZEN* / aff sin Moder ved *Masn Blanca*, som var fød i Franckerige foralfven.

Hand døde paa Borringsholm (1361. den 23. Januarij) som var det siette hans Erkebiscopdoms Aar.

Hans Exgame bleff ført til Lund den 18. Febr. der efter.

XVII. NICOLAUS.

Der Erkebiscop Jacob var død/bleff Niels 17. Erke-
Jonsen eller hans Søn som var Canick udi Lund samme Aar ud- biscoy of-
væle den 4. Mart til hvilcken hans udførelse / der bleff tre aff Ca- ver Lunde
pietler tilfickede / som var Hendrich Bucholt *Decanus*, Johan Kyn- Sctæ.
ning *Cantor* oc Jacob Zermer Canick sammesteds / hvor udi Ca-
pittelet samtyckte. Hand sad under Konning *WALDEMAR* /
Dronning *MARCKRE* oc hendis Søn Konning *DEB* /
som var Keming *HARZS* Søn aff Norrig.

Samme Aar paa *S. Ambrosi* Dag / gaff Erkebiscop Niels Canickerne Privilegier om Naadens Aar / om *Cathedratico*, oc om andre Erkebiscopelig Pens oc Skat / icke til Erkebispnen at betale aff deres *Præbenders* oc *Hertligheds Anxer*. Item / om Erkebiscopelig fri Aar / Dom at affsige / som der efter skulle høre Canickerne til ofver alt deres Guds / Kirke Guds oc Verdslig Eyedom / med Erkebispens Tiende / oc Mact til at straffe ofver de Gienstridige efter Kirke Lowen / dog nogle synderlige Forfald undertagen.

Haffver Jacob Zermer paa ny giffvet sit Guds til Capittel / liggendis udi Sæffvie i KINGS Sogen / for sin
D h h h iij Aarlig

S. Knud
Konges
Alter stiftet.

Aarlig Begiangelse/ oc der udi sit Testamente hand der om lod giøres
hvor til bleffve forordnet tvende Testamentarij.

Hafver Cirille Lubbert Buchorus Hustru
ferdum Borgerste udi Lund / stifter S. Knuds Konges Altar/
der hendis Høfbonde var død / der Guds som bleff lagt til samme
Alter / var liggendis udi de Landsbhyer Torp oc Svinlinge.

Under denne Ercke-biscop ere Decani, Ercke-
degenis oc Cantoris Bestillinger / Guds oc Indkomst/forst begynne
at kaldis Dignitates, oc ere afstilde fra Præbender oc Canicke
Bord.

Hafver høyloflig Dronning / Dronning
MARGARET (1376.) foræret Lunde Kircke it Monstranz/
meget dyrebar giort aff en stor Beril / oc andre dyrebar Perler oc
Guld / med nogen Helligdom.

Haffver denne Ercke-biscop (1378.) lagt
noget Guds til Erckebispens Bord / liggendis udi Lyddestobing/
hvilcket med noget ander aff Runde Kloster i Lund / altid skulle ligge
der til / hvor aff skulle holdes hans Aarlige Begiangelse / som var it
Pund Sterling / oc skulle udlegges aff Ercke-biscopen.

Denne Nicolaus hafver skreffuet Chronolo-
giam Archiepiscoporum Lundensium, som indeholder under hver
Biscop tria notabilia vel plura. (saa er Titelen)

Bed denne Tid døde Ercke-biscop Niels
udi Lund / i hans Ercke-biscops 13. Aar. Der
sees paa denne Dag en stor Steen imellem de
Vestre Kircke Døre udi St. Lauritz Kircke /
imellem begge Taarne under Orgelvercket /
paa hvilcken Erckebispens Nafn er udhugget /
om hand eller der begraffver er.

XVIII. MA-

XVIII MAGNUS.

Mogens fød udi Snen / bleff (1379.) in
Majo) udvalt til Erkebiscop.

Denne Erkebiscop gaff Capittel en Gaard i
S. Jbs Sogen i Lund / liggendis iveri ofver fra *Minarum* deres
Huus / for at holde hans Formands Erkebiscops Niesses Arlige
Begiængelse.

Erkebiscop Mogens døde (1390. 6. *Nonas*
Mart. det er den 2. *Mart.* der hand hafde sidet
ved II. Mars Tid / hand falt aff en Bro ved
Nabuus Slot (som var kaldet *Smecken*) oc
døde aff samme Fald / hand bleff ført til Lund /
oc begrafvet mit paa Gulsøet / udi S. Lauritz
Kircke / hvor endnu er at see en Marmor Steen /
paa hans Græff noget sortactig med denne
Dffver Skriff: *Anno 1390. Obiit D. Ma-*
gnus DEI gratia Archiepiscopus Lundensis,
orate pro eo.

XIX. PETRUS.

Peder den Tredie aff det Nassu / er (1390.)
om St. Jorgens Dags Tid til Erkebiscop / efter Mogens udvalt.

Hand stadfæstet Capittels *Privilegier*,
ligesom forige Erkebiscoper / udi blant andet da bevilget hand
Prælater oc Caniker Erkebispens Told aff Sild oc alle andet med
all Erkebispens Rat udi deres eget Gods. Hand tillagde dem oc
40. *Marck Sager* / oc de Sager som ringere var. Irem / de Pen-
ninge som gafs for Manddrabs Aflofning eller aff dem som tiobre
deres Fred igien,

Der

18. Erke-
biscop of-
ver Lunde
Sticc.

19. Erke-
biscop of-
ver Lunde
Sticc.

Der hand haffde sidet it Aar oc nogle Maaneder/da døde hand til Helsingborg/ den næste Dag efter Ny Aars Dag (1391.) paa sylvestri Dag.

XX. JACOBUS GERADI.

20. Ercke-
biscop of-
ver Lunde
Stiet.

Jacot den Tredie aff det Nafn / er mit in *Januario* cyho'et til Erckebiscopdommet/ oc hand strax ligesom de andre/ stadfaste. Capittels Friheder.

S. Maria
Magdale-
ne Alter
stiftet.

Under denne Erckebiscop / haffver (1395.) en Edele Marren ved Nafn Fr. Jde aff Gladsaxe/ stiftet S. Magdalene Alter/ oc lagt icke ri'ige Gøds der til/ liggendis udi Giers-Perret / dog saa at *Præsentaxen* efter hendis Død skulle være hos Kirckevergerne. Samme Fundas bleff der efter stadfast formedelst Fru Jdes Testamente (1398.) paa hvilcken Tid den Tausse som stod for denne udi Lunde Choer oc Kircke er blefven særdig/ hvor til at Fru Jde meget hialp. Hun bleff begrafven til Koeskild udi Graabroedre. *apud Minoritas* udi it Capel som hindes Forsædre tilforn sunderit haffde.

Hun lagde til det Kloster som hun lod bygge udi Gladsaxe / Rastherum oc Rastherums Tang med en Mølle oc andet Gøds / saa det siintes at hun haffver været efter den Tid at acce/ en ret synderlig Gudfryerig Qvinde.

En ved Nafn Lauritz Anderson Ganick udi Lund / haffver (1396.) gifvet til Capittel for sin Aartig Begiangelse/en Gaard liggendis udi den Landsby Tabberup.

S. Knuds
Konges
oc Mart.
Alter stiftet.

Erckebiscop Jacob haffver (1400.) stiftet St. Knuds Konges oc Martyris Alter mit paa Lunde Kircke Gullfvet/oc Gøds der tillage.

Er blefven paabudet 1403. at den Ganick som icke haffde sin Schuldmechtig udi Capittel/ skulle

skulle betale 2. Marck Sølf / hvor aff mand
meener / at den Sædvane er kommen / som end
nu er udi Brug at hver Canicke som ick hæff
de noget Guds som kaldes *Mensalia bona* ,
skal Arligen gifve 2 Marck Sølf til *Chora-*
lernes Underholding

Denne Erkebiscop hæfver stadfæstet det
Alter hand hæfde sunderet / oc lagt Guds der til / liggendis i den
Landsby Euglese oc i Malmøge / der til gaff hand nogle Gaarde
udi Baareby til Lunde Kircke for Arlige Begiangelse at holde.

Til Erkebispens Bord / lagde hand Næss
byholm / med det Guds der til ligger / hvilcket Stor hand tiobte aff
Thue Gallen Ridder.

Denne Erkebiscop døde (1414. 14. Kal.
Maj) der hand hæfde sidet noget ringere end 18. Aar / oc er be-
grafven udi S. Lauritz Kircke / ick langt fra Erkebiscop Peder.
Hans Graff-Strife liuder saaledis : *Anno Domini 1410. 14*
Kalend. Maj. Obiit venerabilis Pater , Dn. Jacobus Archiepiscopus
Lundensis, Orate pro eo.

XXI. PETRUS Kruse.

Peder den Fierde aff det Nafn / med til
Nafn Kruse / bleff udvalt til Erkebiscop (1410) ved vor
HERRE Himmelfare Dags Tid. Hand der efter *Confirmeret*
Capittels Privilegier, oc under hannem døde høyloflig Thufom-
melse / Dronning MARGARETE.

Videt førend hun døde / stiftet hun it Altar / Abra-
efter som hun hæfde lofvet oc samtyckt / kaldes Abrahams Altar / hams Al-
paa en hans Beyne / oc i hans Stæd som heed Broder / til hvilcket ter stiftet.

¶

Altar

Altar bleff lagt Guds i Tyringe / oc der foruden 300. Marcq Lybst/
til at bygge oc bepryde ic Capel som Alteret tilhørde.

Hellig E-
gems Al-
ter bygget
oc Guds
der tillagt.

Folqvinius Profvest / hafver rundelig be-
gafver ic Altar / som kaldes Hellig Egems Altar / hvilekter hand til-
forne hafde paa sin egen Dinkost lader bygge/ oc Guds der tillagt/
liggendis udi de Landsbyer Hostenløff/ Bierkir/ Nybølle ved Lund
oc Arløff Item noget Guds paa Falsterboe/ Staaner/ Malms
oc Lund Hvo der til skulle forordnes at være Forstander / skulle
sic. sticis aff Prælaterne / Fundaxen paa dette Guds røaget oc
Maactos gjort / oc der Arfvingene klagede paa *Folqvini Testamen-*
te, tanquam in officioso, som det var giert imod all Gudfrættighed/
hafver Ercebiscope Peder Lycke / som lagde sig imellem den Trette
oc Kirff saaledis anstilt oc foranet (1423.) at det Guds som laa i
Arløff/ Hostenløff oc Biercke. Item / udi Falsterbo oc Staaner
skulle falde Arfvinge til/ det andet Guds skulle den besidde/ oc i Ber-
ge hafve/ som var Forsvar for forneseude Alter

Denne Ercebiscope hafver sidet ved 8 Aar/
er hand (1414.) død.

XXII. PETRUS Lycke.

22. Erce-
biscope of-
ver Lunde
Suet.

Peder den Femte aff det Nasn/ som tilforti
var Biscop i Roesthyd/aff de Lyckers Stamme/er begiaret (1418)
6. Feria post Dom. *Quasi modo geniti* den 4 April. til Ercebiscope.

Hand lagde (1429.) en Gaard til Kircken/
liggendis udi Vester Mølleberg/ hvileken hand bytter sig til/ for an-
det Guds udi den Landsbne Eydeftøbing.

Vor Frue
Alter stit-
tet.

Hand lagde en Gaard i Landskrone (1435.)
icke langt fra Carmelite Kloster/hvor Slottet nu er/ oc end en anden
Gaard udi samme By til vor Frue Alter udi det Ny Capel som
hand lod bnaae

S. Jor-
gens Ca-
pel.

Ercebiscope Peder døde (1436.) oc bleff
bearafvet udi det Ny Capel som bleff sticet Jomfru Maria til
Løff/ som nu kaldes S. Jørgens Capel.

XXIII. JO-

XXIII. JOHANNES Larmand.

Hans den Tredie aff det Rastu / aff de 13. Erce-
Larmanders Stamme / Povel Larmands Broder / som udi for- biscop off-
dum Dage var Rigens Hofmester / bleff Ercebiscope (1436.) ver Lunde
var tilforen Decanus udi Lunde Kircke. Siect.

Denne Ercebiscope Hans Larmand sad
udi 7. Aar / oc doode paa Ercebispens Gaard eller Siot Slagruge
(1443.) oc bleff begrafven udi der Dy Capel til ver Struc i Lunde
Kircke paa vor H. Erre Hiuelstags Dag / under en hvid Kærner-
steen Hans Graffskrift hafver (1450.) hvilcket er Bræt / dog
der er eroligt / at Stenen er lagt paa Grafsven der Aar / men hand er
død 7. Aar tilforen.

XXIV. TUVO.

Thue Nielsen fød udi Wiborg / Doctor i 24 Erce-
den hellige Skrift / maa stee udi den Gæstlige Low / bleff Ercebiscope biscop off-
(1443.) den 7. Junij oc var tilforn Erceedegent Lund / Aaret her ver Lunde
efter confirmeret hand Capitels Privilegier. Siect.

Denne Ercebiscope hafver ladet (1459.)
opbygger en Mur omkring Ercebiscopegaarden i Lund / oc hafver
sæt Mur omkring det Huus som kaldes Camera, med Salen oc
Hafve der hos.

Vdi denne Ercebiscops Tid / hafver Lunde
Prelater oc Capitell / efterlat Dem er beendit udi Raabmaale / en
Gaard udi Nørestrup med saadan Vilkor / at de der aff Aarlige
stulle gifve Landhilde 8 Pund Bna.

Under denne Ercebiscope Thue / hafver
Her Peder Hermansen Cartel / oc Ehermand til S. Hans Evan-
geliste Altar / gifvet sit Huus udi s. Thoma Sogen / til samme Al-
tar / med en Hafve / liqaendis Besten op til samme Huus / for sin
Aarhae Begiangelse at holde / Vdgift eller Jordsthyld der aff var 3.
Marck Skoncke.

Iiii ij

Bna

Under fornefne Erkebiscop hafver Vniold/
Lunde Kirkes Cantor, laqt en Gaard til Cantoriet (1448.) lig-
gendis udi den Landsby Siælie/ oc to Gaarde/ den ene udi Arrie/
den anden i Hindby / til at hellsq holde S. Erasmi Dag/ hvor til
Erkebissen hafver oc lagt den Kircke i Ryneftad / som nyliq var
bygget/ som kaldes Lunterthum udi Barckager Sogen ved Ryne-
tro udi Biergerret.

Erkebiscop Thue døde (1427.) den 3.
eller 5. Dag efter den Søndag *Quasi modo geniti* udi sit Erke-
biscopdoms 29 Aar / oc bleff begrafven til Lund udi vor Frue Ca-
pel/ hans Graff. Strift er saa liudendis:

*Hic jacet sepultus Reverendissimus in
CHRISTO Pater ac Dn. Dominus Tuvo,
DEI gratia Archiepiscopus Lundensis, in ar-
tibus Magister, ac in Sacra Theologia Doctor,
qui obiit Anno 1472.*

XXV. JOHANNES Brochstorp.

25. Erke-
biscop off-
ver Lunde
Stiæ.

Jobannes den Fierde aff det Nassn / hvilcken
var kaldet Jens fød udi Siæland aff Brochstorpe Stamme / oc
var Doct i den Geistlige Lov / eller *Baccalaureus decretorum*,
Koning CHRISZIAN den Forstes Canseler / oc Erkeede-
gen udi Lund/ bleff udvalt til Erkebiscop 1472.

Der hand var udvalt / soer hand Capitlet
den Sadvanlig Ed/ narværendes Koning CHRISZIAN
selff.

Vdi blant andet/ hvor paa at hand gjorde
sin Ed / var oc dette / at de som ere Mestere
udi Boglige Konster/oc *in Decretis graduati*,
det er / de som haffve bekommet aabenbare
Vide

Vidnesbyrd fra høye Skoler oc *Universiteter* at de haffve vel *studeret*, oc forfremmet dem udi den Geistlige Lov. Item / Adels Personer som ere skickelige oc Lærde. Om saadanne Mænd findis udi Danmarckis Hofvet Stiet / skulle de for andre som icke hafve *promoveret*, ophøyes til Herlighed oc *Beneficiis*, at nyde aff Capittels Gøds oc Gaarde.

Denne Biscop var udsent til Rostock med en Flode her fra / skækelig udræd / at entfangne Frøcken Kirstine / Hertug Ernstes til Saxon oc *Electoris* Daatter Hertug Hansis / som da var udvalt til Danmarckis Konge Gemahl / hoes Bryllup der efter holtes udi Kiøbenhavn med stor Pract.

Hand siden der efter kronet Konning Hans oc Dronning Kirstine (1482.) den 18. Maj.

Formedelt syndelig Brevde hand lod udgaa / forordnet hand at naar Provestiet / *Decanatus*, Erckedegen oc *Cantoriet*, bleffve ledige / da skulle Prousten / *Decanus*, Erckedegnen oc *Cantor*, igien aff meenige Capittel udvelges.

Hand døde aff Pest / der hand hafde sidet næsten 26. Aar / udi det Aar 1497. oc bleff hæderlig begrafvet udi

Lund / i vor Frue Capel ved Alteret / som hand seiff stiftet hafde / med denne Graff-Strift :

*Hic jacet Reverendissimus in CHRISTO
Pater Dominus JOHANNES BROCHSTORP DEI
gratia, quondam Archiepiscopus Lundensis
Sueciae Primas & Apostolicae sedis Legatus,
nec non Decretorum Baccalaureus, cujus ani-
ma requiescat in pace, qui obiit Anno Do-
mini 1497.*

XXVI. BIRGERUS.

Børge en Mester udi Boglig Konster / i
fordum Dage en Skolemester udi Lund / oc
der effter høyloflig Dronning Dorothies oc
Dronning Kirstines Sankeler oc Canick udi
Lund / oc Erckedegeu i Roestylt / bleff Ercke-
biscop efter Konning HANS Død.

Hand var fød udi Halland / aff Fattig
Erlige Forældre / hans Fader var Klocker oc Degeu udi Lunds-
bierg Sogen i Norre Halland / udi hans Barndom h. lee hans For-
ældre hannem i Skole udi Wardberg / hvor frah ud gaff sig til
Roestylt Skole / oc efter at hand sig vel forbedret hafde / oc hand
forrenst til det Academie udi Gripswald / i Pommeren / som da
(1456.) var nylyt oprettet / hvor hand promoveret in Magistram
Philosophiae der bleff hand hiemferdret til at være Skolemester udi
Lund / siden der fra udi (1474.) høyloflig Konning ERIC
SIXTE Sankterj.

To Aar der effter bleff hand Canick udi
Lund / archidiaconus udi Roestylt.

Erckebis-
cop Byr-
ge stude-
ret til
Gripsw.

3c

It Aar der effter bleff hand Dronning
Dorethes Cankeler/ oc efter hendes dødelig Afgang / Dronning
Kirstines.

Den 6. Dag effter *Bonesacy* Dag / som
var den 7. Junij (1491.) bleff *Birgerus* med meenige Samtycke
ndvalt til Erkebiscop / hans Bdelgelse stadfæstet Kongens
HANS oc Dronningen.

Imidler Tid hand sin Bestilling forestod /
bebrejdet mange hannem hans Stamme oc Eycke / som udi Be-
gyndelsen var mynd oc ringe / hvilket hand dog formædelt Dyd/
Gudfrugtighed / Forstand / oc andre høye Gafver haffver / opreitet
oc vederlaet.

I den Krig som Kong HANS førde med
de Svendske (1497.) oc nogle effterfølgendis
Aar / haffver Erkebiscop Byrge bevist Kongen
synderlig tro Hielp / oc haffver paa sin
egen / oc paa det Erkebiscopelig Svædes Be-
kostning holdet Kongen nogle Femickter Knechte
til Hielp.

Danmarckes Riges Hofmester Poffvel
Laymand / gaff (1502.) (som samme Aar icke længe der effter/
udi Kiøbenhavn bleff ihjelslagen. som tilforn sagt er) en Gaard til
Lunde Skole / liggendis udi den Landsby: Haffverød / til Vederlag
for en som hørde til Præstegaarden udi Sjællæ Sogen / hvilken
Gaard laa inden Agerups Marckffel oc Gaards Grund / hvor om
fernefnde Povel Laymands oc Lunde Capittels Brevre findes.

Effter Povel Laymands Død salt hans
Arffvegoods til Konnings Drefsel / der aff haffver Erkebiscop Byrge
kiøbt aff Kongen den Gaard i Sjællæ Sogen. Item / Haraager
Melle

Mølle og 38. andre Bøndergaard/ som med rette hørde tilførefu-
de Agerup (hvilcket alle sammen tilhørde Povel Laymand Rigens
Hoffmester og var Kongen tilbømt) og det icke for de Penge som
hørde til Ercebispsens Sæde/ men for sine egne Penge / dem hand
med stor Møye og Arbejde adspure haffde/ og haffver hand for
samme Guds lader Kongen tilkølle 6150. Marcq Danste Mynt.
Dette stæde (1503.) samme Ercebisps renckte at ville koste paa
Religionen at forfremme/ dette sit Guds hvad det være kunde / oc til
Hellig Dyrckelse oc Guds Tieniste at stifte/ hvilcket hand oc der
effter gjorde. De ville derfor at fornesse Guds Indkomst
stulle tiene til samme Dyrckelser at bevare / oc ved lige holdes til sine
Effterkommere.

Ercebiscope Byrge kiofte (1506.) til sig
oc sine Arffvinge en Gaard udi sin Fodeby Lindberg / hvor aff Aar-
lig giæf 8 Pund Smør / hvilcken Gaard hand dog siden gaff til
Lindberg Kircke / oc bewilget Ercebisperne at haffve Mact der
offver.

Hand kiofte oc til sig (1515.) af en Vicario i
Lund / en Gaard udi Listerby / icke langt fra Rodneby udi
Blegind.

Hønloflig Konning CHRZSTIAN
lagde (1516.) Engelholms Kircke til Cantoriet udi Lund. men
Ercebiscope Byrge haffver Aaret der effter byttet bort / baade
Barchager som oc tilhørde Cantori oc Engelholms Kircke /
for to andre Kircker / som var Opager oc Slacterup / oc laa nær-
mere Adjer Cantori til Billie.

Ercebiscope Byrge døde (1519. udi Decemb.
Maaner) der hand hafde siden 22 Aar oc nogle Maaneder/ oc bleff
hand begraffven udi Kresten i S. Lauris Kircke (hvilcken med
stor Bekostning haffde lader forbedre / som moxen var forsalden
tilføren) udi sin egen festelige Graff/ den hand tilføren hafde lader
berede/ hvor denne hans Graff-Skrift læses :

Hic

Hic jacet Reverendissimus Dominus BIRGERUS de Nørre Halandia, DEI gratia Archiepiscopus Lundensis, Sueciæ Primas, & Apostolicæ sedes Legatus, hujus Cryptæ reformator, & horarum B. Virginis in ea inceptarum fundator, qui obiit Anno Domini 1519. Sabbatbo post festum Annæ Viduæ. Is erat Decemb. dies 10. Sepultus est autem die Mensis ejusdem 12.

Samme Erkebiscop var paa Legenlig Stikkelse en lang Mand / dog Stormægtig oc Præctig. Der hand ofte horde / at nogle vaare oprørdste oc truede hannem / fordi at hand anammede dei Gods som de med ringe Xat hafde besiddet / sagde hand: Det bør es at giøre S. Lauris Dug noget bredere. Gifvendis der med at forstaa / at der skulle holdes flere Hofmand at forsvare sig med for Dsverbold om noget saadant paakom. Hand holt dog ellers icke stort Tal Guld / oc langt flere end nogen aff de forrige Erkebiscoper hafde gjort.

Hand hafde sig self optenct it Baaben / som var en Lind / den udstrecte sig udi fem Grane / paa hvilcke sad 5. Roser / alle Blade paa Granene vare 10. Roden paa Linden var Trefold / under hvilcken Rod var icke Gulff / lagt med sin Astrag / som var atskillig Farve. Dsver Tæppen hengde en Himmel blaa Sky / som beregnet Himmelen.

Hannem oc en Ridder ved Nafn H. Henrich Krummedige Rigens Raad kom en Erætte imellem / udi Rigens Raads Narværelse forbemelte Baaben. De efftersom Erkebispens Sæde sale nest ved Konaens / for hans Embedis Værdighed / da formeente H. Henrich Krummedige / at Erkebispen burde

K k k

icke

Erkebi-
scop Byr-
ges self
optenct
Baaben.

icke at føre den Lind / fordi hand oc førde en Lind udi sit Baaben /
 hvorfore hand truede oc taledede vredelig Erkebiscopen til / at hand vilde
 bruge Adels oc en andens Baaben / efterdi at hand var B. adel sed /
 oc moxen en Vende Søn.

Erkebiscop Byrge formerckte / at hannem
 saa bleff paatalt / stod hand op oc begiærede Forloff at tale / oc gaff
 hand tilkiende med en herlig Tale hand fremförde / enddog hand
 strax samme Tid var beræd oc berent / da beviste hand / intet at
 hafve gjort / som jo var tilbørligt / Gudfructige oc sømmelige. Be-
 kiende derfor sin fattige Slect / oc sin Lycke at hafve været aff Be-
 gyndelsen ringe / men at hand var bleffven saadan en nypperlig
 Mand / der udi bekiende hand baade Guds store Barmhertighed /
 saa oc saa Kongens oc Dronningens Gunst oc Yndest imod sig /
 under hves Billie / hand haffde gifvet baade sig oc alt sit / oc vilde
 oc saa det samme her efter giøre / der til med at hand vel unte Adelen
 deres Høghed oc Ære aff sit Hierre oc Sind / oc icke ville nogen Tid
 bruge nogen deres Baaben / eller det hafver brugt ville / bekiender
 oc / at hand vel veed / at de Krummediger som er en nypperlige Adel
 Stamme fører en Lind / hvilket hand icke ville eller kunde sig til-
 tage. Men at hand fører en Lind udi sit Baaben eller Mercke
 (thi det er icke noget Baaben / men et Mercke) den icke at komme
 ofvereens med de Krummedigers Lind / eller med andre Adel Stam-
 mens Træer / om de nogen bruge. Icke heller at hand tiltager eller
 oprencker sig nogen Adels Mænds Baaben / men at hand forme-
 delst noget Mercke oc Tegn / vil paaminde andre oc sig self om deres
 Embede. De paa det at hver kunde vide / hvad samme Lind betynder :

Erkebi-
 scop Byr-
 ge siger
 Forkla-
 ring paa
 sit op-
 tenckte
 Baaben.

Da er jeg fød / (sagde hand) udi en By i Nørre
Halland ved Naam Lindberg / som liuder oc
mercker Lindens Berg / hvor min Fader i for-
dum Dage var en Klocker / som var en ringe
Mand paa Gods oc anden Vilkor / hvilket jeg
 icke

icke klager nu / oc at jeg altid fand komme ihu
 baade min Fader / min Fødeby oc ringe Lycke /
 Da fører jeg denne Lind til en Ihuommelse / oc
 icke anderledis end som Kong *AGATHOCLES*
 siges at hafve brugt Leerkar naar hand gjorde
 Naaltid / at hand kunde mindes hans Fader
 hafde været en Pottemager / min Lind / sagde
 hand / hæffver oc andre Bemærckelser : Den
 Tredobbelte Koed / betegner os den Hellig
 Trefoldighed i Guddommen / som er den Chri-
 stelige Troes oc vor ævige Saligheds Koed
 oc Grundvold / Bullen som er een / betynder den
 uatskillige Guddommelige Værelse / som de
 Tre Personer / hvilcke udi den samme Værelse
 tilhabe ere / hafve tilfellig. De fem Græne
 oc lige saa mange Roser / ere Christi fem Saar /
 som strømmede med hans Rosens Blod.
 De Tj Blade ere de Tj *WDS* Bud /
 hvilcke ere fornøden at alle skulle acte oc bevare.
 De sju Afsrag eller Steene med atskillig Farf-
 ve / som Gulffoet under Linden er lagt med /
 betegner lige mange dødelige Synder / iblant
 hvilcke den røde Farffve kommer offverens
 med Brede. Den fortactige oc Blyfarvede
 med Afsind / oc siden svarer de andre Farfver

Kkk ij

til

til de andre dødelige Synder/ efter andre deres atskillig Virckelse oc Vnderretning/ dette skal trædes oc slides under Fødder. Men den Himmel som henger der øffver / er ick for den Sag alleene tillagt at den betegne skal Himles Herred/ som samme Landsby ligger udi / men meget meere derfor/ at den skal affmale os det sande oc Himmelske Fæderne Land/ til hvilcket vi alle stunde formedelt Troen/ der skulle skinnene i gode Gierninger / eller udi Guds Buds Ords Lydighed/ oc udi it Gudsfryctigt Lefnet/ oc at fly Synden imod Samvittigheden / oc tvinge oc bortdrifve det u-reene Kiøds onde Begieringer. Denne min Lind sagde hand/ seer vel en huer/ at være langt anderledis end de Krummedigers Lind som skillis fra min / baade paa Roed oc Bladernes Tale/ oc hafver ick saadan Bemerkelse hos sig / eller Tegn som min Lind. Der hand hafde nu giort Ende paa denne Tale/ oc forklaret sit Vaaben/ da fremesket hand sin Vedderpart / at hand oc skulle forklare om hans Lind hafde nogen saadan Betydning. Denne Erkebiscopens Tale befalt baade Kongen oc Raadet vel / oc alle loffuede hans Forstændige oc Gudsfryctige

Paa

Paasfund/ oc ingen efter den Dag/ torde aaben-
barlige tale om eller bespotte hans Lind.

Der Ercebiscope Byrge var ved Døden
affgangen / er der affsillig bedrøvelige Vulder efterfuld udi Lunde
Sæde oc Ercebiscopepsdom thi udi 17. Aar næst efter hans Død/
er der s. ophenede til den Ercebiscopepslig Stuel / som hafver haft
Ercebiscopepslig Mafn / oc alleeniste bleuet utvalt / oc icke efter de
førige Ercebiscopeps Biis oc Sæde / aff Passren til Rom stad-
sætte / aff hvilcke ingen lefvede lunge udi deres Suet / oc icke heller
døde de udi Suet.

XXVII. GEORGIUS Schothborg.

Der Ercebiscope Byrge var ved Døden
affgangen / er strax en an en aff Canice:ne / efter deris eagen Diering-
hed oc Mact som de ville (thi Ercebiscopeps Bvelgelse horde aff
gammel Tid Capitel til) til Ercebiscopeps igjen udforet en ved Mafn
Aage Jacobsen / aff den Adeliae Stamme / som hafde der Tilnafn
at de kaldes Sparrer / sem var *Magister artium*, oc paa den Tid
var *Decanus* udi Lund / oc aff største Parten for sin Dyd / Fromhed
oc Dyrtighed n. eget affholden oc ynderlig. Om hans Bvelgelse
er begynt i Capitel at foretages den 6. Dag efter Biscop Byrges
Død / som var den 16. Decen b.

27. Erce-
biscope off-
ver Lunde
Suet.

Men der samne Bvelgelse icke var Komning
CHRISTIAN behagelig / som for en aff sine *Secreterer* aterde
Jorben / ved Mafn Jergen Scherhberg / fød aff rinae Slect / oc
Ercebedegen i Arhus / da hafver Aage Jacobsen været Konuens
Bilke ldyg / oc aterne affstandet samme Bvelgelse. Oc er for-
nesne M. Jørg n forordnet til Ercebiscope (1520.) den 5.
Febru.rij

Samme M. Jørgen icke lunge der effter /
der hand neppe g⁴ aff esid / er udi 2 Aar / er oc tilvungen at *Resigne-
re* Sædet / der hand befryctet sig for Keng CHRISTIAN
Kkk iii B.gunst

Bgunst oc Brede/ thi der Kongen begiæredede Borringholm maatte sig oplades oc ansvortes/ oc Kongen med sin Bøn oc Begiæring inter formaa kunde / da er all Kierlighed. strax til Had oc Affvind ombent. De der **M. Jørgen** der formerckte/ oc befryctet sig for ont oc verre / hafver hand taget Munkte Klæder paa udi Kiebenhavn/ aff deres Orden som kaldes *Franciscani*, dog hand icke gaff sig iblant Munkte/ at lasve efter deres Regel / ocsaa hermelig hafver hand forseet sig her aff Riget / oc vandret til Rom / hvor hand bleff salffvet oc indviet aff Paffve *Clemente* den sivende aff der Paffn.

Bemelte **M. Jørgen** haffver sunget sin Første Messe i Rom/ oc udi lang Tid var i den Forhaabning / at komme til sit Sicut igien / oc synderlig der at hand forsted at Kong **CHRISTIAN** var fynd aff Riget / oc at Hert. **FREDERICH** hans Fader Broder/ den Første aff der Paffn var blefven Konning udi Danmark efter hannem. Der Jørgen Schorborg underdanigste begiæret Konning **FREDERICH** Forskrivelse til Paffven/ hafver hand oc den bekommet/ oc da bleff hand aff Paffven viet til Erkebiscop/ som tilforn sage er.

Men Konning **FREDERICH** bleff icke fast udi sin gode Meening oc Billie til **M. Jørgen** / men om hannem er blefven anderledes undervist/ forskreff hand der for Aage Jacobsen til Paffven / efterdi at hand tilforn var lønlig oc rettelig kaldet oc udvalt / oc **M. Jørgen** hvercken var udvalt eller lønlig kaldet / men med Mact indirengt/ aff Kong **CHRISTIAN**. Der **M. Jørgen** formerckte at Kongens Billie imod hannem var forandret/ torde hand aldrig komme ind i Danmark / men renste til Coine / oc bleff indskrefvet iblant *Gereonis* Conicker / hvor hand oc døde.

Hans Graffskrift sees der endnu / udi it Hiørne i it Capel eller Bstusd op til *S. Gereonis* Kircke / hvor paa ligger en hvid Steen med denne Dsver. Skrift.

Anno

Anno Domini 1551. die 15. Decemb.
Obiit Reverendis. in CHRISTO Pater ac
Dominus, Dominus GEORGIUS à Schoth-
borg, Archiepiscopus Lundensis in Dacia,
Canonicus hujus D. Gereonis, hic sepultus.

Hand lagde den korte Tid hand var udi
Sædet tvende Gaarde til S. Staphens Alter/liggendes i Kindelstad/
hvilcke bleffve boristiffte for en anden Gaard udi Øster Odersløff.

XXVIII. THEODORICUS Slachheck.

Efter at Jørgen Schothborg var reyst ud af
Danmarck / lod Kongen dem kalde til sig udi Riobenhavn / som
hafde den Tid meest Myndighed udi Lunde Capittel / som vare
Decanus, Erckedegen/ Cantor oc andre/ oc hafde de paa Ny hånd.
let det samme som tilforne / som var at de ville oplade oc ansvorde
hannem Borringholm med Hammerhus oc Ahus Slor oc andet
Gode / som laa til Erckebispens Sæde / oc at de ville udi Staden
for Schothborg / som var bortromt igien tage Dirich Slachheck /
Sibrids Frende / til Erckebisp / som var fød in Belgio. Kongen
truede dennem meget om de ické ville være lydige oc opsatte nogle
udi Fængsel aff dem / om hand i saa Maade kunde tvinge dennem til
at samtycke sin Begjæring. Men hand tog intet der med forskaf-
fer / saa staa hand da dennem løs / oc aff sin Kongelig Myndighed
sætte Dirich Slachheck til Erckebiscop / hvilken hand tilforen haf-
de brugt udi det Mord der bleff drefvet udi Sverrig.

28. Erckebiscop
offver Lunde
Eric.

Om sider bleff da Dirich Slachheck an-
nammet til Lunde Kirckes Forstander / enddog det var Capittel
imod oc sæt til Øffverste Hoffet oc Erckebiscop. hvorfør den største
Part amammede hannem 1521.

Men hand bleff paa det sidste haardelige
straffet for hans Grumhed oc Tyranny / som hand hafde ladet sig
brugt

brugt til som en Ziener / distigeste for nogle andre u-hørlige oc gruelige Synder oc Laster/ som hand bedreffvet haffde / thi (1522.) strax effter H. Tre Konger Dag den 24. Januarij bleff hand ført paa Gammel Torffvet oc ophengt / oc siden brent der hand noppelig haffde leffvet i Sædet it halff Aar. Dette steede udi Kiebenhafn/ i Passvens Legaces Narvarelse/ for hvilcken Kongen i saa Waade ville sig erklære oc undskyldte/ at hand lod tage den aff Dage/ som haffde været meere u-mild imod de Svendste/ end som Kongen haffde villet.

XXIX. JOHANNES Væs.

29. Ercke-
biscop off-
ver Lunde
Stiet.

Efter Dirich Slackheck haffver Kongen sat M. Hans Væs til Erckebiscop oc saa imod Capittels Samtycke/ hand var aff Adel Gramme/ fød uti Eleffven eller udi Bylick/ oc var den Tid Kong CHRISZTERNS secreterer.

Hand bleff indført udi Lunde Stiet (1522. den 2. Febr.) oc for Erckebiscop kiende oc annammet / der hand haffde sidet udi 10. Maaneder / oc tilhaabe samlet Kirckens Klenodier / er hand bortromt med en dyrebar Skat/ oc solget sin Herre Konning CHRISZTERN ud aff Danmark. Hand bleff Biscop til Costnig/ oc dede der (1548.) aff Popelsia.

XXX. ACHO Sparre.

30 Ercke-
biscop off-
ver Lunde
Stiet.

Der Konning CHRISZTERN var aff Danmark udremt / Vesalius var med hammei/ da bleff Aage Sparre Decanus, en anden gang udvalt aff Canickerne til Erckebiscop/ oc Erckebiscopdommet antaget / efter som hand sig icke besnyet for den først Bdvælgelse/ som hand var nød til at affstaa/ dog si. Hand stor Torfang/ oc meger udi sin Bestilling at tage vare / saa beholte hand dog Lunde Stiet aldeelis med Nolighed/ uden nogen Modsigelse/ alligevel hand icke var indviet effter Stadfastelse aff Paffen/ hvorfor hand bleff kaldet *Electus*, oc icke Erckebiscop.

Hand sad udi nogle faa Aar / thi effter at Konning SÆDERICH den Første haffde seye Tid der effter

effter / ladet her udi Riger indføre Lutheri Lærdom / hvilket Aage
 Eparré hønelig forfulde / men der hand inder der udi funde udrette /
 haffver hand der hand var 70. Aar gammel / missevilde paa sig /
 at affstafte eller imodstaa forneseude Lærdom / oplat Stifftet til
 Torbern Bilde / *Decanum* udi Lunde Kircke / aff de Bilders Adelig
 Stamme / oc haffver sat sig seiff til Piter oc Forstander for der
 Munde Kloster i Lund / til S. Peders oc Bosie Kloster / hand haf-
 ver oc tager *Decani* Embede paa sig / (1532.) fra den Tid lefvede
 hand it eenlige Lefnet.

XXXI. TORBERNUS Bilde.

Torbern Bilde bleff udvalt til Ercke-biscop
 (1532. den 27. July) var en nypperlig Mand ved 50. Aar til
 Alders / men der hand hafde forestaaet Ercke-biscopdommer neppelig
 paa fire Aars Tid / oc var alleeniste udvalt / oc Lutheri Lærdom var
 moeyen offver det gandske Rige / udi Kong *CHRISTIAN* den
 Tredies Regimentes Beayndelse antagen / da er hand med sex an-
 dre Rigers Bisper fangen / men hand tom til forige Frihed / oc bleff
Decanus udi Lund / fick til Villighed oc Forlaning Bosia Kloster /
 oc leffvede siden eenlig til der Aar (1533.) udi hvilket Aars Begyn-
 delse hand ved Doden asat / oc begrafven udi S. Lauriz Kircke i
 Lund / icke langt fra Ercke-biscop Peders Graff den Anden aff der
 Nasn / hans Graff-Strift liuder saaledis :

*Dominus TORBERNUS Bilde / Archiepiscopus
 Lundensis sedit annos quatuor, & postea
 per rerum Vicissitudinem & Pontificatus sui
 destitutionem egit vitam privatam, conten-
 tus suis, & decanatu Lundensi Monasterio
 Bosie & tandem obiit Anno Domini 1533.
 27. Decembris. Hvilket skal forstaaes om
 Aars Begyndelse / oc icke om Enden / thi hand*

LIII

er

31 Ercke-
 biscop off-
 ver Lunde
 Stiet /
 som var
 den sidste.

er Høytidelig begraffven *S. Agatis* Dag / som
indfalt den 21. *Januarij*.

De da giordes Ende paa Lunde Ercke-
biscopdom / tre oc tredese ofver fire hundrede /
fra det Erckebiscopelig Sæde første Begyndel-
se. De haaffde samme Erckebispen til deres Her-
lighed oc Indkomst / efterskrefne Herre Sæder
som var: Lunde Biske-Gaard / Aahus Lehn /
Hammerhus paa Borringholm / Flynige /
Hørby Lehn / Aahus Gaard / Næsbyholm /
Smindstrup Halland / Sandbygaard Gisløf-
gaard / Femmer Land Biskeberg Lehn / Gaard-
stange Elleholm / Glimager / Orcken / Hunchals /
Gisleberg Lehn / Vesterstad Lehn / Bram /
Espalte Lehn / Tfolte Lehn / Næssby Lehn /
Hellinge Lehn / Borrestad Lehn / Fuldtoffte /
Konneberg Lehn / Borreby / Høgstæd / Rø-
rum Lehn / Stro Lehn / Rakløse / Karleby
Lehn / Rye Lehn / Hammerum udi Norre
Halland.

Der Religionen var forandret oc reformeret
offver Danmark / oc det Geistlige Gods var taget fra Erckebispen-
ne / oc lagt til Kongens Drosel oc taget under Kronen / da bleff der
Superintendenten forordnet / oc dennem Aarlig Besoldning tillagt.

Suppe-

Superintendenter offver Lunde Stiet.

I. FRANCISCUS Vormundus.

Iblant Superintendenterne udi Skaane / I. Superin-
var Franciscus Vormundus den Fierste / hand var sed til Amster- tendent
dam / oc var tilforen en Carmelit Muncd udi Helsingoer / siden offver
Læsemester udi den H. Strift / en Lærd Mand udi Læin / oc saare Lunde
vel talendis / hand hafver uden all Forsømmelse oc Kædsommelig- Stiet.
hed fremfaret udi sit Kald / som hand forestod. Hand døde (1551.
til Lund den 19 Novemb) udi sit 60. Alders Aar / effter at hand
haffde udi 14. Aar sin Bestilling ferrestaaet.

Hans Graf Skrift læses mit paa Gulsvet
udi S. Lauris Kirke i Lund / wert offver fra Prædickestolen ud-
bugget i en Green saaledes.

*Arrida FRANCISCI VORMUNDI hic membra
teqvuntur,*

*Asi animas gaudet sedibus Æthereis,
Protulit hunc olim nobis Hallandia tellus
Quem Pallas cunctis artibus erudiit.*

*Dum prope vixisset Superattendens tria
lustra,*

*Heu, celeri fato carpitur ille nimis,
Dignus Nostroreos longū qui vivet annos,
Ni in vidia mors nobis surripisset eum.*

*Jam velit hoc marmor perdurat semper in
ærum,*

Firmior est saxo gloria laudis ei.

LIII ij

It

It andet Graffs Strift udhugget i samme Steen.

*Gloria viventi comes inviolata sepulti,
Atria cœliculum meta laboris erunt.*

II. NICOLAUS Palladius.

2. Superintend.

Efter Franz kom Nicolaus Palladius, som var *Magister artium* oc fød u' i Ribe / en velsalendis Prædicator / oc Kirckens sticig Tilsiuns Mand / hand var for Præst til Vor Frue Kircke udi Kiøbenhavn / oc efter høystlig Konning CHR. SIV. den Fredies Billie / bleff hand udvalt til *Superintendent* udi Staaene / med meenige Præsters endrectig Samtycke / loftig oc rettelig efter Kongens oc Kirckens Ordinanç.

Dom. Quasi modo geniti (1552.) bleff hand *ordineret* udi Lu. ide Domkircke / aff sin Broder Doctor Peder Palladio, Doctor udi den Hellige Strift / oc Bisp ofver Siælands Ericc.

Hand var med at sætte Kronen paa høystlig Konning FREDERICH den Anden / hand døde (1560. den 17. Septemb.) udi Lund / udi sit *Superintendentes* 9. Aar / oc bleff begraffven udi S. Lauris Kircke / icke langt fra Vormundi Graf.

III TYCHILS Asmundus.

3. Superintendent ofver Lunds Ericc.

Nest efter Nicolaum Palladium kom M. Thygge Asmundsen / som var Sogneherre til Vor Frue Kircke udi Kiøbenhavn oc Presvest sammesteds. Hand bleff *Ordinerit* i Lund aff Doctor Hans Albricksen / *Superintendent* udi Siælland / *Dom. 23. Trinitatu.*

Hand med Ghd forestod Kirckerne / men imidler Tid forsøgte Enckens B. stadighed / indtil (1577.) paa hvilket Aars Begyndelse om Jule Tid hand velvillig oc med

Ker

Konning **FREDERICH** Billie / haffver sig afflagt med sit *Superintendentis* Embede / samme Tid prædickeet hand for Folcket / som mangfoldig var kommen tilstede udi S. Lauritz Kircke udi Lund / hvor efter hand siden leffvede eenligi Lund indtil (1586) paa hvilket hand dede den 22 Aprilis / udi sin Alders 64. Aar / som var det næste Aar efter *Climactericum* , oc bleff begraffven for Aleret udi S. Lauritz Kircke.

IV. *NICOLAUS Albinus.*

Efter **M. Tyges Død** bleff **M. Niels** 4. *Superin-*
tendent.
Hvid (fød i Kiøbenhavn / oc Sogneherre til den Hellig Aands Kircke) udvalt aff Capittel udi Lund / til hvilken Udvelgelse / Kiøbstæds Præster udi Staane / som var aff Lund / Malinge / Landskrone / Helsingborg / Trelffborg / Væ / Aahus Østød / Laugholm / Halmsted oc Wardbiørg var kaldet oc forsamlet. Hans Udvelgelse steede (1578.) *Feria Proxima post Octavam Epiphan. Dn.* oc der efter samme Aar ordineret Søndagen *Misericordia Domini* , aff Doctor Poffvel Mæksen *Superintendent* udi Sieland.

V. *M. Mogens Mæksen.*

Efter **M. Niels Hvid** / bleff **M. Mogens** 5. *Superin-*
tendent.
udvalt aff Sogne-Præsterne / saa oc aff Capittel. Hand haffde studeret uden Land til Løven oc andenstæds. Dænest var hand henloftig Konning **FREDERICH** den Andens Hoff-Prædicant / der hand hafde Staane / oc bleff hand Cantic i Lund / oc saa omsider udvalt til *Superintendent* osver Lunde Sticr / en sin Lærd Mand / hand bleff ordineret aff Doctor Poffvel Mæksen 1589. den 3 Augusti.

VI. *M. Povel Mortensen.*

Kom efter hamnem / hand var *Professor* 6. *Superin-*
tendent.
udi Kiøbenhavn / oc bleff ordineret aff Doct. Johan. Resenio, til at være *Superintendent* osver Lunde Sticr.

LIII iij

VII. Doct.

VII. Doct. Math Jensen.

Effter M. Povel bleff Doct. Math kaldet til at være *Superintendent* ofver Lunde Ericc / hand var først Sogneherre til Middelfart udi Fyen / oc der fra kaldet til s. *Nicolai Kircke* i Kiøbenhafn / hvor hand oc var Sogneherre / siden der fra er hand aff høyloflig Konning CHRYSZIAN den Fierde / tilkaldet at være Hans Mays. Hoff-Prædicant / oc saa der fra til Biscop i Lund.

VIII. Doct. Peder Winstrup.

8 Superin-
tendent.

Der Doct. Math ved Døden var affgangen / bleff Doct. Peder Winstrup som var fød udi Kiøbenhafn / (hvos Sal. Fader var Doct. Peder Winstrup *Superintendent* udi Siælant) oc var *Professor* udi det høyloflig *academi*, siden der fra kaldet til at være høyloflig Jhucommelse Konning CHRYSZIANES den Fierdes Hoff-Prædicant / oc nu *Superintendent* ofver Lunde Ericc / oc *Canonico* udi Lund oc Aarhus Capitler. Lefver endnu / GUD hannem lenge spare oc bevare / sit Naasn til Vre / den Christen Kircke til Dybyggelse oc Glæde.

Helsingborg.

Helsing-
borg.

Helsingborg er en skøn oc god liden Kiøbstad / ved det snævre igennem Løb / hos Søen liggende / en liden Dg Søes fra Helsingmoer / sunderet / udi Konning KRISTES Tid / som var den 24. Konning udi Danmark oc den Tid flere underliggende Kongeriger oc Lande. De fand der icke lettelige seyle Skibe / aff Øster oc udi Vester Søen / eller aff Vester oc i Øster Søen / at det jo formeenes fand / om behoff ateres / thi hvilcken Side / de udi det snævre Forvand seyle paa / da fand mand dem deres Fart oc Seylar / aff Eronebora / eller Helsingbora bestude oc formeene.

Helsingb.
Slot.

Der er it smuckt Slot med dyb Graff oc Mur omfring / oc paa dette Slot ved Porten / paa den Sendre Side / lod Erkebiscop Thue bygge it Greenhuus / udi hvilcken er en Stuff

Stuue under til/ oc en Sal ofven paa/ hvilcken Bygning bleff
(1463.) ved S. Michaelis Tid færdig giert.

Denne Kiobstæd ligger nærmere op udi Helfsingh.
Længden til Lands/ end udi Breden til Bands/ oc det for Bierget Kircke.
styd/ som ligger ofven Byen. Mit udi Byen staar Kircken/ som
kaldis Vor Fruer eller Maria Kircke/ meget herlig i sin Bygning
opmuret/ med it fast muret Taarn/ oc Spir der paa med Vly be-
reet. Vdi samme Kircke/ er at see paa den Nørre Side/ mange
størelige Danste gamle Adelige Baaben affmalet. Der ligger oc
udi samme Kircke/ mange Edle oc Velb. Adelige Mand med deres
Frue/ Born oc Stamme begrafven. Ellers er oc Kircken udi
andre Maade som det sig bør inden til vel ziret/ oc med Choer/ Alter-
Tæse/ Prædickestoel/ Daabe Orgelverck oc andet/ smuckt stafferet
oc beprydet.

Icke langt fra Kircken er Raadhuset/ oc der Raadh.
hos it herlige Torg/ paa hvilcket daglige meget det Lands skionne oc Torg.
oc gode Bahre til Kiobs er at bekomme/ oc udi synderlighed naar de
almindelige store Marckers Tider oc Dage indfalder/ hvor icke da
alleeniste Danste/ men end andre Lands Folk oc Nationer mang-
foldia tid kommer/ oc adskillige Bahre med sig fore/ saa som udi
stor Mangfoldighed med Heste oc Oxen/ hvilcket en meget stor
Told forarsager oc gifver.

Denne Kiobstæd er med skionne Privilegier
oc Konaelige Friheder aff fremfarne høyloftige Konger begafvet/
hvor ved Ofrigheden deres Vorgere regiere/ oc en god Politie holder/
med Tilsiun i en oc anden maade som det sig lofsten anstaa oc bør.

Der er oc en god Skole/ med en Rector oc Skolen.
Hører/ hvilcke med god Fruct deres Bestilling vel forestaa oc
betienner/ hvilcken Beneficia effter den Stads Leylighed tillagt er.

Der hafver udi forudum Dage/ høyloftige
Konger holdet Dannehoff/ oc Herre Dag.

Kon

Rønning **CHRISTOFFER** den Tredie døde udi Helsingborg / paa Hellig Tre Kongers Dag / med hannem kom allerførst nogen fornem Adel Siect hid ind udi Danmark / hvilcke vare de Strammer / Parsberger / Bilsder / Lindenouer / Brockenhusen / Valckendorper og Bliffelder.

Vdi Grefuens Fængde som var den Tid / Keng **CHRISTIAN** var enevigter her udaf Riger/da tracter de Grefveste efter at ville tage Helsingborg Slot fra Her Tyge Krabbe/ med listighed / men Her Tyge saae sig meget vel for / at saadane deres Anslag icke giel for sig eller siet Fremgang / nogle Dage der efter stod der ic Slag for Helsingborg/da ud aff der offerste Taarn som Jesper Friis hafde inde / stød hand ud aff / oc med samme Stiuden nedlagde mange Knechte.

Dette forbernelte Taarn er nu affbrut oc gjort leyere / oc med Stenker besæt / at mand videre ud til Marcken kand stinde oc Byen forsvare / ellers udi andre Naade / da er Byen fastere gjort end den tilforn været hafver.

Denne Riøbstæd Helsingborg/der de Svendste hafde den indtaget/oc paa tolfte Dage tilforn hafde sig udi Staaene indsnaget oc anfaldet / da sticte de der fra allerførst til Hans Mayt. høyloftig Rønning **CHRISTIAN** den Tierde / med deres Herold. Fynde Brevve / hvilcket Hans Mayt. u tidig gandske eracete.

Denne Riøbstæds Byes Vaaben ere tre Taarn / det middelste høyere end de andre to.

Fra

Fra denne Helsingborg Kjøbstæd / fores
meget God / oc mange gode Gæde Vahre ofver eil Helsingnor at
forhandles / thi denne Kjøbstæd er ligesom Helsingnors Ladegaard /
hvor for den er Berømmelse værd.

Landskrone.

Høyloflig Dronning Margretes Søster Lands-
Søn / Konning ERICH Pomeranus / Konning ofver Dan- frone.
marck / Norrig oc Sverrig / hand lod sundere Landskrone Kjøb-
stæd (1413.) paa den Stæd som den nu bygget er / hvilkæn tilforn
heet Synder Saby. Hand gaff den Kjøbstæds Privilegier oc
Frihed / Vircke-Ræt oc StadsRæt / oc forlofvede ders Indbyggere
oc Borgere it Marcket om S. Hans Midsummers Dags Tid at
holde.

Denne Landskrone By er en Svæstæd / Lands-
for hvilkæn er en god Hausn / for Skibe vel at kunde ligge / for frone
allehaande beqvemme Eynligheds skyld / dog den er som siges / baade Hausn.
erang oc vrang / oc meget vanskelig at sege / for Fremmede / som
icke der bekiene er / thi naar Vænder styder / da kand ingen gøre For-
stel paa hinde / men naar det falder / da forst kiendis oc sees / hvor
den hafver sin Gang oc rette Indløb. Denne Hausns beqvemme
Eynlighed / hafver været ret Aarsage til / at Landskrone By / er der
sunderet oc bygget.

Denne By er udi fordum Tid aff de Sita-
lianer udplyndret.

Vdi den Krig oc Venighed som var her i
Danmarck i høyloflig Konning FREDERICH den Førstes
Tid / da indtog Sæffren Nordbye denne Landskrone Bye oc Kjøb-
stæd / for Konning CHRISCHIAN / som var aff Danmarck
undviget / oc lod hand Vænder den besætte / hvor efter siden de Eybske
paa Konning FREDERICHS Deyne Staden belagde /

M m m m

hvil-

hvilcken omsider bleff opgifven / oc ginge saa Dvindsolck oc Piger oc andre Mandis Personer aff Staden udi Leyren / oc med ydmyg Knæsalb H. M. forbedet.

Der som Slottet nu staar / hafver udi for-
dum Tid staet it Carmelitte Kloster / heylofig Konning **CHRISTIAN** den Tredie hafver denne Riobstæd it Marcket oc Torgedag hver Løfverdag forloffet at holde / oc der Hans Mayst. fra tog Engelholm sin Riobstæds Friheder / da besalet bleff Engelholms Borgere at flytte til Landskrone / at boe oc bygge / paa det at Landskrone kunde forbedres / bygges oc tiltages.

Dette Landskrone Slot / indbekom de
Svendste / icke uden Solck som de miste / oc dennem bleff fraslaget / hvilcket de Svendste self som var der / bekiende der Freden var giort / oc de skulle der fra igien / samme Døde bekiende de / at hafve mangfoldige oc Offverstedige udi Slottens Hauffve oc andre Hauffver der udi Byen begrafver.

Lands Ringet udi Skaane / som aff gamel
Tid er bleffven holdet udi Lund / det holdes nu udi Landskrone / hvilcket først angick (1653. den 28. Octob.) oc hafver Hans Mayst. dennem forloffvet it Hestemarcket / der at holde Fasten igien / oc hvem der ville bo oc bygge 12. Aars Frihed.

Landskrone Riobstæds Baaben / er en
Krone med grøne Blade som der af udspringer / hvilcken holdes aff tvende Engeler offver en Salvator / Farffven Rød / Hvid oc Liff farffve.

Denne Riobstæd er nu meget fast giort med
Bolde oc Grafver / thi den er en nöttig Riobstæd for det gandske Land / for den beqvemme Soehafn / med Skibe / der sikker oc tryge liggis land / hvor nu it fast Blockhuus bygget er / oc med Snycker besat.

Der

Der er it skjønt velbygget Raadhuis / oc it stort Axel Torg / skionne Borgerhuse / Bygninger oc Høusver.

Der er i denne By en skion herlig Kircke / inden oc uden beprydet / med hves der ubi tilhører / til samme Kircke er en Sogneherre oc tvende Capellaner.

Vdi denne Kiobstæd Landskrone / er en god Latine Skole / som en Rector Scholæ med 3. Herer betteuer / fra hvilcken kommer aff Disciplerne / til det høylefuge academie i Kiobenhavn at deponere.

Hospitalet eller Siugestufven / hafver tvende Brødre som var Poffvel oc Acho Laxmand sunderet / oc den med Guds begafver.

Vdi det Svendske uadvarede Indfald / udi Holsten / Jydland / oc Staaene / som Danmark uformodelig paaførdes / da kom de oc til Landskrone / oc Staden som icke var besat forrafter / oc der efter Slotter indtog / som icke udi ringeste Maade var forserget / som mand vel kunde giort / thi mand viste sig ingen Fare at forestaa aff de Svendske / som kort Tid tilforn udi Grenzerne / med all Venlighed lod sig baade see oc tee / at mand demem intet skulle affmercke / førend de os med fordeel haffde betaget / thi kort Tid tilforn (den 19. Augusti) førend dette Indfald stæde / da streff Regieringen til Danmarks Riges Raad / at de ville til det høyleste Bind paalegge / at erholde god Naboellig foreende / oc undvige det som Wæghag fandt aff sig føre.

Christianstad.

Denne Kiobstæd er en Landstad / sunderet Christianstad.
paa it fast Stad / udi Billandsherret / (1614.) aff høylefuge Thukommelse / oc vide berømte Herre oc Konning CHR. 2. den Fjerde / effter Hans Kongl. Maye, vide berømmelig

M m m ij

melig

melig Nasn kalder / oc er den med Bolde / Skanser og Graufver
vældelig befæstet / Hans Mayt. til en u-dodelig Thufommelse.

Denne Kiøbstæd er med skionne Privilegier,
oc Borgelige Friheder aff Hans Kongl. Mayt. Naadigste med
begafver.

Der er en skion herlig oc berømmelig Kircke/
hvor udi en kostelig Alter-Tafle/Prædickestoel/Daab / oc it meget
herligt Orgelverck er at see/ foruden hvad ellers Staden udi sig
self er med beprydet oc anseelig.

Denne berømmelig Kiøbstæd/hafver oc sin
forordnet oc vel besticket Ofrighed / saa som Kongl. Mayt. Lehn-
mand/Borgemeestere oc Raad/under hves Tilsiun med alt det dem
vedkommer udi Staden vel bestickes oc forordnes / oc udi saa gode
Maade under god *Politia* holdes.

Denne Kiøbstæd Christianstad / understod
Gustaff Horn sig/udi den u-formodelig oc u-advaret Krig oc Ind-
fald her udi Rige at ville belege / men hand befant sig paa Følc
der til for svag at være / saadan en fornemme Fæstning / formedelst
det brede Vand / der omsthyder at *attagvere*, er hannem dog noget
Følc udi Herluff fra slaget / oc reyste hand saa der fra op ad
Syngherret / oc sig udi Bixoe Skanze nogle Dage opholdet.

Mogens Isachson / en Anfører for det
Svendste Følc/som hand indfalt med udi Stengherret/bleff aff en
tapper frist Bionge Paag skut/ oc mange fleere Svendste aff Bion-
gerne nedlagt oc skut udi Blimagers Segen / oc tog de ofverblefne
Svendste hans Lig oc forde det ind med sig udi Sverrig/ hvilect de
oc gjorde med alle andre fornemme i hvor de blefve skut. Hans
Mayt. hønslig Thufommelse / fordi disse holte sig saa vel imod
de Svendste / da gaff hand dem udi den Segen den Frihed / at
dem aldrig deres Fiende skulle fra rages eller stedes.

Chri

Christian=Stads Vaaben er hønloftig
CHRISTIANI Quarti Nafn / it Cronet C.
 med it 4. udi en Skilt som tvende Løfver hold-
 der imellem sig.

Under dette Christianstads Lehn er Syn-
 geherrret liggendis / hvor udi er 38. Kircke Sogner / iblant hvilcke
 findes den Sogen som er 140. heele Gaarde / oc 27. halfve Gaarde.
 Dette Herred er skiftt udi 8. Fierdinge / oc haf-
 ver hver Fierding sin Fane / dette Herreds
 Vaaben er en Dxe.

Nahus.

En liden oben Riobstæd ved Øster Søen
 under Lunde Sieler liggende / hvilcken oc hafver sine gamle *Privilegier*
 oc Riobstads Friheder / deres Handel oc Riobmandskab der efter
 at bruge / oc deres Naring at søge / under deres velbestickte Dfrig-
 hed Borgemeistere oc Raad / som ofver dennem hafver at raade oc
 Byens beste Leylighed veed at forordne / oc *Inspection* med Kircke/
 Skole oc deres Fattige oc andet at hafve.

Østved.

Er oc en liden Riobstæd ved Søe Siden Østved.
 imellem Trelsborg oc Sandhammer liggende. Denne By er med
 fremfarne hønloftige Kongers *Privilegier* oc Friheder binaadet /
 hvor ved dens Borgeres oc Indbyggeres gode Naring hafver
 med Sæd oc atskillige gode Vahre / saa som Korn / Malt / Øyen
 oc andet som der fra til andre Stæder oc Lande føres oc ud-
 stiftves.

Denne Riobstæd hafver sin velbestickte
 Dfrighed / som der en god *politie* elken / at der udi Kircke / Skole /
 oc iblant deres Fattige sticketlig oc vel tilgaar. Ofver denne

W m m iij

Riob-

Riobstad hafver Lehnsmanden paa Malmøes Slot udi Hans Majt. Stæd oc Graværelse at raade/ biude oc befale.

Denne Riobstæds Vaaben er tvende Løffer.

Cimbrishaufn.

Cimbris-
haufn.

Disse
Cimbrer
udryeste
(2264.)
Aar efter
Verdens
Skabelse.

Cimbrishaufn er en liden oben Riobstæd / som oc ligger under Lunde Stiet ved Øster Søen / hvilcken oc hafver fremfarne høyloftige Kongers Privilegier oc Riobstæds Friheder med sin besticket Øfrighed. Denne Byes Indbyggere hafve deres Mæring aff Søen med Fiskerij / oc aff Landet med Sæd oc Aulst. I denne Stæd ere de udrysendes Cimbrer oc Jyder samlet / som ville udryse her aff Danmark / oc andre Lande at opsoge / indtage oc besidde. Der tilhaabe samlet sig en Fanger Skare / hvilcke der fra den Stæd udfore / de prisede Vinden / oc sætte deres Kaas did hen hvor Lycken ville vise dennem Veyen / oc som de var udi Søen / fant de en liden Ø / som alleveyne vare omklaget med høye Bierge oc Klipper / der de kom under Landet / sætte de med deres smaa Skibe / oc gaff sig saa op udi Landet / oc som de vare opkomne at see sig om / da siuntes det dennem ufructbar at være / oc for mange Jolck alt forlidet / til at besidde oc bebygge / hvorfor dette Jolckes Øverst oc Anfører ved Nafti Zieluar / befalede en aff sine beste Mand oc Hoffdinge som heed Beor / at hand med sit Selstaff / skulle den Ø indtage oc besidde / den dyrcke / oc sig der aff Landet oc Hafret Føde oc Mæring søge / oc paa videre Beskeed / der med dem sig forholde oc blifve. Der begynte hand sig saa strax at Rodfæste / bygge oc dyrcke Landet paa de Fructbarligste Plæzer / siden er saa altid deres Affomme oc Effterkommere indtil denne nærværendis Dag der blefven besiddendis / oc aff sørnesne deres første Herre oc Hoffding Beor / haffver de siden kaldet Landet Beorsholm / som vi nu almündelig kalder Borrhingholm.

Bor:

Borringholm.

Er en skøn Fructbar Provincie under Lunde Biscop Stiet/ udi Øster Søen liggende fire Mile fra Staaene/ der paa ere efterfølgende Klobstæder/ Næmlig: Rodne/ Nex/ Svanickæ oc Hasle. Disse forbemelte Klobstæder hafver fremfarne høyloftige Konger udi Danmark / med skienne Privilegier oc Klobstæds Friheder forlænet / oc der hos med vel besticket Ørig-
hed / Landsherre/ Landsdommere / Borgemeester oc Raad/ under hvilcke Bundersaatterne styres oc regieres.

Borring-
holm.

Der er paa Landet it Slot kaldis Ham-
merhuus/ som Landsherren er med forlænt/ oc undertiden hafver der paa Resideret hand osver det gandske Land / udi H. M. Trava-
relse/ oc Stad/ hafver at Commendere raade/ blude oc befale.

Hammeh-
Slot.

Dette Land haffver udaff **AKZES** Tid været stift udi fire Parter oc Herreder/ hvilcke ere blefven kaldet
Hasscherret/ Michlingsherret/ Hemmingsherret/ oc Kudneherrret/ men nu kaldes de / ligesom de ligge til paa Landet / imod de fire
Hjørner under Himmelen/ saa som Østerherrgå/ Vesterherret /
Sønderherret oc Nørreherret.

Herreder
paa Bor-
ringholm.

Paa dette Land er meget Bilt / som gifver
en skøn Jact/ naar den Tid det udkrefver / hvor H. M. undertiden
der oc saa lader jage.

Bilt paa
Borring-
holm.

Der er paa Landet meget skönt Fæ oc
Øyen/ som der aff udføres / oc meget stactes. Der ellers fra ud-
stibes Huder / Skind/ Tullig/ Smør oc Torst som fanges under
Landet/ der med Indvaanerne en god Maring oc Brug hafver.

Dette Land haffver udi atskillig Krigs oc
Feygdes Tider været ansettes oc erobret.

Ble-

Blegind.

Blegind.

Blegind grenker med den Norde og Østre Side til Sverrig / med den Søndre Side til Øster Søen / og med den Vestre Side til Skaane / der udi ere disse Kiøbstæder / Nemlig: Christianopel / Rødneby og Syllisborg.

Christianopel.

Christi-
anopel.

Denne Kiøbstæd er og aff den vide berøm- melig høyløstlig Ihukommelse / Konning CHRZYZAN den Fierde sunderet / og (1603.) begynte at bygges / Hans Mær. Høyberømmelig Nassu / til en ævig og u-dødelig Ihukommelse / hves Volde og Stadens Mure 3. Aar der efter er fuldfærdiget.

Denne Kiøbstæd haffver og den Høybe- rømmelig Herre og Konning med Kiøbstæds Privilegier og Fri- heder benaadet / og begafvet / hvor ved Byen udi sin Næring / Han- del og Brug flourerer / hves Øffrighed der esver holder / som altid udi der. s. Politiæ stikkelig holder / og deres Kircke / Skole og Bættige med god Inspection og Tilsiun fremstiller.

Id aff denne Kiøbstæd er høyløstlig Konning CHRZYZAN den Fierde / med sin Armeé til Hest og Fod (1611. den 2. Maj.) efter foregaaende udgifsne Fyngde Bress / efter der Steenste Freds Fordrag / Konning KARL den Niende i Sverrig tilsticket / udreyst / og der med kommen for Calmar udi Sverrig / og den Kiøbstæd erobret og indtagen den 27. Maj. I midler Tid bleff Christianopel aff de Svendske ofverrumplet og plyndret / men strax igien forlat / og torde icke bie de Danstes An- komst / Gouverneuren som icke viste andet end de vare Danste Føls / som hand haffde streffvet efter til at bestercke Guarnisonen med / (hvilcket Bress var aff Svendsken opsnapper) efter som de hafde Danste Faner / og bleff aff et sterck Parti Svendske forfuld / lod self op for dem.

Kon-

Kønneby.

Er en liden Kiobstæd/under Lunde Biscop Kønneby.

Stiet/ liggende udi Blegind / er aff fremfærne høyløstige Konger i Danmark med Kiobstæds Privilegier oc Friheder benaadet / ved hvilcke bemelte Kiobstæd sin Næring oc Brug hafver / hves Øfrighed en god Politie holder / oc der med Indbyggerne deres Bewindst søger oc at spørger.

Paa denne Byes Borgere oc Indvaanere indlagde de Svendste sig ingen Ere eller berømmelig Nafn / udi den siu Aars Krig imellem Danmark oc Sverrig som Kong ERICH forde / thi der Krigs-Folck fik denne By ind / siges at de bedrefve der it u-hørligt Mord / som Christne icke sømmede / baade paa Mand oc Qvinder / Piger oc Børn / som de icke sparede / hvercken Gamle eller Unge / Sogne-Præsten som de ihjelsog i Kirckebøren / oc Qvinder som løbe paa Gaden der Byen var indtagen / med deris spæde Børn udi Armene / oc de der laa udi Barsel Seng / tog Knektene deres spæde Børn oc kaste dem paa Ilden oc Moderen sloge de ihjel / oc der de Kædelige oc oprictige Tyndste Knekte saa deris ynckelige Mord / ginge de til Fetscherren / oc han nem haardelig tilralet oc sagde / at de tilforn hafde riens udi mangen Krig baade hos Tyrcken oc de Christne / men aldrig hafde de seet saadant Mord at være beganget / som der nu stæede / da bleff strax Trommen omflagen / at ingen skulle ihjelslaaes / men at tages fangen / oc føres ind udi Sverrig / hvor aff en Part blef lagt paa Stenler for Calmar / andre aff Byen udført til Svendste Leyren nogen uden deris Skiotter oc Sercker / foruden Hoser oc Sko paa Benene / oc der de kom udi Leyren / viste de icke andet / end at de skulle aflifves / da gick der Ben for dem til Kong ERICH aff hans Krigs Raad / saa gaff hand demnem deris Liff / oc da bleff udraabt at de skulle indføres udi Sverrig / der at trelle alle deris Liffves Dage.

Saadant oc andet meere / lod GUD paa
Nnnn Kong

Kong **ERICH** / icke u-straffet affgaa / thi at
førend denne Krig fick Ende / da er Kong
ERICH aff sine egne Vndersaatter i Sver-
rig tagen til Fange / oc i Fængsel indset / oc kom-
men fra sit Regimente oc Krone.

Denne Kiøbstæds Vaaben som de besegle
med / er it Rønne Træ med en Krone ofver oc it
R. under.

Sølfvesborg.

Sølfves-
borg.

Er en liden Kiøbstæd udi Lunde Biscop
Stiet i Blegind liggendes / oc med Kiøbstæds Friheder aff henlofti-
ge Konger i Danmark bemaadet / hvilken oc hafver sin forordnet
oc besticket Drighed oc Raad / som Borgerne oc Meenigheden
forestaar / hvor ved en god Politie holdes oc vel bestickis / baade med
Kircke oc Skole. Tiemiste / som det sig oc udi andre Maade
vel ber.

Sølfvesborg Kiøbstæds Vaaben er it
S. med en Stierne under.

Denne Kiøbstæd haffver altid / naar der
hafver været Krig oc V-fred imellem Danmark oc Sverrig været
meget anfectet / oc stor Besværlighed udstandet.

Halland.

Halland.

Halland som udi fordum Tid var it Her-
rugdom / det grenser med den Norde oc Østre Side til Sverrig /
med den Søndre Side til Skaane / oc med den Vestre Side til
Soen / der udi ere disse Kiøbstæder / nemlig: Lauholm / Halmsted /
Wardberg / Falkenberg oc Kongebäck / nu til en forsagt Tid /
Sveriges Krone Panset.

Lau

Lauholm.

Er en liden Kiøbstæd/haffuer under Lunde

Lauholm.

Siæet med Friheder oc Kiøbstæds Privilegier aff fremfarne høyloftige Danske Konger/været benaadet/ under sin der til vel bestickes Ofrighed oc saa været styret. oc reglæret lidelig oc vel: Denne By haffuer altid udi Krig/ imellem den Danske oc Svendste Krone meget Dnt udstandet/ baade med Word/ Brand oc Plynderi. Der er it Slot/ hoes Slotsherre haffde altid udi høyloftige Danske Kongers Tid/ ofver Byen at raade *commendere* oc befale/ oc besværlig Tynge/ Vndersaatterne uden all Klagemaal icke paalagt/ at de jo den vel taale oc bære kunde/ baade med lidelig Føld/ Indqvartering oc andet saadant.

Denne Kiøbstæd oc Fæstning Lauholm/ bleff udi det u-formodelig oc u-adværet Svendste Indfald 1643. uden ringeste foregaaende Advarsel/ med u-høret Gesevindighed oc Listighed om Foræret der efter belagt/ oc efter meget Føld spilde *per accord* opgifvet/ hvuelken *accord* udi 12. Puncter forfæret bleff.

Vdi samme korte Beleyring/bleff der twentide fornemme Svendste Skut/hoes Lijg bleff ført til Sverrig at begraffues/ som mand icke kunde faa at vjde hvem de var.

Denne Kiøbstæds Vaaben er 3. Lax udi en Skelt.

Halmsted.

Er en fornemme Søestæd udi Halland/

Halmsted

liggendis oc under Lunde Biscop Siæet/ oc udi fordtum Tid været under Knud Pers/ som først var en Gressve aff Halland/ oc siden

D n n n n

giort

Halmsted
saa si giort
til en Hof-
vedsiad i
Halland.

giort til en Hertug. Hand allerførst (1327.) Halmstæd med Frihed begaffvet / oc gjorde den By til en Hofvet Stad for Halland. Denne Riobstæd er saa der effter udi mange høyløstige affgangne Danske berømmelige Kongers Tider / med sonderlige Riobstæds Friheder oc herlige Privilegier Naadigste begaffvet / oc altid en velbestickte Landsherre der ofver sæt / som med Byens Øfrighed alting med Lest foretod oc det forordnet / hvor under Handel oc Vandel foruden Vndersaatternes udsuelse / eller ny udsædvanlig Paalæg/de ere kommen udi sin Floer / at Indbyggerne sig kunde forbedre oc vel tiltage. Denne Riobstæd hafver megen Fare udstandet / naar der hafver været Krig imellem Danmark oc Sverrig / oc hafde Kongen ERICH (1561.) som var med en stor Krigs Maact nedkommen igiennem Hvelnehen at belege Halmsted / dog forgietsvis / oc intet formaatte der at udrette / men Belyringen efter mange Storme maatte ofvergietsve / dog hand sagde seerend at hand gaff sig der fra / at ville vinde Halmsted / om Byen end hengde udi Jern-Lencker imellem Himmelen oc Jorden / men hand maatte dog effter hand meget Følck hafde mist oc hannem var affslaget / begietsve sig paa Fluct der fra / der de Danske kom / som hand siet Kundstaff om / at være forventende / hvor fra hand rømte / oc lod efter sig si. Selt Styrker / som de Danske finge.

Od aff høyløstlig Dronning Margræte / med Danmarks / Norges oc Sverriges Rigers Naads Naad var samtyct oc besluttet / at naar Kongen aff Danmark ved Døden var affgangen / da efterdi den Riobstæd Halmsted laa saa nære udi alle tre Grenzjerne / da skulle samme tre Rigers Høyvise Naad / der tilsammen komme / at Naad slaa om / en Konge igien at udvelge oc samtycke.

Ellers er altid udi denne Riobstæd tijt oc ofte Danmarks oc Sverriges Rigers Naad oc Commissarier tilsammen kommen / at foreenes om hves Tvistigt Rigerne imellem kunde være forfalden / oc arskilligt ander som kunde Naad slaes om / paa begge Sider at biledge oc forliges om.

Vn

Under den høyloflig Konning **G H R Z
S E Z A N** den Fierdes vide berømmelige Re-
gimentes Tid / da er Halmsted By / Slot oc
Festning med Volde / Graufver oc Stankær /
veldelig oc ydermeere / end for Hans Mant.
høyloflig Regimentes Tid besæstet / som be-
rømmelig siges kand.

Vdi denne berømmelig Klobsted Halmsted
er de tvende Stormectige Konger (1619. den
25. Febr.) Konning **G H R Z S E Z A N**
den Fierde oc Store / høyloflig Ihufommelse
Danmarckes oc Norges Konning / Konning
G B S E A F aff Sverrig kommen tilsam-
men / oc hoer anden med stor Glæde entfanget /
indtil den (2. Mart.) de igien med Glæde
fraskildes / oc bleff Hans Mant. **G B
S E A F** / med mange Danske tapper Rytter
oc Saldater / ledsaget hen til Sverriges Gren-
ser igien.

Denne Klobstedes Vaaben er 3. Korn
Næger udi en Skelt.

Wardberg.

Wardberg er en liden Klobsted / med Wardb.
Indfeyling til / ligende udi Halland / oc saa under Lunde Biscop
Siect / sex Mile fra Efsborg udi Sverrig / hasver oc Klobstads
M n n n iij Tri.

Friheder / som høyloflig berømmelige Konger udi Danmark Naadigste dennem meddeeler hafver. Denne Klobstæd laa tilforn icke saa nar under Fæstningen som den nu giør / men lenger der fra / hves Forfættelse skeede / strax efter den Krig (1611.) som da angick / efter den siid Ende. Vdi den siu Aars Krig imellem Danmark oc Sverrig / da kom de Svendske meget stærke oc belagde Wardberg / med 2. Regimenter / som sig runt omkring Byen bestanket / oc deres Leyer slog paa 3. Stæder / hvor efter der bleff skrefvet ind udi Byen / at Borgerne den skulle opgifve / eller de ville storme til den uden all Naade / som de oc der efter giorde / udi fem Dage / hvor Borgerne dennem tilbage slog / oc miste de udi samme fem Storme meget Soldat / men formedelst Kundstaff aff en Forraderste Skotte / bleff Byen forraad / oc vunden / oc spardes hverken unge eller gamle iblant Borgerne uden Skotter / Sogne Præsten hug de Hofveder aff for høye Alter / saa bleff Trommen omslagen oc udraabt / at der skulle icke Qvinder / Piger eller Børn ihjelslaes / men alleeniste Borgere oc Danste / saa bleff alle Qvinder oc Børn udført aff Byen udi Leyren / hvor aff samme blefve løsgifven / oc somme førdes ind udi Sverrig / oc en Part gifven Ræctene / hvilke som dennem behagede / oc fordi at der var mange Svendske ved 3000. slagen udi samme Storme / som de self befiende der Menstring var holden / da befalede den Svendske Felt-Oberst at tilhaabe samle de døde Svendske / oc kaste dennem alle udi Grauffven som var om Byen / saa befalede hand at nedkaste Bolden paa dennem / saaledis blefve de begrafvede.

Der efter begaffve de sig for Slottet det at belegge / oc saa begiæret aff Slouherren / at hand dem skulle Slottet opgifve / hvor efter de forde nogle Felt-Skiold oc heele Kartouer / paa en høy Klippe som de laa strax Vesten for Slottet / oc saa begynte de at storme oc vant Slottet. Der efter bleff Slottet igien aff de Danste belagt / oc omsider tilbage vundet oc indtaget. Dette Wardbergs mechtige fæste Bygning / er (1600) forandret / udi høyloflig Konging **CHRISTIAN** den Tierdes Regimentes ævig

ærig betømmelig Tid / paa en høy Klippe meget merckellæ fast
giort / med meget sterke høye Volde / Skanser oc Graufver / oc siden
Byen / Kircken oc Skolen sunderet / som den nu er for Slotet / at
Gaderne fandt aff Fæstningens Volde oc Skanser bestindes oc
forsvares.

Wardberg Byes Vaaben er en Buck /
som udi it Træ eller Lind opstiger.

Falkenberg.

Er en liden oben By ligesom Wardberg / Falkenb.
oc med Kiobstæds Friheder benaadet / udi Halland under Lunde
Siert. Denne Kiobstæds Indbyggere haffve deris Næring aff
Soen / oc bruger med smaa Studer oc Schyld / oc hafve skonne
Lærefang / oc Åers oc med Fæned / Sæd oc Aul.

Vdi den Krig som tildrog sig imellem Ri-
gerne Danmark oc Sverrig / udi høylofig Kongning **FRED-
RIK** den Andens Tid / da kom de Svendste / oc møtte den
Danste Felt-Oberste Daniel Mandkow ved Falkenberg / hvor de
Svendste vare meget sterke oc mangfoldige / men som de Danste
vare faa / da gaff de Svendste dennem til Sværd / at de ville slæes
med dennem / men strax nedtræde dennem under deres Fødder / ved
hvilcke Ord de Danste oc Tydste lode sig dogicke forfarde / men
efftersom **GBD** dem gaff Strycke / Mod oc Lycke / da gafve de
sig frimodelig imod dennem / hvor de da nogle tusinde Svendste
nedlagde / oc de effterbleffne fra 50. Kobberstycker borttrømte /
som kom de Danste til Pris oc Bytte. Men hvad Tact oc
Løn den Svendste Oberste bekom aff Kongning **ERIK** / der
hand ud aff det Slag indkom udi Sverrig / det er aff Historien at
erfare oc læse med stor Forundring.

Kongs,

Kongsbæck.

Kongsb.

Denne liden Kjøbstæd ved Sæe Siden liggende, er oc under Lunde Stætte / hafver oc efter dens Stæds leyelig Kjøbstæds Privilegier ligesom Falckenberg / at de nære sig efter baade til Land oc Vand.

Vdi Konning CHRZSTOFFER

den Andens Tid / (1326.) var der en stor Tvist oc Venighed imellem hannem oc Vndersaatterne her udi Riget / hvorforsom hand oc hans Son de blefve fordrefne / da er de Grefver aff Holsteen (1336.) udi saadan Venigheds oc Vrollgheds Tilstand / indfaldet her i Riget / oc iblant andet indroge de Skaane / Halland oc Blegind / oc efter at de hafde bemelte Lande / paa nogle Aars Tid haft under sig / oc der ofver raade oc registreret som dem løstet / formeente de ick med Tiden at kunde dem beholde oc forsvare / da til Pansætte eller soide de Landene til Kong Mogens udi Sverrig / som dem sig anrog / hvor efter G Vd tilstickete høyloftig Kenning WADENAR den Fierde (1361.) som indbefriede sit forstyrrede Fæderne Land / aff fremmede Herre Vold / oc med beuebnet Haand det indrog / oc samlet bemelte Lande oc flere igien under den Danste Krone / oc tiende de Holster / Sayer / Vender oc Hense Stæder at tiene til Danmarck. Oc enddog at Halland er til en forsagt Tid nu den Svendste Krone Pant sæt / til Forsikring paa hves udi Freden (1645.) indgaaet er / hvor paa igien er tilfagt oc forlovet / at de Gistlige saavelsom oc Borger oc Bønder udi Halland skulle imidler Tid / bliffve ved alle deres gode velbestickte Danste Privilegier, under den Danste Low / Ret oc Rættighed / oc under den Danste Kircke Ordinance uturberes , oc en hver der efter at bliffve registreret / bestyret oc bestermet / ick mindre nu end tilforn / oc en hver sit eget mæctigt at vare / oc sig det nøttigt at giøre : Om her med nu anderledis tilgaar eller forholdes / end som den Høyeste Rættighed der inde vide aff / da hafver G Vd alligevel ick forstut dem /

oc

oc (som *Levitic. 25. oc 26.* skrevet staar) Bem-
 mer icke ved dem / at de skulle ødelegges / oc
 hans Pact være ude med dem / men ligesom
 hand tenckte paa Israels Børn der de vare udi
 Egypten oc udi det Babyloniske Fængsel /
 dennem der aff at udsøre oc befri / saa kommer
 oc GUD visselige / naar det er hans Tid / i hvor
 lenge det siunis at være / oc det hannem beha-
 ger hans Tjme (*Johan. II.*) at være kommen /
 at giøre en Ende oc Forløsning der paa / thi
 hand er Herren / høes (*Ord Esai. 40.*) bliff-
 ver bestandig ævindeligh. Oc ligesom Creatu-
 rene der er imod sin Villie (*Rom 8.*) under
 forscængelige Væsens Tjeniste oc Banghed /
 de forlenges oc suckede inderlige effter / at blifve
 engang forløst / saa tviles der icke paa / at der
 gaar so oc mange GUDS Børns Hierter /
 hemmeligh store væmodigh dybe Suck / naar de
 ere udi Enerum / skulle da GUD (*Luc. 18.*)
 icke redde dem / som raabe til hannem Dag
 oc Nat / enddog hand haffver Taalmodigh-
 hed der offver? Jeg siger eder / hand skal red-
 de dem. Himmel oc Jord forgaa (*Luc. 21.*)
 men GUDS Ord forgaa icke.

D O O O .

Her

Her med haffver nu Lunde Stictes

Riobstæder en Ende / hvilket Stict hafver

Herreder	+	+	+	+	+	+	36.
Riobstæder	+	+	+	+	+		26.
Kircker	+	.	+	+	.		505.
Kronens Forloeninger.	+	+	.	.	.		21.
Herre Stæder	+	.	+	+	+	.	80.

Er saa tilsamme alle Herrederne ofver

all Danmark

	+	+	+	+	+	+	165.
Riobstæderne	+	+	+	+	+	+	83.
Sogne Kircker	+	+	+	+	+	+	2164.

Kronens heele Bønder-Gaarde udi

Skaane/Halland/Blegind/Boringe

holm oc Gulland

	+	+	+				7524.
Kronens halffve Bøndergaarde	+	+					3322.

Summarum offver alle Danmarks

Rige/

Heele Gaarde	+	+	+	+	+		25961.
Halffve Gaarde.	+	+	+	+	+		6756.

Saa vst K. M. tilkommer.

Udelen der imod offver gandske Dan-

marck hafver

Hele Gaarde	+	+	+	+	+		233649.
Halffve Gaarde	+	+	+	+	.		60804.

Summa Summarum ofver alt.

Heele

Heele oc halfve Gaarde Kongl. Mant. oc
 Adelen tilkommer / foruden Vgedags Tie-
 ner / Zunderster / Hus / Mænd / Univerfi-
 tetz Tiener / Kircke Tiener / Canicke Tie-
 ner / Hospitals Tiener oc andre.

Aff Lunde Stiet lod Konging RND
 (1195.) udbiude til Rigens Tiemste Stibe
 150.

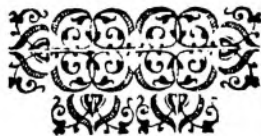
Summa Summarum paa alle de smaa
 Skifve / som udgiordes aff alle Stietez
 ne her udi Riget Danmarck / udi Kon-
 ning RNDs den Gettis Tjd / der
 hand giorde Vdbud imod Rigens Tiem-
 der / vare tilfsammen. . . . 540.

Til Læseren.

En Gunstige fromme Læserer / vil jeg tiereligen
 oc venligen haffve ombedet / at hvæs som her udi
 Trycken forseeet er / enten en Bogstaff for en
 anden / udi it Ord u-ræet at være indset / eller formeget
 tilset / oc it Ord udeluckt / som oc kand see / tvende
 Ord at være giort it aff / tviler jeg icke paa / den For-
 standig Læser det snart acte kand / oc dog alligevel
 Meeningen vel forstaa / haffvende mig icke det at tillegge /
 men det udi Trycken at være forseeet / oc udi saa Maa-
 de ellers aff en ræet Christen Tierelighed / med Gunst
 Allting udi den beste Meening optage / oc dersom jeg
 formercket dette Striffet bliffver Læseren tieretkommen /
 vil jeg mit Pund som mig aff G B D betroet er / giøre
 mig oc andre det nyttigt / oc dem som til Læesning Lyst
 haffver der med / (om G B D mig Liffvet spa-
 rer /) tiene / ocsaa *Labore* paa meere som skal
 bliffve værd at læses / *Vale*.

Roskildefreden	Kr. 15,00
Poul Willadsen: 1658, 1659, 1660	Kr. 15,00
K.E.S. Koefoed: Bornholms Befrielse 1658	Kr. 15,00
David Assarsson: Det skånska problemet	Kr. 15,00
Anders Hedwall: Då Skåne var danskt	Kr. 25,00
Anders Hedwall: Skånska Friskyttechefer 1676-79	Kr. 15,00
Anders Hedwall: Tullagra Simon, alias Simon Snapphane	Kr. 15,00
Husmans danske Skaanelandkort 1677 (57x50cm)	Kr. 14,00
Dansk Bodekul(Karlshamn) Bykort (38½x52cm)	Kr. 14,00
Ulrichs danske Landskronekort (50x35cm)	Kr. 14,00
Severin Kjær: Gjøngehøvdingen Svend Povlsen	Kr. 61,50
CG Liljenberg: Skånelands riksdanska(-1658) och östdanska tidevarv(-1720)	Kr. 48,50
Madvig 1675 - 1975, Fra Blegind til Bornholm	Kr. 20,00
300 Aar efter 1658, Rundspørge i Mindeaaaret 1958	Kr. 7,00
Hans Landgren: Morgonrodnad över Skaaneland, skånska Revolutionsdikter	Kr. 5,00
Kunstmappe, 10 udvalgte Poul Steffensen-Tegninger fra Carit Etlars «Gjøngehøvdingen»	Kr. 28,50
Nordisk Julemærkekatalog 1977	Kr. 38,00
A.Thiset: Skaanske By- og Herredsvaaben i den danske Tid	Kr. 20,00
Uno Røndahl: Stormaktstidens svenska plundringståg, Tale 28-11-76, trykt paa dansk og svensk	Kr. 15,00
C.G.G. Hilfelings Skaanske Tegninger fra 1775... 126 Stk. Helsides i Dronning Margrethes Haandbibliotek, for første offentliggjort samlet	Kr. 96,50

Dansk-Skaansk Forening, Box 827, 2100 København Ø, Postgiro 6003133

Wolf, Jens Lauridsen, 1584—o. 1660, Boghandler. Om denne af Litteraturen ikke ufortjente Mands tidligste Historie vides kun, hvad han i Fortalen til sin store «Kalender» (11. Jan. 1648) bemærker, nemlig at han da var i sit 64. Aar og i det 40., siden han havde deponeret ved Universitetet under Magnif. Rektor M. Johs. Stephanius og Dekanus M. Christen Longomontanus. Af sidstnævnte har han lært en Del, som hans senere kalendariske Arbejder vise. Men for øvrigt søgte han Erhverv som Boghandler, først i Roskilde og siden i Kjøbenhavn, og som Forfatter af Skrifter, der egnede sig for det store Publikum. Det første Skrift af ham, der nævnes, «Nyttige Fragstykker og Ordsprog» (1624), synes ikke mere bevaret. 1631 udgav han en Salmebog med Joh. Matthæsius' Husholdningsundervisning paa Rim samt Joh. Arnds «Sjælens aandelige Lægedom» (ny Udg. 1662). Efter at W. tidligere havde udgivet Almanakker med tilhørende «Prognosticon astrologicum», udkom 1648 hans «Evigvarende Kirke-, politisk og Husholdningskalender» (ny Udg. 1662), et stort Arbejde (i sin Tid gjennemset af Longomontanus), af hvis historiske Tidsregister endnu kan læres noget. Da W. paa sine mange Handelsrejser ogsaa havde besøgt Norge og særlig var bleven godt hjemme i Bergen (1625 fik han Eneret til at holde offentlig Bøglade her), benyttede han sine flittig indsamlede Kundskaber til Udgivelsen af en «Norges Beskrivelse» (1651), der ved sin varme Skildring af Landets Natur og Folkets Historie og ved sin let læselige Fremstilling vistnok er falden i god Jord, i alt Fald optryktes den senere paa ny. Større Betydning har dog hans Hovedværk, «Encomion Regni Daniæ, d. e. Danmarkes Riges Lov» (1654), der endnu kan yde gode Oplysninger om meget i den Tids Forhold, særlig i topografisk og historisk Henseende. — Det antages, at W. senere har trukket sig tilbage fra Forretningerne; men endnu 1658 var han dog ved fuld Aandskraft, som et interessant Brev fra ham angaaende flere af den Tids politiske Personligheder viser. Hans Dødsaar er næppe kjendt.

Nyrop, Den danske Boghandels Hist. I, 182 ff. Danske Mag. 5. R. II, 207 f. Nyerup, Efterretn. om Fred. III, S. 428 ff. *H. F. Rørdam.*